

Phụ nữ với sở hữu trí tuệ

Những đứa trẻ trong “thời đại AI”

Bộ Truyền thông Israel vừa kêu gọi thành lập một Ủy ban liên bộ nhằm tìm kiếm các giải pháp kiểm duyệt nội dung trên các thiết bị di động, ngăn chặn các nội dung có tính chất đe dọa, bắt nạt và độc hại đối với trẻ em trên mạng Internet.

Đồng thời cũng kêu gọi các cơ quan tổ chức, bao gồm các tổ chức tư nhân, hợp tác phát triển các công cụ và ứng dụng sàng lọc trên thiết bị di động, giúp phụ huynh tạo ra một môi trường Internet an toàn và hữu ích cho trẻ em. Thực tế cho thấy, câu chuyện “trẻ em và AI” đã không còn là của riêng Israel, mà đã và đang trở thành vấn đề toàn cầu.

“Con dao hai lưỡi” đối với trẻ em

Trí tuệ nhân tạo (AI) đang làm thay đổi thế giới, cách tương tác giữa con người và máy móc và cả giữa người với người. Trẻ em có thể coi là thế hệ AI - lớn lên cùng sự phát triển của AI và sẽ là những chủ thể chính trong thế giới tương lai, khi AI - với đà phát triển hiện nay - trở thành một phần quan trọng không thể thiếu. Là “người thụ hưởng” chính từ những cơ hội do AI mang lại, nhưng trẻ em cũng đối mặt với nhiều nhất các nguy cơ từ công nghệ này.

Đầu tháng 4/2023 một báo cáo của Bộ An ninh Quốc gia Israel cho thấy, trong năm 2022, đường dây nóng bảo vệ trẻ em trên không gian mạng đã nhận được trên 8.100 thông báo về các vụ tấn công trẻ em qua mạng Internet. Đa phần các vụ việc xảy ra trên mạng xã hội như Instagram (31%), WhatsApp (26%); trên một nửa nạn nhân thuộc lứa tuổi 13 - 16; và 73% nạn nhân là các bé gái, trong đó, 34% số vụ việc là quấy rối tình dục và 21% số vụ nạn nhân bị các đối tượng đưa hình ảnh và video “nhạy cảm” lên mạng. Trung tâm quốc gia bảo vệ trẻ em trên không gian mạng của Israel cho biết, thông thường các nạn nhân là trẻ em không dám lên tiếng tố cáo do xấu hổ, cảm giác tội lỗi, lo sợ bị kỳ thị hoặc bị trả thù.

Bộ trưởng Bộ Truyền thông nước này, ông Shlomo Karai cho biết ngày nay trẻ em tiêu tốn rất nhiều thời gian để truy cập Internet qua các thiết bị di động. Ngoài những lợi ích như hỗ trợ học tập, phát triển kỹ năng công nghệ và giao tiếp xã hội, Internet còn là môi trường nơi các nội dung độc hại và nguy hiểm tìm cách tiếp cận trẻ em.

Điều đáng nói, đây không

● Một số nước trên thế giới, đã cấm các đồ chơi có sử dụng AI. (Ảnh minh họa)

phải là câu chuyện của riêng Israel, trước đó cuối tháng 3/2023, Ủy Nhi đồng Liên Hợp quốc (UNICEF) và Diễn đàn Kinh tế Thế giới cảnh báo những nguy cơ đối với trẻ em liên quan AI, trong đó có quyền riêng tư, vấn đề an toàn, các tác động đối với tâm lý và hành vi. Theo đó, UNICEF và Diễn đàn Kinh tế Thế giới nhận thấy, AI đang trở thành “con sói” trong giới công nghệ, đặc biệt sau khi công ty OpenAI tung ra các công cụ ChatGPT và GPT-4. Công nghệ tiên tiến này chứng tỏ tiềm năng thay đổi cuộc sống của nhiều người lao động, nhưng cũng được cho là “con dao hai lưỡi”, đặc biệt là đối với trẻ em.

Theo UNICEF và Diễn đàn Kinh tế Thế giới (WEF) các thuật toán dựa trên AI học và lưu trữ những nội dung mà trẻ em hay bất kỳ ai tìm kiếm và tương tác, ngay cả khi nội dung đó có thể gây hại cho trẻ hoặc những người xung quanh trẻ. Mặc dù các trang mạng xã hội đã thực hiện nhiều biện pháp để ngăn chặn nguy cơ này, nhưng vẫn chưa thể loại bỏ hoàn toàn. Trẻ em cũng có thể bắt nạt hơn khi chia sẻ thông tin cá nhân trên mạng, theo đó trẻ dễ trở thành nạn nhân của các vụ xâm nhập dữ liệu trái phép.

Báo cáo cũng cho rằng AI có thể làm trầm trọng thêm tình trạng bất bình đẳng và thiên vị. Ông Seth Bergeson, một nghiên cứu sinh thuộc Diễn đàn Kinh tế Thế giới, dẫn một ví dụ tương tự. Tại Anh, một thuật toán AI mới đánh giá không chính xác bài kiểm tra Chứng chỉ giáo dục phổ thông bậc cao của học sinh, làm tiêu tan hy vọng của nhiều học sinh muốn dự tuyển vào các trường đại học hàng đầu. Các trường sử dụng công nghệ AI và máy học để sắp xếp các đơn dự tuyển sinh của học sinh, sinh viên có thể vô tình nhưng theo một cách có hệ thống loại trừ một số

Theo báo cáo của Tổ chức UNICEF công bố ngày 3/8/2022, 82% trẻ em Việt Nam trong độ tuổi 12-13 có sử dụng Internet và con số này tăng lên 93% đối với trẻ từ 14-15 tuổi. Điều này cho thấy mức độ tham gia các hoạt động trên không gian mạng của trẻ em ở Việt Nam là rất lớn, đặc biệt là sau đại dịch. Việt Nam đã sớm có chính sách quan tâm mạnh mẽ đến việc bảo vệ trẻ em trước những nguy cơ ngày càng nhiều trên không gian mạng. Chính sách này được hình thành và đang được hoàn thiện dần trong các Bộ luật An toàn thông tin mạng năm 2015, Luật Trẻ em năm 2016, Luật An ninh mạng năm 2018... Tuy nhiên, để biến chính sách trên giấy thành hiện thực tất yếu phải trải qua một chặng đường dài, đòi hỏi sự nỗ lực, chung tay của tất cả các cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp và cả cộng đồng.

nhóm ứng viên.

Về dài hạn, UNICEF và WEF cảnh báo thế hệ tương lai có thể đối mặt với nguy cơ thất nghiệp khi máy móc sử dụng AI làm thay phần việc của con người. Đây là rủi ro thuộc nhóm nguy cơ về kế sinh nhai. Theo dự báo của McKinsey&Company, máy móc sử dụng công nghệ AI và robot sẽ thay thế khoảng 30% lực lượng lao động vào năm 2030. 65% học sinh tiểu học ngày nay sẽ làm những công việc mà hiện nay chưa hề có, trong khi nhiều môn học mà trường học trang bị hiện nay sẽ không còn hữu dụng khi các em trưởng thành.

Các chuyên gia của UNICEF và WEF cũng cảnh báo về khả năng trẻ em sau này sẽ không còn đến lớp học, bởi mọi thứ đều có thể học trên máy tính, học từ xa, tự học. Rõ ràng, đây không phải điều tích cực xét dưới góc độ xã hội. Cuối cùng là những tác động về tâm - sinh lý và hành vi của trẻ. Việc tương tác quá nhiều với máy móc công nghệ có thể dẫn đến tình trạng trầm cảm, lo lắng bất an hoặc mất kỹ năng xã hội do ngày càng ít tương tác với

AI và trách nhiệm của bản thân, giúp cơ quan quản lý và doanh nghiệp hiểu rõ về AI và quyền trẻ em; chuẩn bị cho trẻ em sẵn sàng trước sự phát triển của AI trong tương lai.

Để ngăn chặn cũng như giảm thiểu các nguy cơ, giới chuyên gia cho rằng giáo dục chính là giải pháp quan trọng. Trẻ em cần hiểu cách thức hoạt động của những công nghệ này để có thể nắm được những lợi ích, rủi ro tiềm ẩn và cách sử dụng hiệu quả những công cụ này. Giáo sư Aimee Roundtree tại Đại học bang Texas nhấn mạnh cần dạy cho trẻ những điều căn bản về AI bằng ngôn ngữ đơn giản và dễ hiểu. Giáo dục trải nghiệm qua phần mềm giúp người dùng khám phá các thuật toán và công nghệ AI theo phương thức trực quan cũng là một biện pháp hữu ích.

Các chuyên gia khác cho rằng điều quan trọng không chỉ là hiểu mà còn biết cách tương tác với AI. Điều đó bao gồm việc bồi dưỡng các kỹ năng như tư duy phân biện và sáng tạo để có thể bổ sung cho AI, cũng như giải quyết những vấn đề như phụ thuộc quá nhiều vào AI để đưa ra quyết định.

Trên hết, các chuyên gia nhấn mạnh sự cần thiết phải dạy trẻ em về AI có trách nhiệm và sử dụng AI một cách an toàn và có đạo đức. Trẻ em và thanh, thiếu niên cần hiểu rằng AI có mặt hạn chế, còn nhiều sai sót nghiêm trọng và có thể đưa ra những kết quả thiên vị và định kiến. Những người trẻ cần được đào tạo để suy nghĩ nghiêm túc và quyết định cách thức cũng như mức độ sử dụng các mô hình AI.

Bên cạnh việc cảnh báo, Bộ Truyền thông Israel đã kêu gọi thành lập một Ủy ban liên bộ nhằm tìm kiếm các giải pháp kiểm duyệt nội dung trên các thiết bị di động, ngăn chặn các nội dung có tính chất đe dọa, bắt nạt và độc hại đối với trẻ em trên mạng Internet; kêu gọi các cơ quan tổ chức, bao gồm các tổ chức tư nhân, hợp tác phát triển các công cụ và ứng dụng sàng lọc trên thiết bị di động, giúp phụ huynh tạo ra một môi trường Internet an toàn và hữu ích cho trẻ em.

Tại Trung Quốc, Bộ Khoa học và Công nghệ đã thành lập nhóm công tác với các đại diện từ một số công ty hàng đầu về chiến lược AI của nước này cùng xây dựng các nguyên tắc đảm bảo an toàn cho trẻ em trong các sản phẩm AI của họ, đồng thời tác động đến các công ty và tổ chức khác cùng thực hiện mục tiêu tương tự.

Dự thảo Đạo luật AI của Liên minh Châu Âu (EU) cũng đề cập đến tác động của công nghệ này đối với trẻ em, đối tượng được xác định thuộc nhóm dễ bị tổn thương nhất trong thời đại AI. Dự luật phân loại các hệ thống AI theo mức độ nguy cơ trẻ em...

HÔNG MINH (t/h)

● Ảnh minh họa.

người khác. Quá phụ thuộc vào AI làm giảm khả năng học tập, nghiên cứu và làm việc chủ động của trẻ...

Làm gì để bảo vệ trẻ?

UNICEF hiện đã triển khai nhiều chương trình thử nghiệm với nhiều nước đối tác khác nhau để đánh giá mức độ thực tế và hiệu quả của hướng dẫn chính sách chính sách về AI đối với trẻ em trong các điều kiện khác nhau.

Trong Hướng dẫn chính sách về AI đối với trẻ em, UNICEF đã nhấn mạnh những yêu cầu cần cân nhắc khi phát triển công nghệ AI lấy trẻ em làm trung tâm. Đó là phải hỗ trợ cho trẻ phát triển toàn diện và hết khả năng, đảm bảo tính bao trùm cho tất cả trẻ em, nhấn mạnh sự công bằng và không phân biệt đối xử, bảo đảm tính riêng tư, an toàn, bảo đảm các em nhận thức rõ tác động của

Chuyện dài vi phạm quyền tác giả, quyền liên quan

Vừa qua, Cục Bản quyền tác giả, Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch (VH,TT&DL) đã tổng kết đánh giá việc thực hiện Nghị định số 131/2013/NĐ-CP ngày 16/10/2023 (Nghị định 131) của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính về quyền tác giả, quyền liên quan...

Mức phạt quá nhẹ, không đủ sức răn đe

Một thực trạng tồn tại khá phổ biến thời gian qua, đó là vấn nạn vi phạm bản quyền ở nhiều lĩnh vực như âm nhạc, điện ảnh, sách, hội họa... Bên cạnh đó, những thách thức xâm phạm bản quyền trên không gian mạng càng đòi hỏi các cấp, các ngành và toàn xã hội cần chung tay bảo vệ bản quyền.

Bà Phạm Thị Kim Oanh, Phó Cục trưởng Cục Bản quyền tác giả khẳng định, sau 10 năm thực hiện, Nghị định số 131 đã góp phần quan trọng giúp cơ quan thực thi pháp luật trong công tác thanh tra, kiểm tra, chấn chỉnh việc thực hiện các quy định pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan. Theo đó, ý thức chấp hành pháp luật của các đối tượng thực thi, ý thức tôn trọng quyền tác giả, quyền liên quan từ các cơ quan, đơn vị sử dụng tác phẩm nói riêng và từ các cơ quan, doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân kinh doanh khi khai thác, sử dụng tác phẩm.

Qua 10 năm triển khai, Nghị định đã tích cực thúc đẩy, khuyến khích các hoạt động sáng tạo, phổ biến các giá trị văn học, nghệ thuật và khoa học, phục vụ phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội. Cùng đó, góp phần thu hút đông đảo văn nghệ sĩ trong và ngoài nước sáng tác nhiều tác phẩm có giá trị.

Thanh tra Bộ VH,TT&DL đã tiến hành 534 cuộc thanh, kiểm tra việc chấp hành quy định pháp luật trong lĩnh vực quyền tác giả, quyền liên quan kết hợp với các lĩnh vực văn hoá theo thẩm quyền như điện ảnh, nghệ thuật, biểu diễn (cuộc thi người đẹp), nhiếp ảnh... Xử phạt vi phạm hành chính 447 tổ chức, 3 cá nhân. Tổng số tiền xử phạt vi phạm hành chính theo Nghị định 131 là 12,8 tỷ đồng.

Hành vi vi phạm chủ yếu bị xử phạt biểu diễn trực tiếp tác phẩm trước công chúng mà không được phép của chủ sở hữu quyền tác giả. Sử dụng bản ghi âm, ghi hình đã công bố vào mục đích thương mại trong nhà hàng, cửa hàng siêu thị, cơ sở kinh doanh karaoke mà không trả tiền sử dụng cho chủ sở hữu quyền tác giả, chủ sở hữu quyền liên quan theo quy định...

Tại TP HCM, số lượng vụ việc bị xử lý vi phạm hành chính theo

●Ảnh minh họa.

hành vi sử dụng bản ghi âm ghi hình đã công bố nhằm mục đích thương mại mà không được phép của chủ thể quyền tác giả, quyền liên quan chiếm 98,4% tổng số vụ việc bị xử lý. Trong đó xử phạt tại các cơ sở kinh doanh dịch vụ karaoke, dịch vụ buru chính viễn thông... là 28,3%.

Bà Phạm Thị Kim Oanh chia sẻ, có những vụ việc bản quyền dân sự kéo dài tới 10 - 12 năm. Trình tự thủ tục giải quyết các tranh chấp về quyền tác giả, quyền liên quan tại toà án nhiều khi phức tạp, gây tốn kém về thời gian, công sức, tiền bạc, khó đáp ứng được yêu cầu nhanh, chấm dứt ngay hành vi vi phạm. Tuy nhiên, trong tình hình thực tế hiện nay, mức phạt hành chính đã phần nào bộc lộ hạn chế.

Theo bà Kim Oanh, Nghị định quy định mức phạt tiền chỉ dựa vào hành vi, không căn cứ vào mức độ gây thiệt hại của hành vi, không căn cứ vào giá trị số lượng hàng hóa sao chép lậu. Chưa có sự phân loại theo đối tượng quyền tác giả, quyền liên quan bị xâm phạm dẫn đến việc xử phạt vi phạm hành chính chưa phù hợp, chưa đảm bảo tính răn đe, chưa tương xứng mức độ gây thiệt hại của hành vi đối với một số hành vi vi phạm, đặc biệt là vi phạm trên môi trường số. Đơn cử: Hành vi truyền đạt tác phẩm đến công chúng mà không được phép của chủ sở hữu quyền tác giả với hình phạt áp dụng là phạt tiền từ 15.000.000 đồng đến 35.000.000 đồng đối với cá nhân. Do đó, không có hình phạt bổ sung là chưa đủ sức răn đe. Đặc biệt với các tổ chức, doanh nghiệp đăng ký kinh doanh ở các lĩnh vực như website, app, media...

Chưa kể, cùng với sự phát triển của xã hội, hành vi xâm phạm quyền tác giả liên quan trên mạng xã hội ngày càng phức tạp, với thủ đoạn tinh vi, gây khó khăn cho công tác quản lý: cá nhân, tổ chức

cung cấp xuyên biên giới, sử dụng tên miền quốc tế, dùng máy chủ ở nước ngoài... Chủ sở hữu quyền tác giả, quyền liên quan cung cấp chưa đầy đủ, chưa kịp thời. Bên vi phạm không đến, tìm lý do trì hoãn, kéo dài thời gian, không đủ căn cứ, chứng cứ để xử lý theo quy định.

Đại diện Trung tâm Bảo vệ quyền tác giả Việt Nam lấy dẫn chứng Điều a Khoản 1 Điều 13 Nghị định 131 quy định xử phạt hành vi biểu diễn trực tiếp tác phẩm trước công chúng mà không được phép của chủ sở hữu quyền tác giả theo quy định với mức phạt cá nhân là từ 5 - 10 triệu đồng, với tổ chức là 10 - 20 triệu đồng.

Đây là mức phạt quá thấp so với quy mô và doanh thu các chương trình biểu diễn hiện nay (từ vài tỉ đến hàng chục tỉ). Và cũng nhỏ hơn so với giá trị tiền nhuận bút mà các đơn vị né tránh, không trả cho tác giả. Lâu dần sẽ dẫn đến tâm lý coi thường nghĩa vụ luật định, công khai xâm phạm quyền tác giả để giảm chi phí, tăng lợi nhuận.

Cần ban hành Nghị định mới, tăng cường xử lý vi phạm hành chính

Trung tâm Bảo vệ quyền tác giả Việt Nam hiện nay đại diện cho hơn 5.000 tác giả âm nhạc Việt Nam và hơn 4 triệu tác giả âm nhạc quốc tế, là một trong những đối tượng chịu sự tác động của Nghị định số 131. Đại diện Trung tâm này đề nghị ngoài tăng

mức phạt cần có hình thức xử phạt bổ sung, khắc phục hậu quả để răn đe tình trạng công khai xâm phạm quyền tác giả và quyền liên quan như hiện nay.

Hiện nay, những sửa đổi, bổ sung về hành vi xâm phạm quyền tác giả, quyền liên quan và giới hạn quyền sở hữu trí tuệ tại Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Sở hữu trí tuệ năm 2022 chưa được quy định tại Nghị định.

Theo đó, về mức phạt tiền tối đa đối với hành vi vi phạm quy định tại Nghị định - Mức phạt tiền tối đa trong lĩnh vực quyền tác giả, quyền liên quan đối với cá nhân là 250.000.000 đồng, đối với tổ chức là 500.000.000 đồng. Tuy nhiên, trong Nghị định số 131/2013/NĐ-CP, mức xử phạt đối với các hành vi xâm phạm quyền nhân thân, quyền tài sản của tác giả, chủ sở hữu quyền tác giả, quyền liên quan đối với cuộc biểu diễn, bản ghi âm, ghi hình, chương trình phát sóng nhìn chung còn ở mức thấp.

Bà Kim Oanh cũng cho rằng, việc phân định thẩm quyền xử phạt giữa các lực lượng có thẩm quyền xử phạt các ngành, lĩnh vực có liên quan đối với từng hành vi cụ thể còn chưa rõ ràng, cụ thể, dẫn đến khó khăn trong thực thi pháp luật quyền tác giả, quyền liên quan.

Theo đó, thẩm quyền xử phạt trong một số trường hợp không giao cho cơ quan trực tiếp quản lý

hoạt động chuyên môn. Ví dụ: hành vi vi phạm quy định về đăng ký quyền tác giả, đăng ký quyền liên quan, trong đó phổ biến là kê khai không trung thực các giấy tờ, tài liệu trong hồ sơ để được cấp Giấy chứng nhận đăng ký. Hành vi vi phạm quy định về hoạt động của tổ chức đại diện tập thể quyền tác giả, quyền liên quan... Do đó, đề xử lý cần chuyên hồ sơ cho cơ quan có thẩm quyền xử phạt, dẫn đến giảm tính tức thời răn đe, giáo dục, ảnh hưởng đến hiệu quả thực thi pháp luật quyền tác giả, quyền liên quan.

Bà Nguyễn Thị Lựu, đại diện Trung tâm Bảo vệ quyền tác giả âm nhạc Việt Nam nêu, những năm gần đây, số vụ việc vi phạm quyền tác giả ở lĩnh vực biểu diễn mà Trung tâm phát hiện, ghi nhận lên tới hàng trăm. Theo bà Lựu, nguyên nhân là một số quy định pháp luật hiện nay đang có những điểm chưa phù hợp trong việc bảo vệ quyền tác giả...

Đại diện Sở VH,TT&DL tỉnh Lâm Đồng cho biết, tại địa phương vẫn tồn tại việc một số tổ chức, cá nhân chưa thực sự có ý thức chấp hành tốt quy định pháp luật, còn né tránh thực hiện quyền tác giả, quyền liên quan bằng nhiều cách khác nhau. Chẳng hạn, việc thu phí bản quyền đang gây bức xúc cho các cơ sở kinh doanh karaoke vì chưa rõ cơ sở xác định mức phí bản quyền là theo bài hát sử dụng hay theo đầu máy karaoke. Trong khi có thực trạng là nhiều bài hát trong đầu máy karaoke không được khách hàng sử dụng. Chưa kể, nhiều cơ sở kinh doanh đã sử dụng các bài hát lấy từ mạng internet nên không có cơ sở để tính thu bản quyền tác giả, gây thất thoát trong việc thu phí tác quyền.

Thanh tra Bộ VH,TT&DL kiến nghị sớm ban hành Nghị định thay thế Nghị định số 131/2013/NĐ-CP. Bởi Luật sửa đổi, bổ sung Luật Sở hữu trí tuệ có hiệu lực từ ngày 01/01/2023 có nhiều thay đổi. Do đó, cần bổ sung thủ tục xử phạt đối với những hành vi vi phạm quyền tác giả, quyền liên quan, đồng thời cần tăng mức phạt được quy định trong Điều 225 Bộ luật Hình sự.

Thêm nữa, cần bổ sung biện pháp khắc phục hậu quả "Buộc xin lỗi tác giả, người biểu diễn" đối với các hành vi xâm phạm quyền nhân thân của tác giả, quyền nhân thân của người biểu diễn... Do đó, cần rà soát thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính đối với một số chức danh thanh tra, sẽ có sự thay đổi sau khi Luật Thanh tra có hiệu lực thi hành từ ngày 01/7/2023.

NGUYỄN MỸ

“ Bà Phạm Thị Kim Oanh cho biết thêm, ngày 16/6/2022, Quốc hội thông qua Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Sở hữu trí tuệ. Trong đó có các quy định về quyền tác giả, quyền liên quan, đặc biệt có các quy định về bảo vệ quyền tác giả trong môi trường số. Đây cũng là một điểm mới, đó là trách nhiệm pháp lý của các nhà cung cấp dịch vụ trung gian đã được đưa vào các quy định tại Luật Sở hữu trí tuệ. Để hoàn thiện hành lang pháp lý trong nước thì song song đó, Việt Nam đã tham gia vào hai hiệp ước quốc tế về quyền tác giả và quyền liên quan trên môi trường internet của Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới là WCT (có hiệu lực thi hành từ ngày 17/2/2022) và WPPT (có hiệu lực từ 1/7/2022). Đây là các nghĩa vụ cam kết về bản quyền trên khuôn khổ thế giới... Chính phủ đã giao Bộ VH,TT&DL chủ trì soạn thảo Nghị định quy định chi tiết và biện pháp thi hành một số điều của Luật Sở hữu trí tuệ về quyền tác giả, quyền liên quan, trong đó có các nội dung về trách nhiệm pháp lý của các nhà cung cấp dịch vụ trung gian”... ”

SỞ HỮU TRÍ TUỆ VÀ PHỤ NỮ

NGÀY SỞ HỮU TRÍ TUỆ THẾ GIỚI 2023:

Thúc đẩy đổi mới sáng tạo

Năm 2023, Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO) lựa chọn chủ đề của Ngày Sở hữu trí tuệ thế giới 26/4 là “Phụ nữ với Sở hữu trí tuệ - Thúc đẩy đổi mới sáng tạo”. Thông điệp này nhằm nâng cao nhận thức của cộng đồng về vai trò của phụ nữ trong các lĩnh vực sở hữu trí tuệ, đồng thời hướng tới các hành động nâng cao khả năng tiếp cận, khuyến khích sức sáng tạo, giải phóng sự khéo léo và tài năng của phụ nữ, trẻ em gái ở khắp mọi nơi trên thế giới.

Sáng tạo của phụ nữ góp phần định hình thế giới

Trải qua nhiều thế kỷ, phụ nữ đã góp phần định hình thế giới, thúc đẩy các đột phá khoa học, thiết lập các xu hướng sáng tạo mới, tạo dựng doanh nghiệp, cùng chung tay xây dựng một thế giới tốt đẹp hơn. Trong lịch sử cho đến hiện tại, có không ít minh chứng về những người phụ nữ tài năng trong các lĩnh vực khoa học công nghệ, y học, nghệ thuật... đã đóng góp những phát minh, sáng kiến, tác phẩm tuyệt vời cho thế giới.

Trong lĩnh vực khoa học công nghệ có thể kể tới nhà khoa học mang hai dòng máu Ba Lan – Pháp, Marie Curie là người phụ nữ đầu tiên đoạt giải Nobel và cũng là người duy nhất đạt giải Nobel trong cả hai ngành vật lý và hoá học. Ngoài ra, còn có nhà hóa học và nhà tinh thể học tia X người Anh, Rosalind Franklin đã khám phá ra cấu trúc phân tử của DNA; nhà toán học Mỹ Kinda Johnson là người cung cấp các tính toán về quỹ đạo rất chuẩn xác đối với sự thành công của các chuyến bay vào vũ trụ đầu tiên và sau này của Cơ quan Không gian Hoa Kỳ (NASA). Janaki Ammal, nhà thực vật học nổi tiếng người Ấn Độ đã đóng góp những công trình nghiên cứu đồ sộ về nhân giống cây trồng. Giáo sư và nhà nghiên cứu về vi sinh, di truyền và hóa sinh quốc tịch Pháp, Emmanuelle Charpentier đã giành giải Nobel Hoá học 2020 cùng với nhà nghiên cứu Jennifer Doudna với công trình chỉnh sửa gen. Giáo sư, nhà hóa học, nhà phát minh người Nigeria, Omowunmi Sadik đã sáng lập Tổ chức Công nghệ nano bền vững.

● Ngày Sở hữu trí tuệ thế giới 2023 tôn vinh phụ nữ trong SHTT. (Ảnh: WIPO)

Trong lĩnh vực y học có Đồ U U, nhà hóa dược và bác sĩ sốt rét người Trung Quốc đã khám phá ra artemisinin và dihydroartemisinin, những loại thuốc đột phá của thế kỷ 20 để điều trị bệnh sốt rét, giúp cứu sống hàng triệu người; bà cũng là phụ nữ Trung Quốc đầu tiên giành giải Nobel. Mặt khác, trong bối cảnh thế giới vẫn đang đối mặt với những tác động khôn lường của dịch bệnh COVID-19, nhiều người sẽ nhớ tới nhà khoa học Sarah Gilbert, “mẹ đẻ” của vaccine ngừa COVID-19 AstraZeneca và cũng là người đã từ bỏ bằng sáng chế để vaccine có thể được sản xuất với giá rẻ, tăng sự tiếp cận trên toàn cầu, đặc biệt là những quốc gia có điều kiện kinh tế khó khăn.

Trong lĩnh vực nghệ thuật và các lĩnh vực khác, cũng có nhiều tên tuổi nổi tiếng như Coco Chanel, nhà thiết kế thời trang người Pháp đã để lại một di sản không lồ cho ngành thời trang thế giới và cũng là một nữ doanh nhân thành đạt. Còn trong nền nghệ thuật đương đại của Nhật Bản thì bà Yayoi Kusama được mệnh danh là một trong những nghệ sĩ vĩ đại nhất, nổi tiếng với việc sử dụng họa tiết chấm bi trong nghệ thuật đại chúng và biểu diễn. Mặt khác, bà Frida Kahlo cũng được vinh danh là một trong những nghệ sĩ vĩ đại nhất của Mexico, với những bức chân dung tự họa và sử dụng màu sắc đậm, rực rỡ.

● Phụ nữ thúc đẩy các xu hướng sáng tạo trong các lĩnh vực khoa học, y học, nghệ thuật...

Đây chỉ là một số ví dụ trong rất nhiều phụ nữ trên thế giới vẫn đã và đang đóng góp không ngừng nghỉ trong tất cả các hoạt động sở hữu trí tuệ (SHTT). Trong những năm gần đây, ngày càng nhiều nữ doanh nhân khẳng định được tài năng và tiếng nói của mình trong các lĩnh vực sáng chế, sáng tạo. Chưa kể tới các trẻ em gái vẫn đang miệt mài học tập, phấn đấu để có thể góp ích cho xã hội trong tương lai.

Thúc đẩy tinh thần “có thể” của phụ nữ

Tuy nhiên, khoảng cách giới trong SHTT là một vấn đề có thực và rất đáng lo ngại bởi điều này đã ngăn cản vô số những bộ óc thông minh và ý tưởng sáng tạo đến từ phụ nữ không được khai thác và bị lãng phí. Trong một thời gian dài, rất nhiều đóng góp của phụ nữ thường không được nhìn nhận, đánh giá đúng tầm, thậm chí còn bị xem

nhẹ hoặc bỏ qua bởi những định kiến về giới trong các xã hội. Phụ nữ cũng thường phải đối mặt với những thách thức đáng kể trong việc tiếp cận kiến thức, kỹ năng, nguồn lực và sự hỗ trợ mà họ cần để phát triển.

Còn theo nhận định của WIPO, hiện nay số lượng phụ nữ tham gia vào hệ thống SHTT còn quá ít, điều đó cũng đồng nghĩa có rất ít phụ nữ được hưởng lợi từ SHTT hoặc được bảo vệ khi quyền và lợi ích hợp pháp của họ trong lĩnh vực SHTT bị xâm phạm. Minh chứng cụ thể là chỉ có 16% số đơn đăng ký bằng sáng chế được nộp thông qua các cơ chế của Hiệp ước Hợp tác Sáng chế (PCT) là của phụ nữ. Đáng nói, kể từ khi được ký kết vào năm 1970, PCT là một trong những hiệp ước quốc tế có tầm ảnh hưởng nhất về luật sáng chế khi cung cấp một thủ tục thống nhất cho việc nộp đơn xin bảo hộ sáng chế tại mỗi quốc gia ký kết. Hiện nay, hiệp ước này đã có hơn 150 quốc gia thành viên, trong đó Việt Nam đã tham gia từ năm 1993.

Theo một ước tính của WIPO, có thể sẽ phải mất tới trên 40 năm nữa, trong điều kiện các quốc gia và cộng đồng quốc tế vẫn tiếp tục nỗ lực với tốc độ như hiện tại, thì mới có thể đạt được sự bình đẳng giới giữa các nhà phát minh là nam giới và nữ giới. Có thể thấy, phụ nữ chiếm gần một nửa dân số toàn cầu và chính là nguồn tài năng dồi dào. Bằng cách tích cực thúc đẩy sự tham gia của

phụ nữ trong hệ thống SHTT, tất cả chúng ta đều được hưởng lợi. Khi phụ nữ bị thua thiệt, xã hội cũng sẽ bị thua thiệt bởi mất đi một nguồn tài năng, sáng tạo không lồ. Do vậy, những chính sách mạnh mẽ và hành động quyết liệt ngay từ bây giờ có ý nghĩa rất quan trọng đối với các nhà phát minh, nhà khoa học, nhà đổi mới, nhà sáng tạo... là phụ nữ trên toàn thế giới, góp phần tạo điều kiện và hỗ trợ họ khai thác được những tiềm năng vốn có, đồng thời củng cố hệ thống SHTT và hệ sinh thái đổi mới, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế.

Tựu trung lại, với chủ đề năm nay “Phụ nữ với Sở hữu trí tuệ - Thúc đẩy đổi mới sáng tạo”, WIPO muốn đưa cộng đồng quốc tế hướng tới sự bình đẳng giới trong hoạt động SHTT. Thông qua đó, tổ chức này kêu gọi các quốc gia, cộng đồng toàn cầu cùng nhau thực hiện những sứ mệnh để tạo môi trường sáng tạo tốt hơn cho phụ nữ, để họ có thể tự mình tiếp cận và sử dụng hệ thống SHTT nhằm bảo vệ công việc, công nghệ, thương hiệu và sự sáng tạo của họ, đồng thời nâng cao giá trị bản thân trong xã hội. Nhờ vậy, “chúng ta” có thể phát triển công nghệ để phục vụ nhu cầu của con người, tạo ra nhiều doanh nghiệp do phụ nữ đứng đầu, hỗ trợ sự phục hồi và phát triển của kinh tế, trong đó ghi nhận đúng đắn các vai trò đóng góp của phụ nữ.

WIPO tôn vinh tinh thần “có thể làm được” của các nhà phát minh, nhà sáng tạo và doanh nhân nữ từ khắp mọi nơi trên thế giới cũng như thành quả đột phá của họ. Khi có nhiều phụ nữ hơn tham gia vào hoạt động đổi mới, sáng tạo và kinh doanh, sẽ có thêm nhiều ý tưởng và quan điểm mới, tạo ra sự đa dạng và sức mạnh để thúc đẩy sự phát triển kinh tế, xã hội; nhờ vậy tất cả “chúng ta” đều được hưởng lợi.

Tại Việt Nam, khoa học và công nghệ là một trong 8 lĩnh vực của mục tiêu quốc gia về bình đẳng giới. Theo một thống kê của Cục SHTT, Bộ Khoa học và Công nghệ, trong những năm qua, số lượng nguồn nhân lực nữ nghiên cứu khoa học ở Việt Nam có sự gia tăng, chiếm trên 40% tổng số nhân lực nghiên cứu phát triển của cả nước. Còn theo một khảo sát của WIPO vào năm 2022, ở các nước trên thế giới, hơn 50% các doanh nghiệp vừa và nhỏ do phụ nữ làm chủ và ở Việt Nam là trên 60%. Bởi vậy, việc xây dựng một hệ sinh thái SHTT thân thiện và hỗ trợ phụ nữ có thể giúp cho họ tự khẳng định được vị thế, vai trò, đóng góp được nhiều hơn cho công cuộc đổi mới và phát triển của Nhà nước, xã hội và cộng đồng.

ĐỖ TRANG

● Phụ nữ là nguồn tài năng dồi dào trong mọi lĩnh vực SHTT. (Ảnh: Getty Image)

SỞ HỮU TRÍ TUỆ VÀ PHỤ NỮ

Tạo cơ hội cho phụ nữ

Từ xưa đến nay, phụ nữ luôn là một lực lượng quan trọng và đóng góp trong đội ngũ những người lao động tạo dựng nên xã hội. Phụ nữ thể hiện vai trò quan trọng của mình trong mọi lĩnh vực với những quan điểm và tài năng mới. Thế nhưng, ở nước ta có quá ít phụ nữ tham gia vào hệ thống sở hữu trí tuệ khiến “sân chơi” này thiếu vắng những “bóng hồng”.

● Hội thảo “Vai trò của sở hữu trí tuệ đối với doanh nhân và các nhà đổi mới, sáng tạo nữ giới”. (Ảnh - VGP/Hoàng Giang)

Vai trò phụ nữ thời hiện đại

Nếu như ngày trước, nhắc đến phụ nữ, chúng ta thường nghĩ đến hình ảnh những người mẹ, người vợ đầu bù tóc rối, tất bật cả ngày với công việc nội trợ thì trong ngày nay, một nửa diện mạo của thế giới đã khoác lên mình một dáng vẻ hoàn toàn khác. Trong thời hiện đại, phụ nữ ngày càng nâng cao vai trò và vị thế của mình trên nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội.

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng và cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0, ngày càng có nhiều cơ hội để phụ nữ phát triển toàn diện về cả trí tuệ, sức khỏe, năng lực. Bằng sự khéo léo và sáng tạo của mình, phụ nữ đã định hình thế giới theo cách riêng của họ. Mỗi ngày, phụ nữ trên toàn cầu vẫn đang ghi dấu ấn trong việc thúc đẩy các đột phá khoa học, thiết lập xu hướng sáng tạo mới, tạo dựng doanh nghiệp và làm biến đổi thế giới của chúng ta bằng những quan điểm và tài năng mới.

Tại nước ta cũng vậy, suốt thời gian qua chúng ta không thể phủ nhận những thành tựu mà phụ nữ gây dựng. Nhất là

khi công tác phụ nữ không ngừng lớn mạnh, vai trò và vị thế của phụ nữ ngày càng được phát huy và có đóng góp ngày càng to lớn trong công cuộc xây dựng và phát triển đất nước. Điều đó được chứng minh qua những con số như: 30,26% đại biểu Quốc hội là nữ; tỉ lệ các bộ, cơ quan ngang bộ có lãnh đạo chủ chốt là nữ đạt trên 50%; tỉ lệ doanh nghiệp do phụ nữ làm chủ đạt 29,8%, xếp thứ 6 trong số các quốc gia có tỉ lệ nữ doanh nhân cao nhất và nhiều thành tựu khác.

Đặc biệt đối với lĩnh vực khoa học và công nghệ tại nước ta, số lượng nguồn nhân lực nữ nghiên cứu khoa học ở Việt Nam có sự gia tăng, chiếm khoảng 46% tổng số nhân lực nghiên cứu phát triển của cả nước, cao hơn so với trung bình thế giới chỉ có 30%. Thông qua hoạt động nghiên cứu khoa học và công nghệ, nữ giới ngày một khẳng định được vị thế, vai trò của mình, họ đã được Nhà nước, xã hội, cộng đồng tôn vinh và ghi nhận.

Tuy nhiên, những rào cản từ công việc, gia đình và xã hội khi phụ nữ thực hiện nhiệm vụ nghiên cứu khoa học và công

nghệ cũng đem tới cho họ không ít áp lực và thách thức. Trong đó, thách thức lớn nhất của thời đại ngày nay vẫn là những định kiến giới, khuôn mẫu giới đang tác động và ảnh hưởng tới phụ nữ trong việc tạo cơ hội cho họ tham gia vào lĩnh vực khoa học và công nghệ. Tư tưởng “trọng nam, khinh nữ” có lẽ không chỉ có trong xã hội mà ngay cả trong giới phát minh vẫn còn tồn tại.

Ngoài ra, những rào cản đến từ cơ chế chính sách như thiếu những đãi ngộ đề động viên, khuyến khích các nhà khoa học nữ tham gia vào làm công tác nghiên cứu. Hay cả thách thức trước sự phát triển ngày càng lớn của công nghệ cũng đòi hỏi sự nỗ lực không ngừng nghỉ của các nhà khoa học nữ, càng khó khăn hơn khi họ vẫn phải cân bằng giữa công việc và gia đình.

Và có lẽ một trong những rào cản lớn nhất của các nhà khoa học nữ đó là vượt lên chính mình để tỏa sáng. Vì những tư tưởng “tôi không làm được”, “đây không phải việc của phụ nữ” hay “có lẽ nên thôi thì hơn” đã “buộc chặt” đôi chân của nhiều người phụ nữ, khiến họ không dám bước ra khỏi vùng an toàn và chứng minh bản thân mình trước thế giới.

Cơ hội tiếp cận hệ thống sở hữu trí tuệ

Trong mọi lĩnh vực nói chung và lĩnh vực sáng chế nói riêng, việc phụ nữ “buộc chặt” đôi chân mình thể hiện rõ nhất qua việc hiện nay có quá ít phụ nữ tham gia vào hệ thống sở hữu trí tuệ. Điều đó có nghĩa là có quá ít phụ nữ được hưởng lợi từ sở hữu trí tuệ. Trong khi quyền sở hữu trí tuệ sẽ giúp phụ nữ không chỉ được bảo vệ về mặt pháp luật mà còn nâng cao, gia tăng giá trị cho công việc, phát minh của họ.

Tuy nhiên, khoảng cách giới

trong nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo và đặc biệt trong đó là việc đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ không chỉ là vấn đề của riêng Việt Nam mà còn của các nước trên thế giới. Theo số liệu của Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO), 16,5% là tỷ lệ mà các nhà sáng chế là phụ nữ đứng tên trên đơn đăng ký sáng chế quốc tế. Đây được coi là một tỷ lệ thấp trong hệ thống sở hữu trí tuệ, so với tỷ lệ giới tính giữa nam và nữ trên thế giới. Như tại Mỹ, một trong những nơi dẫn đầu thế giới về các nhà khoa học cho thấy nam giới đăng ký đơn sáng chế quốc tế nhiều gấp đôi so với nữ giới.

Rõ ràng, những khó khăn mà các nhà khoa học và đổi mới sáng tạo, doanh nhân nữ phải đối diện đều đã thấy rõ. Tuy nhiên, để nước ta khuyến khích nhiều phụ nữ hơn sử dụng hệ thống sở hữu trí tuệ, hỗ trợ các doanh nghiệp khởi nghiệp của phụ nữ, thoát khỏi tư tưởng “trọng nam, khinh nữ” trong giới phát minh lại không phải điều dễ dàng.

Chính vì vậy, nhân Ngày 26/4 - “Ngày Sở hữu trí tuệ thế giới”, chủ đề Phụ nữ với Sở hữu trí tuệ - Thúc đẩy đổi mới sáng tạo đã được lựa chọn. WIPO muốn sử dụng thông điệp này nhằm tôn vinh tất cả những người phụ nữ tài năng trên toàn thế giới. WIPO muốn đưa mọi người hướng tới bình đẳng giới trong hoạt động sở hữu trí tuệ

và giải phóng sự khéo léo và sáng tạo của phụ nữ, trẻ em gái ở khắp mọi nơi.

Để làm được điều đó, một số chuyên gia đề xuất, cần thúc đẩy hợp tác với các cơ quan liên quan nhằm hỗ trợ các nữ khoa học, nữ doanh nhân sáng tạo đăng ký sở hữu trí tuệ. Đồng thời hỗ trợ cung cấp các chương trình đào tạo cho phụ nữ Việt Nam nhằm thu hẹp khoảng cách, tạo cơ hội tiếp cận hệ thống sở hữu trí tuệ cho nữ khoa học, nữ doanh nhân sáng tạo để họ có thể cạnh tranh một cách công bằng ở cấp độ quốc tế.

Nghiên cứu, đề xuất thay đổi quy định pháp luật, điều ước và chính sách trong nước và quốc tế để giúp các nhà sáng chế, doanh nhân nữ có được vị thế thích hợp trong bối cảnh toàn cầu hóa không ngừng phát triển.

Ngoài ra, cần tăng cường hợp tác với các chính phủ, tổ chức công, hoặc các tổ chức, hiệp hội khác để thực hiện các hoạt động liên quan hỗ trợ các nhà sáng chế và doanh nhân nữ như: Diễn đàn, hội thảo, triển lãm lâm quốc tế về sáng chế của nữ... Như vào năm 2022, Hội thảo “Vai trò của sở hữu trí tuệ đối với doanh nhân và các nhà đổi mới, sáng tạo nữ giới” đã tạo cơ hội cho nhiều phụ nữ tiếp cận với hệ thống sở hữu trí tuệ.

Đồng thời, một trong những yếu tố góp phần quan trọng vào công cuộc này phải kể đến các đề án về hỗ trợ phụ nữ. Đặc biệt là Đề án 939 về Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp giai đoạn 2017 - 2025 đã đạt được nhiều thành tựu đáng kể. Bà Tôn Ngọc Hạnh, Phó Chủ tịch Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam cho biết, qua 4 năm thực hiện Đề án này, đã có gần 3.000 ý tưởng, dự án khởi nghiệp tham gia cuộc thi phụ nữ khởi nghiệp tại cấp Trung ương, hơn 72.000 phụ nữ khởi nghiệp, 1.451 doanh nghiệp và 523 hợp tác xã do phụ nữ làm chủ thành lập mới từ hỗ trợ của Đề án.

Bên cạnh đó, các hoạt động hỗ trợ phụ nữ phát triển kinh tế của Hội cũng ngày càng thiết thực, kết nối với doanh nhân, nhà khoa học, thúc đẩy đổi mới sáng tạo và xác lập quyền sở hữu trí tuệ. Đây là những kết quả vô cùng quan trọng giúp tạo thêm nhiều cơ hội cho phụ nữ tham gia vào hệ thống sở hữu trí tuệ, vì vậy trong tương lai nước ta cần thêm nhiều đề án hỗ trợ phụ nữ. **LINH CHI**

● Phụ nữ Việt khẳng định tài năng. (Ảnh - vietnamplus.vn)

“ WIPO cho biết, một số nhóm đối tượng đang được WIPO dành nhiều sự quan tâm, đó là phụ nữ, giới trẻ và doanh nhân. Bởi theo khảo sát, ở các nước trên thế giới, hơn 50% các doanh nghiệp vừa và nhỏ do phụ nữ làm chủ và ở Việt Nam là trên 60%. WIPO tôn trọng bình đẳng giới trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ và có nhiều chính sách, chương trình hỗ trợ cho các nhà sáng tạo, doanh nhân nữ để giúp họ sử dụng sở hữu trí tuệ như là công cụ đắc lực cho hoạt động nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo, phát triển doanh nghiệp...”

PHỤ NỮ VÀ SỞ HỮU TRÍ TUỆ

Tôn vinh phụ nữ trong hoạt động sở hữu trí tuệ

Việt Nam là quốc gia hiếm hoi được vinh danh 3 lần cho giải thưởng Nhà khoa học trẻ tài năng quốc tế trong năm 2015, 2018 và 2022 tại Paris qua những thành tựu nổi bật trong nghiên cứu khoa học của các nhà khoa học nữ trẻ Việt Nam.

Tuy nhiên, phụ nữ thực hiện nhiệm vụ nghiên cứu khoa học - công nghệ cũng gặp phải không ít những rào cản, thách thức trong công việc, gia đình và xã hội. Do đó, vẫn cần thêm các chính sách hỗ trợ để thu hẹp khoảng cách, tạo cơ hội tiếp cận hệ thống sở hữu trí tuệ cho nữ khoa học, nữ doanh nhân sáng tạo giúp họ có thể cạnh tranh một cách công bằng.

Rạng rỡ những nhà khoa học nữ Việt Nam

Tháng 6/2022, tin vui từ Paris, Pháp khi PGS.TS. Hồ Thị Thanh Vân, nhà khoa học nữ trẻ được trao tặng giải thưởng L'Oréal - UNESCO Nhà khoa học trẻ tài năng thế giới (International Rising Talent). Với công trình nghiên cứu "Chất xúc tác có cấu trúc nano mới để sản xuất pin nhiên liệu hiệu quả, tiết kiệm chi phí và sản xuất năng lượng H₂ xanh", PGS.TS. Hồ Thị Thanh Vân đã được Hội đồng giám khảo Giải thưởng Nhà khoa học trẻ tài năng thế giới bầu chọn là 1 trong 15 gương mặt nữ khoa học trẻ tài năng thế giới 2022. Dự án nhằm tiếp cận những vấn đề về năng lượng và môi trường, thiết lập vòng tuần hoàn sạch, trong đó tập trung vào năng lượng hydro và nhiên liệu sạch ứng dụng trong đời sống hằng ngày, tạo ra một dạng năng lượng xanh, sạch, bền bỉ, có khả năng tái tạo và thân thiện với môi trường.

Ngày 25/11/2022, tại Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam, chương trình Giải thưởng L'Oréal - UNESCO Vì

● Giải thưởng nhà khoa học nữ xuất sắc năm 2022 đã được trao cho 3 nhà khoa học nữ Việt Nam có các đề án nghiên cứu tiềm năng vì sức khỏe và lợi ích cho cộng đồng. (Ảnh L'Oréal)

sự phát triển phụ nữ trong khoa học (For Women in Science) bên cạnh vinh danh PGS.TS. Hồ Thị Thanh Vân cũng đã trao Giải thưởng nhà khoa học nữ xuất sắc năm 2022 cho 3 nhà khoa học nữ Việt Nam đã có các đề án nghiên cứu tiềm năng vì sức khỏe và lợi ích cho cộng đồng. Đó là PGS.TS. Lê Minh Hà - Trưởng phòng Hóa dược, Viện Hóa học các hợp chất thiên nhiên, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam. PGS.TS. Phan Thị Phương Nhi - Phó Trưởng khoa Nông học, phụ trách Khoa học & Hợp tác Quốc tế, Khoa Nông học, Đại học Nông Lâm Huế; TS. Hà Thị Thanh Hương - Trưởng bộ môn Kỹ thuật Mô và Y học Tái tạo, Khoa Kỹ thuật Y sinh, Đại học Quốc tế, Đại học Quốc gia TP Hồ Chí Minh.

Đây không phải là những nhà khoa học nữ đầu tiên được vinh danh. Từ năm 2009, chương trình "L'Oréal - UNESCO Vì sự phát triển phụ nữ trong khoa học" đã được giới thiệu đến Việt Nam nhằm hướng đến mục tiêu hỗ trợ khuyến khích việc sử dụng trí tuệ, sự sáng tạo và đam mê của "một nửa thế giới" là những nhà khoa học nữ tại Việt Nam. Trong

suốt 13 năm, chương trình Giải thưởng và học bổng nghiên cứu khoa học dành cho nữ giới này đã vinh danh 35 nhà khoa học nữ xuất sắc Việt Nam từ nhiều tỉnh thành trong cả nước vì những nghiên cứu được đánh giá là có ý nghĩa khoa học quan trọng, góp phần cải thiện và thay đổi cuộc sống của cộng đồng và giúp họ tiếp tục theo đuổi niềm đam mê với nghiên cứu khoa học.

Việt Nam là quốc gia hiếm hoi được vinh danh 3 lần cho giải thưởng Nhà khoa học trẻ tài năng quốc tế trong năm 2015, 2018 và 2022 tại Paris qua những thành tựu nổi bật trong nghiên cứu khoa học của các nhà khoa học nữ trẻ Việt Nam. Trong năm 2020, 3 nhà khoa học nữ Việt Nam được vinh danh qua giải thưởng L'Oréal - UNESCO Vì sự phát triển phụ nữ trong khoa học các năm trước cũng được chọn lựa vào các vị trí hàng đầu trong danh sách 100 nhà khoa học xuất sắc châu Á.

Vẫn tồn tại bất bình đẳng trong nghiên cứu và sáng tạo

Bước vào thời kỳ xây dựng và phát triển đất nước, phụ nữ Việt Nam ngày càng khẳng định tiềm năng, vai trò, vị thế quan trọng trong gia đình và xã hội với tỷ lệ 50,2% dân số cả nước, 47,4% lực lượng lao động xã hội và 46% đội ngũ nghiên cứu và phát triển, hơn 40% các nhà khoa học ở Việt Nam... Nhưng bên cạnh đó cũng có vấn đề đặt ra, đó là vấn đề tạo cơ hội tiếp cận hệ thống sở hữu trí tuệ cho nữ khoa học, nữ doanh nhân.

Chỉ 16,5% các nhà sáng chế đứng tên trên đơn đăng ký sáng chế quốc tế là phụ nữ. Vẫn cần thêm các chính sách hỗ trợ để thu hẹp khoảng cách, tạo cơ hội tiếp cận hệ thống sở hữu trí tuệ cho

Tại hội thảo tháng 9/2022, bà Lê Thị Khánh Vân - Giám đốc Trung tâm Ứng dụng Khoa học và Khởi nghiệp, Hội Nữ trí thức Việt Nam cho biết, bên cạnh việc Luật Sở hữu trí tuệ sửa đổi năm 2022 đã được sửa đổi nhằm bảo đảm cơ chế bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ được hợp lý và khả thi hơn; nữ doanh nhân, nữ sáng tạo đã được tiếp cận với các chương trình hỗ trợ quốc tế, thì trong thời gian tới, các cơ quan liên quan cần tăng cường hợp tác để hỗ trợ các nữ khoa học, nữ doanh nhân sáng tạo đăng ký sở hữu trí tuệ. Hỗ trợ cung cấp các chương trình đào tạo cho phụ nữ Việt Nam nhằm thu hẹp khoảng cách, tạo cơ hội tiếp cận hệ thống sở hữu trí tuệ cho nữ khoa học, nữ doanh nhân sáng tạo để họ có thể cạnh tranh một cách công bằng ở cấp độ quốc tế.

nữ khoa học, nữ doanh nhân sáng tạo giúp họ có thể cạnh tranh một cách công bằng - đó là ý kiến của các nhà quản lý, chuyên gia, nữ doanh nhân đưa ra tại Hội thảo "Vai trò của sở hữu trí tuệ đối với doanh nhân và các nhà đổi mới, sáng tạo nữ giới" được tổ chức tháng 9/2022.

Tại Hội thảo, theo ông Trần Lê Hồng - Phó Cục trưởng Cục Sở hữu trí tuệ, Bộ Khoa học - Công nghệ (KH-CN), tại Việt Nam, KH-CN là một trong 8 lĩnh vực của mục tiêu quốc gia về bình đẳng giới. Hiện nay, số lượng nguồn nhân lực nữ nghiên cứu khoa học ở Việt Nam có sự gia tăng, chiếm khoảng 46% tổng số nhân lực nghiên cứu phát triển của cả nước. Thông qua hoạt động nghiên cứu KH-CN, nữ giới ngày một khẳng định được vị thế, vai trò của mình, họ đã được Nhà nước, xã hội, cộng đồng tôn vinh và ghi nhận.

Tuy nhiên, theo ông Trần Lê Hồng, khoảng cách giới trong nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo và đặc biệt trong đó là việc đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ không chỉ là vấn đề của riêng Việt Nam mà còn của các nước trên thế giới. Dẫn số liệu của Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO), ông Trần Lê Hồng cho hay, chỉ 16,5% các nhà

sáng chế đứng tên trên đơn đăng ký sáng chế quốc tế là phụ nữ, trong khi đó tại Hoa Kỳ, nam giới đăng ký nhiều gấp đôi so với nữ giới.

Nhận thức rõ về thực trạng còn tồn tại một số bất bình đẳng giới trong nghiên cứu và sáng tạo với không ít khó khăn mà các nhà khoa học và đổi mới sáng tạo, doanh nhân nữ còn phải đối diện, Chính phủ Việt Nam đã và đang ban hành nhiều chính sách, chương trình hỗ trợ các nhà khoa học nữ, nhà sáng tạo nữ, nhà sáng chế nữ, các doanh nghiệp hay hợp tác xã do phụ nữ làm chủ, trong đó có lĩnh vực sở hữu trí tuệ.

Từ góc độ WIPO, ông Hasan Kleib, Phó Tổng Giám đốc WIPO cho biết, một số nhóm đối tượng đang được WIPO dành nhiều sự quan tâm, đó là phụ nữ, giới trẻ và doanh nhân. Bởi theo khảo sát, ở các nước trên thế giới, hơn 50% các doanh nghiệp vừa và nhỏ do phụ nữ làm chủ và ở Việt Nam là trên 60%. WIPO tôn trọng bình đẳng giới trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ và có nhiều chính sách, chương trình hỗ trợ cho các nhà sáng tạo, doanh nhân nữ để giúp họ sử dụng sở hữu trí tuệ như là công cụ đắc lực cho hoạt động nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo, phát triển doanh nghiệp... **HỒNG MINH**

● Đề án 939 về Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp giai đoạn 2017-2025 góp phần thúc đẩy hơn nữa sức sáng tạo của phụ nữ nói. Ảnh minh họa. (Nguồn Internet)

SỞ HỮU TRÍ TUỆ VÀ PHỤ NỮ

Hoàn thiện chính sách thúc đẩy phụ nữ làm khoa học, công nghệ, đổi mới, sáng tạo

Nhờ các quyết sách quan trọng Đảng và Nhà nước, ngày càng nhiều phụ nữ có thể tiếp cận thông tin và tham gia mạnh mẽ hơn vào các hoạt động sáng tạo, sáng chế thuộc lĩnh vực sở hữu trí tuệ, tạo ra nhiều ý tưởng mới mẻ và đóng góp cho xã hội.

Thúc đẩy phụ nữ hoạt động sáng tạo

Các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước ta trong những năm qua đều dành một sự quan tâm sâu sắc đến công tác bình đẳng giới. Trong đó, khoa học và công nghệ - yếu tố đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển kinh tế - xã hội - được xem là một trong 8 lĩnh vực của mục tiêu quốc gia về đảm bảo sự tham gia bình đẳng giữa nam và nữ.

Những quyết sách, văn bản pháp luật quan trọng có thể dẫn chiếu tới như Nghị quyết số 11-NQ/TW ngày 27/4/2007 của Bộ Chính trị về công tác phụ nữ thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; Luật Bình đẳng giới 2006; Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng; Hiến pháp 2013; Nghị quyết số 28/NQ-CP về Chiến lược quốc gia về bình đẳng giới giai đoạn 2021 - 2030 của Chính phủ;...

Đáng chú ý, Nghị quyết số 28/NQ-CP đã nêu rõ mục tiêu: "Tiếp tục thu hẹp khoảng cách giới, tạo điều kiện, cơ hội để phụ nữ và nam giới tham gia, thụ hưởng bình đẳng trong các lĩnh vực của đời sống xã hội, góp phần vào sự phát triển bền vững của đất nước". Còn trong Luật Bình đẳng giới 2006 quy định cụ thể về bình đẳng giới trong lĩnh vực khoa học và công nghệ như sau: "Nam, nữ bình đẳng trong việc tiếp cận, ứng dụng khoa học và công nghệ. Nam, nữ bình đẳng trong việc tiếp cận các khoá đào tạo về khoa học và công nghệ, phổ biến kết quả nghiên cứu khoa học, công nghệ và phát minh, sáng chế".

Mặt khác, Nghị định 48/2009/NĐ-CP quy định về các biện pháp bảo đảm bình đẳng giới cũng xác định rõ quan điểm của các nhà hoạch định chính sách là "bảo đảm bình đẳng giới trong mọi lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội và gia đình; hỗ trợ và tạo điều kiện cho nam,

● Khuyến khích phụ nữ vượt qua khó khăn để theo đuổi nghiên cứu khoa học. (Ảnh minh họa)

nữ phát huy khả năng, có cơ hội như nhau để tham gia vào quá trình phát triển và thụ hưởng thành quả của sự phát triển".

Tiếp theo, Chỉ thị số 21-CT/TW của Ban Bí thư ngày 20/1/2018 về việc tiếp tục đẩy mạnh công tác phụ nữ trong tình hình mới, chỉ rõ nhiệm vụ: "Xây dựng người phụ nữ Việt Nam phát triển toàn diện đáp ứng yêu cầu của thời kỳ mới; chú trọng phát triển nguồn nhân lực nữ chất lượng cao; quan tâm đào tạo, bồi dưỡng, trọng dụng, tôn vinh nhằm khơi dậy tiềm năng, trí tuệ, sức sáng tạo, tinh thần khởi nghiệp, khát vọng của đội ngũ nữ lãnh đạo quản lý, nữ trí thức, nữ cán bộ khoa học, nữ doanh nhân".

Trong những năm qua, Chính phủ Việt Nam đã ban hành nhiều chương trình hỗ trợ các nhà khoa học nữ, nhà sáng tạo nữ, nhà sáng chế nữ, các doanh nghiệp hay hợp tác xã do phụ nữ làm chủ, trong đó có lĩnh vực sở hữu trí tuệ, nhằm từng bước khắc phục những tồn tại về bình đẳng giới trong nghiên cứu và sáng tạo. Một trong những chính sách phải kể đến là Đề án 939 về Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp giai đoạn 2017 - 2025. Theo thống kê của Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, chỉ sau 4 năm đầu tiên thực hiện Đề án này, đã có gần 3.000 ý tưởng, dự án khởi nghiệp tham gia cuộc thi phụ nữ khởi nghiệp tại cấp Trung ương, hơn 72.000 phụ nữ khởi nghiệp, 1.451 doanh nghiệp và 523 hợp tác xã do phụ nữ làm chủ thành lập mới từ hỗ trợ của Đề án.

Tựu trung lại, những quyết sách của Đảng và Nhà nước đã góp phần mạnh mẽ trong việc thúc đẩy bình đẳng giới nói chung và trong các lĩnh vực sáng tạo, sở hữu trí tuệ nói riêng. Trên thực tế, lĩnh vực khoa học và công nghệ tại Việt Nam ghi nhận

số lượng nữ trí thức tham gia nghiên cứu khoa học ngày càng tăng, gặt hái được nhiều thành công trong nước và quốc tế, trong đó có nhiều tập thể và cá nhân được trao giải thưởng Kovalévskaja cao quý. Thống kê của Cục Sở hữu trí tuệ (Bộ Khoa học và Công nghệ) cho biết, số lượng nguồn nhân lực nữ nghiên cứu khoa học ở Việt Nam đến nay đã chiếm trên 40% tổng số nhân lực nghiên cứu phát triển của cả nước, cho thấy đóng góp của các nhà khoa học nữ ngày càng được Nhà nước, xã hội, cộng đồng tôn vinh và ghi nhận nhiều hơn so với trước đây.

Những kết quả đạt được về bình đẳng giới và vì sự tiến bộ của phụ nữ nước ta còn được Liên Hợp quốc và cộng đồng quốc tế ghi nhận, đánh giá cao. Minh chứng là năm 2022, Việt Nam xếp 83/146 về chỉ số xếp hạng về bình đẳng giới, tăng 4 bậc so với năm 2021.

Cần chính sách ưu đãi, hỗ trợ riêng biệt cho phụ nữ

Thực hiện bình đẳng giới trong lĩnh vực khoa học công nghệ tạo điều kiện, cơ hội cho phụ nữ bình đẳng tiếp cận, ứng dụng khoa học và công nghệ vào trong học tập, lao động để nâng cao chất lượng hiệu quả công việc. Đồng thời, họ cũng được bình đẳng tiếp cận các khóa đào tạo khoa học và công nghệ giúp trau dồi kiến thức, khai thác sáng tạo mới hữu ích trong quá trình nghiên cứu, phát minh và sáng chế, phát huy tối đa năng lực của mình. Ở một khía cạnh khác, việc thúc đẩy thực thi pháp luật về sở hữu trí tuệ giúp bảo vệ quyền lợi cho các nghiên cứu, thành quả sáng tạo của các nữ trí thức, giúp họ nâng cao giá trị và thụ hưởng lợi ích từ những thành quả đó.

Chính sách của Nhà nước về sở hữu trí tuệ quy định rõ bốn

● Căn cơ chế khuyến khích phụ nữ khởi nghiệp sáng tạo. (Nguồn: Báo Chính phủ)

quan điểm chủ đạo. Đầu tiên là công nhận và bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ của tổ chức, cá nhân trên cơ sở bảo đảm hài hoà lợi ích của chủ thể quyền sở hữu trí tuệ với lợi ích công cộng. Thứ hai là khuyến khích, thúc đẩy hoạt động sáng tạo, khai thác tài sản trí tuệ nhằm góp phần phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân. Thứ ba là hỗ trợ tài chính cho việc nhận chuyển giao, khai thác quyền sở hữu trí tuệ phục vụ lợi ích công cộng. Cuối cùng là ưu tiên đầu tư cho việc đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, các đối tượng liên quan làm công tác bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ và nghiên cứu, ứng dụng khoa học - kỹ thuật về bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ.

Dù vậy, một thực trạng đáng suy ngẫm là phần lớn phụ nữ đang hoạt động trong các lĩnh vực khoa học, công nghệ, đổi mới, sáng tạo vẫn chưa nhận thức và chưa tiếp cận được hệ thống sở hữu trí tuệ. Điều đó đồng nghĩa với việc những thành quả hay những "đứa con tinh thần" của họ vẫn chưa được pháp luật bảo hộ và rất dễ trở thành đối tượng bị xâm hại bản quyền. Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO) từng đưa ra số liệu về việc chỉ có khoảng 16,5% các nhà sáng chế đứng tên trên đơn đăng ký sáng chế quốc tế là phụ nữ, cho thấy một con số rất khiêm tốn. Còn tại Việt Nam, hiện vẫn chưa có thống kê cụ thể về tỷ lệ phụ nữ đứng tên trên đơn đăng ký xác lập quyền sở hữu công nghiệp cho các đối tượng sáng chế, giải pháp hữu ích, kiểu dáng công nghiệp và nhãn hiệu có chủ đơn là chủ thể Việt Nam; nhưng nhiều khả năng là tỷ lệ này cũng không khả quan hơn so với con số mà WIPO đã thống kê ở trên.

Trên thực tế, hầu hết phụ nữ Việt Nam thực hiện các hoạt động về khoa học, công nghệ, đổi mới, sáng tạo vẫn đang phải đối diện với nhiều rào cản, thách thức trong công việc, gia đình và xã hội. Đó là những rào cản đến từ định kiến giới của cộng đồng, xã hội; cơ chế chính sách còn thiếu những đãi ngộ đủ mạnh để động viên, khuyến khích các nhà khoa học nữ làm công tác nghiên cứu và cả những thách thức ngày càng lớn của quá trình phát triển công nghệ mạnh mẽ, đòi hỏi các nhà khoa học nữ phải nỗ lực hơn nữa, trong khi vẫn phải cân bằng giữa công tác nghiên cứu khoa học và gia đình. Đơn cử, nhiều chuyên gia cho rằng quy định phụ nữ nghỉ hưu sớm hơn nam giới 5 năm cũng là một yếu tố tác động tới quá trình nghiên cứu khoa học của phụ nữ, trong khi hoạt động nghiên cứu là công việc có thể gắn bó suốt đời với người làm khoa học.

Bởi vậy, để phát huy tối đa năng lực và sự tham gia của phụ nữ trong các lĩnh vực sở hữu trí tuệ, một trong những giải pháp quan trọng nhất là cần sớm hoàn thiện cơ chế, chính sách ưu đãi, hỗ trợ riêng biệt dành cho phụ nữ; đồng thời sửa đổi những quy định hiện hành theo hướng tạo động lực, khuyến khích phụ nữ theo đuổi và gắn bó với những hoạt động này. Thực trạng cũng đòi hỏi các cơ quan liên quan cần tăng cường sự hợp tác để hỗ trợ các nữ khoa học, nữ doanh nhân sáng tạo đăng ký sở hữu trí tuệ để bảo vệ những thành quả nghiên cứu của mình; đồng thời tạo các cơ hội tiếp cận hệ thống sở hữu trí tuệ cho nữ khoa học, nữ doanh nhân sáng tạo để họ có thể chủ động nâng cao nhận thức, thu hẹp khoảng cách giới và cạnh tranh một cách công bằng ở cấp độ quốc tế.

DIỆU BẢO

PHỤ NỮ VÀ SỞ HỮU TRÍ TUỆ

Cộng đồng quốc tế thúc đẩy phụ nữ sáng tạo và khởi nghiệp

Nhiều sáng kiến hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp

Mặc dù khoảng cách giới trong các lĩnh vực sở hữu trí tuệ (SHTT) là một vấn đề nan giải, nhưng phụ nữ có thể đóng vai trò chủ đạo trong việc thu hẹp khoảng cách này khi được tin tưởng, trao quyền và hỗ trợ những nguồn lực cần thiết. Một số quốc gia đã áp dụng chính sách giảm phí đăng ký và hỗ trợ pháp lý miễn phí cho việc chuẩn bị và nộp đơn đăng ký sáng chế cho phụ nữ nhằm khuyến khích họ tham gia nhiều hơn vào hoạt động nghiên cứu, sáng tạo và khởi nghiệp.

Ví dụ như Chương trình khuyến khích bảo vệ thiết kế và bằng sáng chế Juana của Văn phòng Sở hữu trí tuệ Philippines (IPOPPL) giúp đỡ rất nhiều nhà phát minh, nhà sáng tạo phụ nữ của đất nước này bảo vệ và thực thi quyền sở hữu trí tuệ (SHTT) của mình.

Tại Ấn Độ cũng có một chương trình tương tự từ Văn phòng Tổng kiểm soát Bằng sáng chế, Kiểu dáng và Nhãn hiệu (CGPDTM) khi họ giảm tới 80% lệ phí cho các công ty khởi nghiệp và các doanh nhân nữ. Bên cạnh đó, Bộ Khoa học và Công nghệ Ấn Độ đã triển khai Chương trình Nhà khoa học nữ (WOS), cung cấp cho những phụ nữ đã nghỉ việc, nghỉ thai sản tái gia nhập lực lượng lao động bằng các khoản tài trợ nghiên cứu và học bổng, đặc biệt tạo điều kiện cho họ theo đuổi sự nghiệp trong các lĩnh vực STEM (khoa học, công nghệ, kỹ thuật và toán học).

Tại Hoa Kỳ, Văn phòng Bằng sáng chế và Thương hiệu (USPTO) đã giảm phí cho các tổ chức nhỏ và siêu nhỏ lần lượt là 60% và 80%. Chương trình Pro Bono của USPTO cung cấp hỗ trợ pháp lý miễn phí cho các nhà phát minh và doanh nghiệp nhỏ, phần lớn trong số đó do phụ nữ lãnh đạo. Còn ở Mexico, thông qua chương trình Mujeres Innovadoras, Viện Sở hữu Công nghiệp Mexico (IMPI) hỗ trợ cho phụ nữ nhiều nguồn lực khác nhau, bao gồm các khoá tập huấn kỹ năng, dịch vụ tư vấn và các cơ hội đào tạo khác giúp họ gia tăng giá trị và đưa các sáng kiến của mình ra thị trường thương mại.

Ngoài ra, các cơ quan SHTT tại nhiều quốc gia đã bổ sung các dịch vụ hỗ trợ và khuyến khích phụ nữ đổi mới, sáng tạo và khởi nghiệp. Các dịch vụ này bao gồm hướng dẫn về cách gửi đơn đăng ký để bảo vệ tài sản SHTT, các chương trình đào tạo để người đăng ký hiểu rõ hơn về tính hợp pháp của hệ thống SHTT cũng như khả năng tiếp cận các cơ hội tài trợ, cách thức quản lý hiệu quả tài sản SHTT và thực hiện các mục tiêu kinh doanh,...

Ở cấp độ quốc tế, Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO) đóng vai trò "đầu tàu" trong các nỗ lực hỗ trợ phụ nữ, trẻ em gái dễ dàng tiếp cận hệ thống SHTT, thúc đẩy họ tham gia vào các hoạt động

Nhiều quốc gia, cộng đồng quốc tế đã và đang nỗ lực xây dựng và thúc đẩy một môi trường phụ nữ có thể theo đuổi đam mê khoa học, công nghệ, nghệ thuật, khởi nghiệp,... ở khắp mọi nơi trên thế giới.

● Mạng lưới SHTT và giới ở các quốc gia Mỹ Latinh nỗ lực thực hiện nhiều giải pháp để thu hẹp khoảng cách giới. (Ảnh: Flickr)

● Dự án cố vấn về SHTT của WIPO tại châu Phi nhiều nữ doanh nhân tại Uganda tiếp cận hệ thống SHTT. (Ảnh: WIPO)

● Thu hẹp khoảng cách giới trong SHTT bằng cách trao quyền cho phụ nữ. (Ảnh: WIPO)

đổi mới sáng tạo thông qua nhiều giải pháp. Đơn cử như cung cấp các dịch vụ tư vấn về SHTT và kinh doanh cho phụ nữ, hỗ trợ nguồn lực cho các nhà phát minh và doanh nhân nữ, xây dựng hệ thống dữ liệu về sự tham gia của phụ nữ trong SHTT, hỗ trợ các chính phủ lồng ghép bình đẳng giới vào các chính sách pháp luật về SHTT,...

Một trong những giải pháp quan trọng WIPO đã triển khai trong nhiều năm qua là chương trình cố vấn SHTT ở các khu vực khác nhau trên thế giới. Đơn cử, ở châu Phi, thông qua dự án SHTT dành cho Nữ doanh nhân, 70 doanh nhân nữ ở Uganda đã đăng ký nhãn hiệu của họ, một bước quan trọng đầu tiên giúp họ xây dựng thương hiệu và quảng bá doanh nghiệp hiệu quả hơn cũng như cạnh tranh trên thị trường.

Tương tự, Chương trình Nữ doanh nhân và Sáng tạo châu Á - Thái Bình Dương cũng cho thấy những tác động tích cực. Đến nay, chương trình đã kết nối 150 phụ nữ từ Ấn Độ, Nepal, Sri Lanka và Việt Nam với hệ thống SHTT. Chương trình đã mở rộng kiến thức về SHTT, trang bị cho họ những kỹ năng và công cụ cần thiết để khai thác và hưởng lợi từ các cơ hội thị trường. Những câu chuyện thành công của những phụ nữ tham gia các chương trình của WIPO góp phần truyền cảm hứng cho những phụ nữ khác dám theo đuổi những đam mê, tham vọng của họ.

Cùng với các dịch vụ được cung cấp bởi các cơ quan SHTT ở mỗi quốc gia, Học viện WIPO

cung cấp các khoá học, chương trình đào tạo trực tuyến và miễn phí nhằm hỗ trợ phụ nữ chủ động tìm hiểu, tiếp cận thông tin để bảo vệ các quyền SHTT của mình. Trang web "Ý tưởng kinh doanh" (Enterprising Ideas) của WIPO cũng cung cấp các công cụ miễn phí như "Quản lý tài sản trí tuệ cho các công ty mới thành lập" và "Công cụ chẩn đoán SHTT", giúp các doanh nghiệp thuộc mọi quy mô đánh giá sức mạnh của tài sản SHTT của họ.

Cuối cùng, WIPO hiện đang hoàn thiện và chuẩn bị xuất bản "Kế hoạch Hành động về Sở hữu trí tuệ và Giới" - văn bản cung cấp một kế hoạch chi tiết cho các đơn vị, tổ chức, chính phủ khuyến khích và thúc đẩy sự tham gia của phụ nữ vào các hệ sinh thái SHTT và đổi mới trên toàn thế giới. Được biết, kế hoạch này được xây dựng xung quanh 3 trụ cột chính: Hỗ trợ các chính phủ trong việc lồng ghép vấn đề giới vào luật pháp, chính sách, chương trình và dự án về SHTT; Thúc đẩy nghiên cứu xác định mức độ và bản chất của khoảng cách giới trong SHTT và các giải pháp để thu hẹp khoảng cách này; Thí điểm các dự án và sáng kiến định hướng về giới để nâng cao kiến thức và kỹ năng SHTT của phụ nữ và các tổ chức hỗ trợ phụ nữ.

Thách thức về dữ liệu và giải pháp

Những nỗ lực và hành động từ cộng đồng quốc tế và các quốc gia đã góp phần tạo ra một môi trường tốt hơn cho phụ nữ có thể phát huy tài năng sáng tạo của họ,

thông qua đó phục vụ lợi ích cho xã hội. Trên thực tế, để đạt được các mục tiêu bình đẳng giới trong lĩnh vực SHTT còn có rất nhiều thách thức và khó khăn. Một trong những khó khăn lớn nhất là hệ thống dữ liệu về thực trạng phụ nữ đang tham gia và đóng góp như thế nào trong các hoạt động SHTT ở các địa phương, quốc gia và khu vực vẫn còn rất hạn chế. Việc thu thập dữ liệu này đóng vai trò quan trọng trong việc xác định nguồn gốc, nguyên nhân, từ đó xác định mức độ ảnh hưởng và giải pháp thu hẹp khoảng cách về giới trong SHTT.

Hiện nay, hệ thống dữ liệu của WIPO về SHTT và giới giúp các nhà hoạch định chính sách định hình vấn đề và đưa ra những định hướng, cơ chế nhằm giải quyết khoảng cách giới trong SHTT một cách hiệu quả. Ngoài ra, WIPO cũng cung cấp thêm "Hướng dẫn về Phân tích vấn đề Giới trong SHTT", trong đó gợi ý các giải pháp tốt nhất giúp chính phủ và các nhà nghiên cứu đạt được sự cân bằng về giới trong SHTT và đổi mới, sáng tạo trong quá trình đánh giá và xây dựng chính sách liên quan.

Mặt khác, Văn phòng Bằng sáng chế Châu Âu (EPO) đang hành động để thúc đẩy sự đa dạng và hòa nhập trong các lĩnh vực đổi mới và SHTT bằng cách nêu bật những thành tựu của các nhà phát minh nữ và nâng cao nhận thức về khoảng cách giới trong các lĩnh vực khoa học công nghệ. EPO khẳng định sự tham gia của phụ nữ là yếu tố quan trọng góp phần cho sự phát triển bền vững

và nâng cao khả năng cạnh tranh trong tương lai của khối Liên minh châu Âu. Trong báo cáo về Sự tham gia của phụ nữ trong hoạt động sáng tạo, EPO đã làm sáng tỏ những thách thức lớn mà các nước châu Âu phải đối mặt khi tăng cường sự tham gia của phụ nữ trong khoa học, khi thực hiện thu thập dữ liệu và đánh giá sự tham gia của phụ nữ ở 39 quốc gia thành viên của khối. Từ tài liệu này, các nhà hoạch định chính sách xác định việc đảm bảo sự đa dạng và hòa nhập là ưu tiên hàng đầu trong các lĩnh vực SHTT và đổi mới của châu Âu.

Mạng lưới SHTT và giới ở các quốc gia Mỹ Latinh cũng đang cho thấy những kết quả đáng mong đợi khi dựa vào đó, họ đang hướng tới hoàn thiện một lộ trình để phụ nữ có quyền tiếp cận bình đẳng với hệ thống SHTT và các nguồn lực khác giúp họ biến sáng kiến của mình thành các giải pháp có thể thương mại hoá sự hỗ trợ đầy đủ của cộng đồng và các bên liên quan. Mạng lưới này bao gồm các văn phòng SHTT của Argentina, Brazil, Chile, Colombia, Costa Rica, Cộng hòa Dominica, Ecuador, Mexico, Peru, Uruguay và WIPO. Cuba, Panama và Paraguay gần đây cũng đã tham gia mạng lưới này. Sáng kiến này giúp thúc đẩy việc trao đổi kinh nghiệm và bài học thực tiễn tốt nhất giữa các quốc gia trong cùng mạng lưới, nhằm mục đích chung là thu hẹp khoảng cách giới thông qua việc trang bị cho phụ nữ kiến thức, kỹ năng và nguồn lực họ cần để thành công trong đổi mới và khởi nghiệp. **TRANG ĐÓ**

KỶ NIỆM 48 NĂM NGÀY GIẢI PHÓNG MIỀN NAM, THỐNG NHẤT ĐẤT NƯỚC (30/4/1975 - 30/4/2023)

Trong niềm vui sướng và tự hào khi nhớ về những ngày tháng đấu tranh anh dũng của dân tộc, đặc biệt là Đại thắng Mùa xuân năm 1975, chúng tôi đã được gặp gỡ, lắng nghe những cựu chiến binh chia sẻ niềm vui ngày chiến thắng. Qua mỗi câu chuyện xúc động, giới trẻ hôm nay càng thấp lèn tinh thần yêu nước, “uống nước nhớ nguồn” và trân trọng giá trị của hòa bình.

● **Thiếu tướng Nguyễn Ngọc Doanh** chia sẻ về những ngày tháng chiến đấu anh dũng.

Thời gian lao mà anh dũng

Theo con đường mới xanh mát, tôi tìm về thị trấn Cầu Gò, huyện Yên Thế (Bắc Giang), nơi có thành Phồn Xương gắn với sự nghiệp của anh hùng Hoàng Hoa Thám. Nhà của cựu chiến binh (CCB) Dương Quang Lự ở phố Đề Năm nhỏ xinh, còn giữ được những kỷ vật của một thời quân ngũ. Ông Lự cũng tự hào là người lái chiếc xe tải, cùng tiến vào Dinh Độc Lập.

CCB Dương Quang Lự kể, năm 1970, khi đó vừa bước vào tuổi 17, ông nhập ngũ và được chọn đi học lái xe, trở thành chiến sĩ lái xe khu vực đường Trường Sơn và nước bạn Lào. Cuối tháng 3/1975, ông Lự cùng đồng đội thuộc Sư đoàn ô tô vận tải 571 được lệnh rút về tập kết ở Quảng Trị. Đầu tháng 4/1975, chiến trường bắt đầu ác liệt. Đơn vị ngày đêm chờ vũ khí, lương thực thần tốc theo lực lượng bộ binh đánh chiếm căn cứ địch dọc các tỉnh miền Trung. Ông Lự nhớ lại: “Chiều 29/4, tôi được đồng chí Thêm, thủ trưởng trực tiếp của đơn vị gọi lên giao nhiệm vụ, đại ý đơn vị tăng thiết giáp yêu cầu một xe và một lái đi chi viện, rồi cử tôi tham gia. Đến đơn vị mới thuộc Lữ đoàn xe tăng 203 (Quân đoàn 2), tôi được giao chờ 40 chiến sĩ trinh sát đặc công cùng phân đội xe tăng 5 chiếc làm nhiệm vụ thọc sâu đánh thẳng vào Dinh Độc Lập mở đường cho đại quân tiến vào Sài Gòn. 19 giờ, chúng tôi xuất phát từ căn cứ Nước Trong theo hướng chính vào Sài Gòn. Xe không được bật đèn mà đi theo ánh đèn

Rưng rưng ngày “đất nước trọn niềm vui”

● **Dương Quang Lự** chụp ảnh cùng xe vận tải CA10 đầu tiên tiến vào Dinh Độc Lập.

pin dẫn của xe tăng. Dọc đường, chúng tôi phải liên tục chiến đấu với địch. Có lúc địch đông quá, cả đoàn xe phải dàn đội hình chiến đấu”.

Mở sáng 30/4, ông Lự cùng đồng đội đến Trường Sĩ quan Thiết giáp. Ở đây, cuộc chiến đấu diễn ra vô cùng ác liệt kéo dài hơn một tiếng. Cuối cùng địch phải rút chạy. Cứ như vậy mũi tiến quân của ta tiến thẳng vào đường phố Sài Gòn. Đội hình phải dừng lại bởi đại bác địch nổ dồn trước mặt thành hàng rào lửa chặn bước tiến của quân ta. “Đúng 11h 30 phút, mũi tiến quân của chúng tôi nhận nhiệm vụ đánh vào sào huyệt cuối cùng của chính quyền Sài Gòn: Dinh Độc Lập. Sau khi chiếc xe tăng húc đổ cánh cổng Dinh Độc Lập, cả mũi tiến công 6 xe của chúng tôi lao vào sân. Tôi thấy một đồng chí từ xe tăng tay cầm lá cờ giải phóng chạy lên... Hơn 10 phút sau, xe tăng từ các hướng và các đơn vị lần lượt tới ngoài hàng rào bao vây Dinh Độc Lập. Chúng tôi đứng vây quanh dưới sân. Những gương mặt sạm nắng, quần áo người nào cũng dính đầy máu, đất song không ai giấu nỗi niềm vui chiến thắng”, ông Lự kể.

Những ngày tháng Tư lịch sử, CCB Nguyễn Đức Hoạt, ở phường Nguyễn Trãi, quận Hà Đông (Hà Nội) thường đi thăm đồng đội cũ, ôn lại kỷ niệm xưa. Năm 1967, khi vừa tròn 19 tuổi, nghe theo tiếng gọi thiêng liêng của Tổ quốc, thanh niên Nguyễn Đức Hoạt lên đường nhập ngũ, sau thời gian huấn luyện được biên chế vào Tiểu đoàn Thông tin 18, sau được chuyển về Trung đoàn 52, Sư

đoàn 320. Tháng 4/1970, ông được đi học ở Trường Sĩ quan Lục quân. Năm 1971 học xong, ông về đơn vị (đi B) để chiến đấu. Ông Hoạt kể: “Chúng tôi nhận được tin giải phóng Sài Gòn lúc 1h chiều 30/4. Đơn vị được lệnh chuẩn bị xe và hàng, đồ dùng tiến vào hướng Sài Gòn (từ Củ Chi về Sài Gòn lúc đó khoảng 28km). 5h chiều ngày 30/4, đơn vị tôi xuất phát từ Củ Chi, đi ra đến xã Tân Phú Trung thì xe bị thùng kết nước. Anh em phải vào nhà dân xin xà phòng để trát vào lỗ thùng của kết nước. Dân phấn khởi và quý bộ đội lắm, họ ra chào đón và mang nhiều đồ mời bộ đội. Sáng 1/5 đơn vị vào Sài Gòn, toàn đơn vị tập kết ở Trường Trung học Lê Quý Đôn (gần Dinh Độc Lập). Không khí lúc đó rất náo nhiệt, người dân tràn xuống đường đông lắm, các đơn vị bộ đội của ta từ các hướng cũng đã đổ về. Đơn vị tôi ở một tuần để làm nhiệm vụ bảo vệ. Sau đó được lệnh rút quân về Củ Chi, ở đó hơn một năm thì chuyển ra Nha Trang”.

Trong chiến dịch này, lần đầu tiên trong lịch sử, Quân đội Việt Nam được “cơ giới hóa”. Nghĩa là chấm dứt hành quân bộ, gửi công hành lý, thay vào đó, các đoàn quân, khí tài được chở bằng xe cơ giới. Các đơn vị vận tải ô tô, chở các quân đoàn chủ lực, trở thành bộ binh cơ giới hóa. Do đó, tốc độ tấn công tăng lên, tạo nên khí thế mạnh mẽ tiến vào Sài Gòn.

Chung niềm tự hào, Thiếu tướng Nguyễn Ngọc Doanh, nguyên Chính ủy Trung đoàn 141 của Sư đoàn 7, Quân đoàn 4, một người trong đội hình 5 cánh quân tiến về Sài Gòn nhớ

lại: Sau giải phóng, vấn đề an ninh trật tự ở đây rất phức tạp, nạn cướp bóc tài sản của các băng đảng, sự nhùng nhịu của tàn dư diễn ra thường xuyên. Điều đó đặt ra yêu cầu nhiệm vụ quân quản rất nghiêm khắc để tạo hình ảnh tốt đẹp về bộ đội giải phóng.

Hiểu để sống xứng đáng

Trở về địa phương CCB Nguyễn Đức Hoạt vẫn phát huy tinh thần của người lính Bộ đội Cụ Hồ, phát triển kinh tế, tham gia công tác xã hội để giúp cho cuộc sống tốt đẹp hơn. Ông chia sẻ, để có hòa bình như hôm nay, quân và dân ta đã phải hy sinh biết bao xương máu, nên đời sau phải hiểu và sống sao cho xứng đáng, biết tri ân các bậc tiền nhân. “Tôi vẫn tự hào kể cho con cháu nghe về một thời hào hùng. Đó là tinh thần, là kỷ ức, là những tháng năm quật cường anh dũng”, ông Hoạt nhấn mạnh.

Là người có mặt ở Sài Gòn trong ngày chiến thắng, họa sĩ Nguyễn Đức Dụ đã vẽ ngay bức “Dinh Độc lập trưa 30/4/1975” bằng màu nước khi ngồi trên xe tải của đoàn xe hậu cần. Bức tranh mô tả bộ đội và nhân dân ta với nét mặt rạng rỡ, hạnh phúc, tay cầm lá cờ của quân giải phóng ăn mừng trước cửa Dinh Độc Lập. “Trong ngày giải phóng, tôi cùng đoàn xe hậu cần, gồm 10 chiếc chở đầy thuốc men, lương thực, hề gặp quân giải phóng thì tiếp tế. May mắn là trưa 30/4/1975 tôi đã được chứng kiến thời khắc lịch sử ở Dinh Độc Lập và tái hiện những gì mắt nhìn thấy, tai nghe được trong bức tranh với giá của mình”, họa sĩ Nguyễn Đức Dụ xúc động cho biết.

Nhắc đến họa sĩ Nguyễn Đức Dụ là người ta nhắc đến 400 bức ký họa về Trường Sơn mà không phải ai cũng có. “Nhắc đến chiến trường Trường Sơn là người ta hình dung ra máu lửa, chết chóc, bom đạn. Tôi và những người đồng đội chỉ cần nhìn lại những bức tranh này, là hình dung ra nó được vẽ ở đâu, về vùng đất nào và quang cảnh khi đó của nó. Thực sự, đây là kho tư liệu quý mà tôi may mắn có được”, họa sĩ tâm sự.

Những năm qua, vào những ngày lễ kỷ niệm, họa sĩ Nguyễn Đức Dụ thường tổ chức triển lãm, vừa để tri ân đồng đội, vừa “kê” cho người xem hôm nay về những ngày tháng chiến đấu anh dũng của quân và dân ta trong kháng chiến chống đế quốc Mỹ. Ông cũng như nhiều người lính khác trở về từ chiến trường, luôn tự nhủ mình phải sống thêm cả phần đồng đội đã hy sinh, góp phần làm cho cuộc sống tốt đẹp hơn.

PHÚ XUÂN

● **Họa sĩ Nguyễn Đức Dụ.**

Xuôi về cù lao

Truyện ngắn của Hoàng Khánh Duy

Ảnh minh họa

Tàu rời bến. Nắng lập lòe ngon sóng. Đồng hành với đoàn khách tham quan là Trinh - cô hướng dẫn viên mới vào làm việc tại Phu Sa Tourist cách đây không lâu.

Đó là một đoàn khách du lịch mười lăm người, chủ yếu là trung niên, một vài người già, không có trẻ nhỏ. Lòng Trinh nôn nao pha lẫn một chút lo lắng. Trinh học bài rất kỹ, đọc thêm sách để có kỹ năng giao tiếp trong chuyến đi. Với mỗi người, dấu ấn đầu tiên bao giờ cũng quan trọng và khó có thể phai mờ.

Anh tài xế cho chiếc tàu chạy

thật chậm để du khách có thể ngắm nhìn thành phố từ trên sông. Một lúc sau, chiếc tàu du lịch chạy nhanh dần, băng băng lướt trên những lớp sóng bọt ngàn và những cánh lục bình trôi bèo bồng tiến về phía cù lao Lá Xanh. Những năm gần đây, người xứ này tập trung xây dựng và phát triển hình thức du lịch sinh thái, nghĩa là tận dụng ưu thế về phong cảnh, văn hóa, ẩm thực... để quảng bá về đẹp trù phú của một vùng sông nước phù sa. Phu Sa Tourist đã từng dẫn rất nhiều đoàn khách đến với cù lao Lá Xanh - một cù lao

nhỏ nằm chơi vơi trên dòng sông rộng, nơi đã và đang thành công với mô hình du lịch sinh thái bền vững. Hầu hết du khách đều hài lòng và hứa hẹn sẽ trở lại thăm Lá Xanh vào một ngày không xa.

Về Lá Xanh - người quê chỉ có tấm lòng, đó là câu nói để thương, để nhớ trong lòng những ai đến và đi khỏi cù lao Lá Xanh. Về đẹp của vùng đất, sự chân chất, mộc mạc của con người, tinh hoa của văn hóa ẩm thực sẽ để lại ấn tượng sâu đậm trong lòng quý khách...

Điều chỉnh chiếc loa để âm thanh được rõ hơn, giọng Trinh

âm áp ngân vang, như một lời chào mời thân tình của người miền sông với du khách đến từ những vùng miền khác trên khắp đất nước xinh đẹp.

Tàu sắp sửa cập vào cù lao Lá Xanh. Vài người khách mặc áo phao đứng dậy khỏi vị trí để ngắm nhìn cái cù lao nhỏ màu xanh mướt nằm giữa dòng sông. Hình dáng và sự mướt mà của Lá Xanh khiến du khách liên tưởng của một viên ngọc được gọt giũa, tạo tác bởi đôi bàn tay kì công của thiên nhiên tạo hóa. Những chiếc ống kính được giơ lên cao, canh góc máy, du khách đang cố thu lấy hình ảnh đẹp nhất của cù lao Lá Xanh vào bộ sưu tập của chuyến đi. Còn Trinh vẫn không ngớt lời giới thiệu về vẻ đẹp của vùng đất và con người nơi này cho du khách.

*

- Quý cô chủ, anh chị đi hướng này. Con đường quanh co sẽ dẫn chúng ta vào xóm nhỏ. Ở đây, quý cô chủ, anh chị sẽ được nhìn thấy những ngôi nhà phủ lên mình lớp bụi thời gian, mang kiến trúc xưa cổ và đằng sau là những vườn trái cây sai quả, quanh năm tỏa mát... - Trinh đi trước và thuyết minh.

Trinh vốn là con gái miền sông. Trinh được sinh ra và lớn lên trên mảnh đất này, bên những vườn tược xanh um, bên dòng sông chở nặng phù sa, sớm chiều con nước rờn nước lớn. Tốt nghiệp Đại học chuyên ngành Việt Nam học trên thành phố, Trinh không chọn ở lại đô thị hoa lệ, sang trọng bậc nhất cả nước, từ bỏ mọi cơ hội được làm việc trong những công ty du lịch lớn, quyết tâm về lại quê nhà.

Bà nội nói, từ nhỏ Trinh đã thiệt thòi hơn so với bạn bè cùng trang lứa. Ba mất sớm, má Trinh bỏ quê đi tha hương cầu thực không về. Trinh sống trong vòng tay ấm áp của bà. Nội thương Trinh vô bờ bến. Nội dặn: "Ráng mà học, lớn lên đi đó, đi đây cho biết với người ta. Suốt đời quanh

quần ở cái xứ khí ho cò gáy này, khổ lắm!". Trinh ôm bà, cười hiền lành: "Con không đi đâu hết. Con ở với nội suốt đời". Bà cười: "Mồ tổ cha mày! Dẻo miệng hết biết". Tương Trinh nói vậy rồi lớn lên Trinh cũng như con chim vỗ cánh bay khỏi vùng ao tù nước đọng, nghèo khổ và lạc hậu này. Nhưng không, Trinh đã trở về với bà, sống trong căn nhà mà Trinh đã từng khôn lớn.

Bây giờ xứ này không còn nghèo nàn, lạc hậu hay buồn tẻ như ngày xưa nữa. Với hình thức du lịch sinh thái, quảng bá về đẹp cảnh sắc, đặc trưng văn hóa và ẩm thực vùng miền, xứ này phát lên thấy rõ, nhanh chóng xóa đói giảm nghèo và trở thành điểm hút khách. Trinh về quê, trở thành hướng dẫn viên của Phu Sa Tourist, thực hiện xứ mệnh quảng bá hình ảnh quê hương đến bạn bè trong nước và quốc tế. Trinh tự hào về công việc mình đang làm. Dù niềm hạnh phúc với Trinh chưa thực sự trọn vẹn, khi chưa có bất kỳ thông tin nào về người má mà Trinh yêu thương và đợi chờ từng ngày, nhưng Trinh vẫn sung sướng vì mình còn bà nội bao dung, nhân hậu. Còn căn nhà nắng mưa sớm đi, chiều về, cùng bà ăn bữa cơm với bông súng, mắm kho, canh chua rau muống - những món ăn dân dã, đạm bạc chỉ nơi này mới có.

*

- Trong lành và thanh tịnh quá! - Người khách trạc ngoài ba mươi tám tấc khen - Mai này già, về đây mua miếng đất, dựng cái nhà nhỏ, sống đời cơm rau canh cá... chắc cũng được.

Biết khách nói đùa nên Trinh cười, đáp lại:

- Thấy vậy chứ buồn lắm, nhà mình quen ở phố, về đây du lịch thì được, chứ ở luôn chắc chịu không nổi đâu.

- Ngày xưa, lâu lắm, tôi cũng ở xứ này, cũng nhiều lần lui tới cái cù lao Lá Xanh này! Bây giờ khác quá! Tôi không còn nhận ra ai! -

TIẾNG LÒNG

Những người phụ nữ trong thành phố

Sáng sớm, mưa lâm râm không dứt, bầu trời nhập nhòe trong những ánh đèn đường. Mặt nước lầy lội, tịnh không bóng người. Khoảnh khắc giao thời giữa màn đêm và ngày đang chuẩn bị bắt đầu. Trong bóng tối lơ lơ, người phụ nữ bán bánh mì vội vàng đẩy chiếc xe, tú kính, xong nôi lách cách. Chẳng mấy phút nữa thôi, tiếng riu rít của đám trẻ sắp đi học sẽ bầu vuu quanh xe bánh mì. Còn mấy bà mẹ đưa con đến trường sẽ hối hả chạy ngang qua bà. Như vậy, một ngày mới lại đến rồi nh...

Buổi sáng, luôn bắt đầu bằng bóng dáng của người phụ nữ ở khắp nơi trong thành phố này. Phải rồi, có sớm nào mà không

thấy mấy cô gái, những người đàn bà và các bà lão. Ngay từ khi ánh sáng nhợt nhạt của mặt trời còn chưa kịp nảy nở, các bà đã đứng đĩnh đi bộ dưới những con đường. Mái tóc loãn xoắn của họ nằm gọn gàng dưới chiếc mũ vải đính vài bông hoa. Họ mặc đồ bộ, thân hình lúc béo đậm đà, lúc gầy quắt queo đang di chuyển trong bóng đêm. "Tôi không ngủ được, cứ 3h30 sáng là dậy rồi". Họ nói và mỉm cười khoe ra bộ răng già đều tăm tắp.

Rồi ánh mặt trời xoay chuyển, giống như guồng kéo sợi của nàng công chúa ngủ trong rừng. Những người mẹ đẩy đà đứng quét sân ngoài đường, rồi hối hả trong căn bếp chuẩn bị đồ ăn sáng. Mặt trời

Ảnh minh họa - Nguồn Pinterest

ở ngoài không nóng, nhưng mặt trời của họ đang vội vàng với guồng quay của một dòng chảy mang tên công việc và học tập. Bàn tay họ thoăn thoắt, đôi mắt từng trải nhìn đời nhẹ tênh. Phút chốc nữa thôi, tiếng động ồn ào sẽ ngưng bật, họ lại một mình trong

căn nhà, nhẩy múa cùng chiếc chổi quét. Họ sẽ cười với người hàng xóm nhà đối diện, nắm tay vài bà cô đã lâu không gặp ở chợ. Và ngày của họ lặng lẽ trôi đi như dòng sông êm đềm. Nếu là một linh hồn của gió, của bụi, phải chăng tôi sẽ muốn dừng lại ngơ ngẩn một chút, rồi hỏi họ: "Có phải đó đã là một thói quen?".

Kim đồng hồ chao liệng, giờ cao điểm đã đến. Những đám mây xám như tấm lụa mỏng che khuất đi ánh sáng mặt trời. Mấy bông hoa sưa đang độ xuân tàn, rụng lả tả trong góc phố. Những chiếc áo mưa lũng bùng, ôm chặt lấy khối vuông kỷ dị trên mấy chiếc xe tay ga. Xung quanh họ, tiếng động

đường như không bao giờ tắt. Còi xe, lời dặn, ghi chú, suy nghĩ chạy miên man trong đầu như một chú ngựa Xích Thổ bất kham. Đó là những người đàn bà với ánh nhìn kiên định, làn môi tô đỏ lơ nhờ hiện ra trong đám đông tấp nập. Khuôn miệng của họ chẳng bao giờ nín lặng, họ nói với những đứa con, nói với sếp, nói với nhân viên. Đôi giày cao gót đen bóng dưới chân họ sẽ đập lộp cộp trong suốt tám tiếng đồng hồ nữa. Trường học của con họ cách xa quá, mà đường đến công ty lại chật chội. Gió tạt tôi vào chiếc áo mưa, còn những người phụ nữ quá bận bịu để nghe vài tiếng nói vu vơ.

Đối diện bên đường, xuyên qua màn mưa, mùi cà phê vẩn vít cuốn lấy tôi. Những người đàn ông đâu nhỉ? Không thấy, chỉ lác đác vài bóng phụ nữ tại con ngõ nhỏ. Bức tranh sơn dầu trong quán sắc nét in trên tường, bó hoa thanh liễu mảnh mai màu trắng cắm trong chiếc bình cổ

Người đàn bà mặc áo bà ba màu tím than, đứng dưới bóng dừa nhìn ngắm dòng sông lững lờ trôi ngang qua cù lao, có cây cầu khi bắc ngang qua, trầm ngâm nói.

Trình ngạc nhiên:

- Nhà mình cũng là người xứ này à? Từ này tới giờ, cháu đang mùa riu qua mắt thợ mắt rồi!

- Không đâu, con! Tôi là người xứ này, nhưng tôi đã bỏ đi từ lâu rồi. Vì cuộc đời đưa đẩy. Tự dưng về đây tôi thấy hồ thẹn quá! Hình như tôi vừa mắc nợ, vừa có tội với quê hương...

Người phụ nữ ôm mặt khóc. Những vị khách khác đã tản đi vào trong vườn trái cây hoặc tham gia trải nghiệm đồ bánh xèo trong gian bếp được phục dựng lại theo kiểu truyền thống xa xưa. Trình bước đến, đặt tay lên vai người phụ nữ đã trạc ngoài năm mươi tuổi, tóc uốn lọn, không nhuộm, để lộ nhiều sợi bạc và khuôn mặt vừa phảng phất nét dân dã vừa ánh lên cái vẻ phố thị tân thời.

- Sao cô lại bỏ xứ này mà đi?

- Tôi tha hương cầu thực, mong sao thay đổi số phận khổ nghèo. Nhưng tôi đã lầm lạc trên con đường của chính mình. Giờ đây tôi có sung túc hơn xưa, nhưng tôi đã đánh mất đi những người tôi yêu như máu thịt.

Trình đã từng nghe bà nội kể về những đoàn người năm xưa rời xứ mà đi chỉ mong được đổi đời, cởi bỏ lớp áo bùn phèn để mặc vào lớp áo hào nhoáng của phố thị. Trình xót xa khi trong đó có người má hiền lương mà Trình một đời tôn kính, đợi chờ. Trình hiểu thấu cái hoàn cảnh của người đàn bà xa lạ đó. Tự dưng nước mắt Trình lăn tăn rơi. Như thể bao nhiêu dồn nén ngày nào bỗng chốc vỡ òa, hóa thành dòng nước mắt.

- Ôi, cô làm con khóc mất rồi!

- Nghe câu chuyện của cô, con nhớ đến má con. Hồi đó má con cũng bỏ xứ đi tha hương cầu thực. Đến giờ vẫn chưa về. Con đi tìm nhưng không thấy.

Người phụ nữ nhìn Trình, cúi mặt để giấu dòng nước mắt đang chảy

ròng rọc trên đôi gò má nhiều nếp nhăn ngang dọc. Trình lấy ống tay áo chấm nước mắt. Dòng sông êm đềm trôi ngang qua như hiểu thấu nỗi buồn của Trình.

Người phụ nữ xa lạ ngẩng mặt lên nhìn Trình, nhìn đôi mắt long lanh nhưng chất chứa bao ưu tư, nhìn khuôn mặt trắng hồng và mái tóc dài chấm lưng của cô hướng dẫn viên du lịch. Ngày xưa bà cũng như thế, tóc cũng dài và bông bênh như thế. Thời gian trôi qua, nhan sắc lợt phai, hoàn cảnh đổi thay, bà lưu lạc chốn thị thành, như cánh chim trời lạc tổ.

- Con có giận má con không?

- Không đâu, có! Bà nội nói, má con có nỗi khổ riêng. Chắc vì xứ này hồi đó nghèo khổ quá. Chắc vì má con không cam chịu cảnh gia đình nghèo túng, nên mới ra đi. Rồi vì niềm riêng nào đó mà đến giờ vẫn chưa quay lại.

Người phụ nữ gạt đi nước mắt đang chảy xuống đôi gò má của mình, nghĩ về sự dung thứ và nhân hậu của cô hướng dẫn viên đang đứng trước mặt mình. Bà thấy thương Trình quá! Bà muốn ôm Trình vào lòng, để an ủi phần nào nỗi trống vắng, thiếu thốn của Trình, để cho Trình cái cảm giác được người má hiền lương ôm ấp vào lòng sau bao tháng năm Trình ước ao, khao khát.

Bà nhìn Trình, muốn nói điều gì đó, nhưng lại sợ. Đôi mắt đã nói hộ bà nhiều điều.

Đoàn khách du lịch lần lượt bước xuống tàu, rời cù lao Lá Xanh. Hôm ấy, du khách đã có một trải nghiệm thật tuyệt vời. Họ được đắm mình trong những vườn trái cây xanh um, được ăn bưởi Năm Roi, ăn ổi Nữ Hoàng mát ngọt, ăn dâu Hạ Châu đầu mùa tuy còn vị chua nhưng đã gói vào trong thứ quả ấy cái tình đất, tình người sông nước mênh mông. Ai cũng hài lòng về sự hướng dẫn tận tình của Trình, nhất là người đàn bà mà Trình đã sẽ san, thấu hiểu. Bà tặng Trình vật gì đó trong chiếc túi giấy nhỏ nhưng Trình không nhận. Bà

làm bộ giận. Trình miễn cưỡng nhận và cảm ơn chân thành. Chiếc tàu du lịch nổ máy, rẽ sóng, cù lao Lá Xanh nằm lại phía sau. Ai đó còn tiếc nuối ngoái nhìn.

- Về Lá Xanh, người quê chỉ có tấm lòng... - Câu hát ấy được du khách ngân nga trong suốt chuyến trở lại bến tàu, kết thúc chuyến tham quan đầy ý nghĩa.

*

Đoàn khách, lần lượt từng người một bước lên khỏi tàu. Chiếc Limousine đang đợi sẵn trên đường lộ. Người đàn bà mặc áo tím than ban này bước đi sau cùng, bên cạnh Trình, bà khe khẽ hỏi, nhưng vội vã, như sợ rằng một lúc nữa thôi sẽ không còn cơ hội nữa.

- Nếu gặp lại má con, con có nhận hay không?

Trình gật đầu ngay:

- Dạ có! Con đã đợi má con lâu lắm rồi. Giá mà má con trở lại. Con nằm mơ thấy má hoài. Nội cũng nói má con còn sống, thế nào má cũng sẽ về.

Niềm hy vọng ánh lên trong mắt Trình.

Người đàn bà đang suy tư điều gì đó, trầm ngâm, nửa muốn lên xe, nửa muốn ở lại.

Anh tài xế giục lên xe cho kịp giờ, chuẩn bị sang điểm tham quan kế tiếp, ở một thành phố sông nước khác. Người đàn bà mặc áo màu tím than đã miễn cưỡng bước lên xe.

Trình quay về phía chiếc tàu du lịch. Hình ảnh người đàn bà ấy vẫn lập lờ trong tâm tưởng của Trình. Trình thấy sao người đàn bà ấy gần gũi quá, thấy thương, thấy nhớ vô cùng. Không hiểu vì sao. Nhìn cánh lục bình trôi lênh đênh trên sông, bỗng lòng Trình buồn rười rượi.

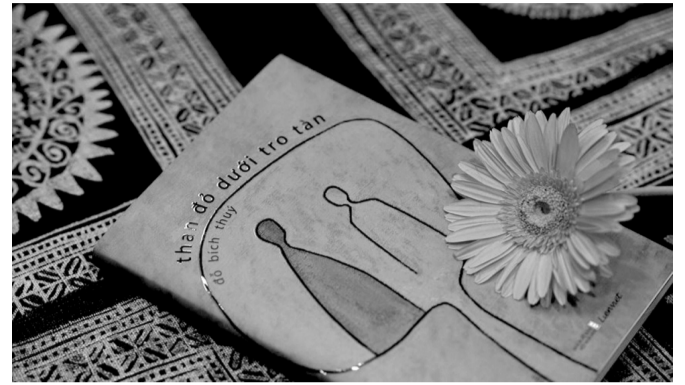
Cho đến khi Trình nghe ai đó gọi mình từ phía sau.

Cho đến khi Trình ngoái lại, vừa bất ngờ, vừa xúc động. Nước mắt Trình cuộn trào.

Trước mắt Trình, trên bến trưa đầy nắng, người đàn bà ấy đã quay trở lại... **H.K.D**

ĐỌC SÁCH

Than đỏ dưới tro tàn

● Tập tản văn "Than đỏ dưới tro tàn". Ảnh FBVN.

Đây là tập tản văn thứ 5 và là cuốn sách thứ 23 của nhà văn Đỗ Bích Thủy. Đây được xem như phần tiếp theo/nối dài của cuốn "Tôi đã trở về trên núi cao" - tập tản văn xuất bản năm 2018 đã được nhiều bạn đọc yêu thích.

Ở tập sách này, như thường thấy, Đỗ Bích Thủy vẫn dành phần lớn số trang cho các bài viết về miền núi với những kí ức trong trẻo gắn liền với thung lũng mà chị được sinh ra, lớn lên. Bên cạnh đó, độ chín của một người đã có hơn 30 năm cầm bút, đi nhiều và luôn chăm chú quan sát cuộc sống, đã khiến cho tản văn của chị đậm sâu hơn, day dứt hơn, nhiều chiêm nghiệm hơn.

Tản văn, như Đỗ Bích Thủy nói, là thể loại mà càng viết chị càng thấy rất khó, rất mất sức. Hay như họa sĩ Lê Thiết Cương gọi cách viết tản văn của Đỗ Bích Thủy là "rút ruột, rút gan" ra mà viết.

Cũng trong cuốn sách này có 15 bức tranh minh họa của họa sĩ Lê Thiết Cương, một số bức được in trên giấy dó, kèm theo một tấm postcard được thiết kế rất tinh tế với dòng chữ: "Sách của bạn, lòng biết ơn của tôi" - lời tri ân mà Đỗ Bích Thủy muốn gửi tới bạn đọc, những người đã lặng lẽ âm thầm đồng hành cùng chị trong suốt những năm tháng qua.

Đỗ Bích Thủy được biết tới là một nhà văn ghi dấu ấn trong lòng bạn đọc bằng các tác phẩm viết về dân tộc thiểu số và miền núi. Trong số 23 cuốn sách đã xuất bản, có 6 cuốn tiểu thuyết, còn lại là các tập truyện ngắn, truyện vừa và tản văn. Chưa kể các kịch bản phim điện ảnh và truyền hình. Hầu hết trong số đó chị viết về miền núi, về các vùng văn hoá Mông, Tày, Dao...

Đỗ Bích Thủy từ Hà Giang chuyển công tác về Hà Nội từ năm 2001, sau khi chị đoạt giải Nhất cuộc thi truyện ngắn Hướng tới giao thừa thiên niên kỷ của tạp chí Văn nghệ Quân đội. 22 năm sống và làm việc tại Hà Nội, chị đã in 23 cuốn sách.

Trong số những nhà văn thuộc thế hệ 7X, nhà văn Đỗ Bích Thủy được xem là người lao động bền bỉ, kiên định và quyết liệt trên một lối đi riêng mà chị tự cho rằng mình rất may mắn, đó là gắn bó với một đề tài "ruột" - dân tộc thiểu số và miền núi.

Và sự mãnh liệt đó thể hiện không gì sâu sắc hơn qua những tác phẩm đã in. Ở tập tản văn mới nhất, ngay cả khi chị viết về những vùng đất mới mẻ thì xúc cảm của chị cuối cùng vẫn cứ kết nối với nơi mà chị đã được sinh ra.

Nói như Đỗ Bích Thủy tự nhận, rằng mỗi khi viết về miền núi, không gian văn chương thân thuộc và tha thiết nhất, chị lại có cảm giác "về nhà". Cuối cùng, đi đâu xa rất xa chẳng nữa, Đỗ Bích Thủy sẽ lại quay về.

Đỗ Bích Thủy đang ngày càng đi sâu vào trái tim và tâm hồn của những người đọc tinh tế bằng tản văn. Dường như chị đang rất nỗ lực để khẳng định tản văn hoàn toàn có thể là một thể loại chinh phục được độc giả, ghi danh được tác giả. Sáng tạo trong hình thái kể chuyện, tập tản văn mới của Đỗ Bích Thủy - "Than đỏ dưới tro tàn", sau cùng cũng vẫn về nguồn, về lại miền núi rừng quen thuộc của chị.

Chị nói: "Tôi sẽ không thành nhà văn, không thành một tác giả ghi dấu ấn trong lòng bạn đọc được như ngày hôm nay nếu không viết về miền núi".

Những câu chuyện Đỗ Bích Thủy kể luôn giản dị, gắn với những ký ức trong trẻo nơi thung lũng chất phác. Và những câu chuyện cứ nhẹ nhàng ngấm, để độc giả càng đọc, càng tìm thấy độ đậm sâu, da diết.

Thăm đắm trong dòng tản văn "Than đỏ dưới tro tàn" là một nỗi nhớ, nỗi khao khát được quay về. Bằng cách luôn liên hệ với nơi thân thuộc, ám áp với trái tim mình, Đỗ Bích Thủy cũng đưa độc giả chạm đến những cung bậc cảm xúc chân thật, tinh tế, tựa như than đỏ luôn âm nóng, luôn có cơ hội để làm bùng lên một ngọn lửa... **MIÊN THẢO**

kính. Mưa tí tách nhỏ từ trên mái nhà, chảy vòng qua chuông gió rơi xuống con đường lờm chờm đá cục. Họ là ai? Không ai biết, đôi mắt nàng nhắm hờ, đôi môi đỏ thắm nhà những làn khói thuốc mơ màng. Bên ngoài, chiếc xe đạp vừa được dựng cạnh góc tường, bộ váy thổ cẩm tha thướt lướt vào, trên cổ tay nàng đeo những lớp vòng Ấn Độ. Phải rồi, bên cạnh chiếc xe máy trùm lên các hình khối lạ lùng, vẫn còn những ngả rẽ mà nhiều người phụ nữ đánh tay lái sang. Có lẽ vì đường quá đông, hoặc cũng có thể, do họ chưa muốn khoác lên những chiếc áo mưa của cuộc đời.

Mưa nhanh hơn, rào rạt hơn, vài chiếc ô bị gió thổi mạnh trên đường. Trước một dãy tòa nhà cao lừng lững, bóng loáng toàn kính, mấy cô gái đi đôi giày cao gót, tùm năm, tùm ba cười vui vẻ. Đôi môi các cô như quả mận chín đỏ, mái tóc của họ đu hình dáng, sắc độ, có lọn xoăn; có những sợi thẳng; có

sợi bông bênh như nước. Thân hình các cô là một vẻ trời ban trù phú của năm tháng xuân sắc nhất, khiến cho những người đàn ông đi đường không kiềm được liếc nhìn. Họ ngậy ngật trước mùi nước hoa nhẹ nhàng của các cô, cái mùi thơm đang lần lượt những bông hoa sưa dần tàn phai bên vệ đường. Nếu là một tia nắng lờ xuyên qua, tôi muốn hỏi: "Các chị nói chuyện gì vui thế?".

Nhưng chẳng kịp lên tiếng, một làn gió lại đẩy mạnh tôi đi, chảy trôi đến những hành lang lơ lửng ánh đèn. Bầu không khí nhộn nhịp, cả nam và nữ cùng xuất hiện. Họ bước đi, những sợi chân dài, khòe khoắn, nhanh nhẹn. Một nhóm các cô gái mặc crop top, quần bò với mái tóc màu bạch kim, hồng, xanh như những bông hoa đang khoe sắc trong khu vườn nhỏ. Ba lô đeo lệch vai, họ nhảy theo những nhịp bước chân. Mưa cứ rơi, con người cứ theo bản nhạc của tuổi hai mươi chìm đắm trong

thế giới tràn ngập gam màu nóng nực. Nếu là cánh hoa trôi nổi trong gió lạnh, tôi sẽ đến gần họ, tôi sẽ ghé xuống và nói: "Hãy tô màu lên thân hình tôi nhé!".

Gió vẫn hát, mưa như bàn tay ai nhịp nhàng đánh lên phím đàn cuộc đời, kéo tôi đến những ngôi nhà cũ kỹ phủ lớp rêu phong. Tiếng trống trường vang lên không dứt, mấy cô gái nhỏ mặc áo trắng, vai đeo balo vội vàng chạy vào khoảng sân rộng lớn. Mùi của nắng, của gió, của vết mực chưa khô, của trang giấy hồn nhiên bao bọc quanh tôi. Những lớp học im lặng, đôi mắt nai lơ đãng thi thoảng nhìn ra khung cửa xanh ngát lá cây. Tiếng nói líu ríu nhỏ nhẹ, nụ cười xuân rục rờ, mùi hoa nhài tóc ai bay qua chớp mũi chàng trai bàn bên. Những câu thơ ngân nga chọt vang lên trong đầu con gió bụi như tôi: "Tuổi mười lăm em lớn từng ngày/Một buổi sáng bỗng biến thành thiếu nữ...".

ANH NHI

KHÔNG CHỈ LÀ “trang trí” lại phòng riêng

Sau khi trải qua những mất mát, tổn thương trong cuộc sống mọi người thường có xu hướng muốn thay đổi để bước sang một chương mới. Họ dự định đi tập thể dục, “tân trang” cho ngoại hình, nâng cao trình độ và kiến thức,... nhưng bước đầu tiên và đơn giản nhất là việc sắp xếp lại căn phòng của mình.

● Một căn phòng nên được sử dụng hài hòa cả vật dụng mới và cũ, tránh lãng phí tiền bạc. (Nguồn: Internet)

Thu dọn những cảm xúc tiêu cực

Trang trí lại căn phòng, thường gắn liền với dấu mốc cuộc đời của mỗi con người. Như một cô bé, cậu bé bắt đầu tách ra khỏi bố mẹ để có phòng riêng. Hay, khi những người trưởng thành muốn quên đi những kỷ niệm cũ để bước tiếp, họ sẽ dọn dẹp lại căn phòng như một lời chào tạm biệt.

Việc decor (trang trí) lại phòng riêng, không đòi hỏi phải chi một số tiền lớn, hay những suy tính cẩn thận. Đôi khi, chỉ cần một hộp sơn mua ngoài cửa hàng, vài đồ trang trí đơn giản đặt trên những shop online, là căn phòng mới chuẩn bị “ra đời”. Những thay đổi tuy nhỏ bé, nhưng đang giúp đỡ cho tinh thần của rất nhiều người. Giống nữ ca sĩ Tina Turner đã từng chia sẻ, cô nhận ra lau rửa bồn cầu, quét dọn nhà cửa cũng giúp bản thân “chuyên hóa”. Thực tế, khi nhìn một căn phòng đẹp đẽ, gọn gàng sẽ cải thiện tâm trạng của mỗi người.

Hơn nữa, bản tính của con người là yêu thích điều mới mẻ, thú vị, cho nên, khi căn phòng được khoác lên “bộ cánh” mới, sẽ giúp chủ nhân của chúng vui vẻ hơn. Như nhà nghiên cứu Bianca Wittmann tại Đại học College London - Anh, nhận định: “Tìm kiếm một cảm giác mới lạ là một xu hướng hành vi cơ bản ở con người và động vật. Việc thử nghiệm những lựa chọn mới sẽ mang lại lợi ích lâu dài”.

Đặc biệt hơn, việc tự trang trí căn phòng, giúp mỗi người giữ được đầu óc bận rộn, không chạy theo các suy nghĩ miên man. Lúc ấy, họ buộc phải dồn tâm trí vào việc sắp xếp, bày biện các vật dụng sao cho đẹp và hài hòa. Thực tế, việc chọn bộ bàn ghế, lọ hoa hợp tông màu, kiểu dáng, tôn lên vẻ đẹp tổng thể của căn phòng cũng là một nghệ thuật. Mà hiện nay, khoa học đã công nhận, việc học các bộ môn nghệ thuật như đàn; hát; vẽ tranh; nhảy múa, giúp con người giải tỏa căng thẳng và yêu đời hơn.

Tất nhiên, hoạt động này cũng

không quá áp lực và đáng sợ. Bởi nhờ có sự phát triển của hàng loạt xu hướng nghệ thuật, mỗi người có thể dễ dàng tìm được cách trang trí nhà cửa phù hợp với bản thân. Một số phong cách được nhiều người “theo đuổi” trong những năm gần đây là Vintage, Minimalism (tối giản), Artsy Aesthetic, Grunge, Eco – friendly (sống xanh),...

Mỗi phong cách decor nội thất, đều có những hình mẫu để mọi người lựa chọn sử dụng và sáng tạo thêm. Ví dụ như phong cách Artsy Aesthetic được nhiều người trẻ tuổi ưa thích, bởi gam màu trẻ trung và đồ trang trí độc đáo, đi kèm với các dây đèn led, rèm lá nhỏ giả treo quanh phòng. Hoặc phong cách Grunge gắn liền với màu đen trắng, cùng họa tiết khỏe mạnh đặc trưng của thập niên 90 – khi nhạc Rock đang bùng nổ trên toàn thế giới. Đặc biệt là Minimalism, được biết đến là phong cách tối giản, phần lớn các đồ dùng trong phòng đều được lược bỏ. Còn màu sắc chủ đạo cho phong cách này thường gắn liền với thiên nhiên như: nâu gỗ, màu be, màu trắng ngà,...

Chứng kiến sự biến chuyển của tâm hồn

Brent Roberts, nhà tâm lý học tại Đại học Illinois tại Urbana-Champaign (Mỹ), đã cho biết: “Tính cách là một hiện tượng phát triển. Nó không thể là “một thứ tĩnh” để con người giữ được vĩnh viễn mà không thay đổi”. Cứ một thời gian, mỗi người lại có những chuyển biến trong suy nghĩ, hành động, đặc biệt, là sau khi trải qua những thăng trầm, biến cố của cuộc đời.

Việc quan sát sự thay đổi gu thẩm mỹ, phong cách ăn mặc, trang trí nhà cửa có thể giúp mỗi người tự đánh giá cảm xúc, cá tính của bản thân. Như khi nhìn màu sơn tường, họa tiết, cách bài trí trong căn phòng, cho thấy chủ nhân là người niềm nở hay khép kín, nổi loạn hoặc trầm lặng. Kiến trúc sư Đỗ Kim Cương từng chia sẻ trong một chương trình truyền hình: “Với tôi công trình đẹp bền vững phải đáp ứng

được công năng, đồng thời phải thể hiện được hơi thở, tình cảm, tính cách và tương tác với con người”.

Bởi vì, đó là nơi mỗi người tìm thấy sự bình yên, thư giãn sau những khoảng thời gian căng thẳng trước công việc, học tập và các mối quan hệ xã hội. Trang trí lại căn phòng không chỉ giúp con người “giải tỏa” cảm xúc tiêu cực, mà còn khiến chủ nhân ngôi nhà bộc lộ cá tính riêng.

Chỉ đơn giản bằng việc thay đổi vài gam màu trong phòng, cũng có thể nhận thấy được những chuyển biến trong tâm hồn con người. Ví dụ như những gam màu pastel (gam màu phấn) như hồng phấn, mỡ gà, xanh bạc hà, tím phớt sẽ giúp người nhìn cảm thấy dễ chịu, thư thái. Hay một số gam màu mạnh như đỏ huyết dụ, cam sẫm, vàng đất khiến thị giác thấy kích thích và chú ý đến. Đối với gam màu lạnh như xanh lá cây, tím tử đinh hương, thiên thanh có tác dụng làm dịu hệ thần kinh. Hoặc những họa tiết, hình khối trong căn phòng cũng bộc lộ tính cách của chủ nhân. Như những phòng được trang trí bằng các đường cong, khối hình tròn, cho thấy người sở hữu thường không thích bị gò bó vào các khuôn phép. Hay các họa tiết hình hoa cho biết người chủ có tính cách mềm mại, nữ tính. Trong khi các hình tam giác được sử dụng nhiều trong phòng lại tiết lộ người sở hữu có một cá tính mạnh mẽ.

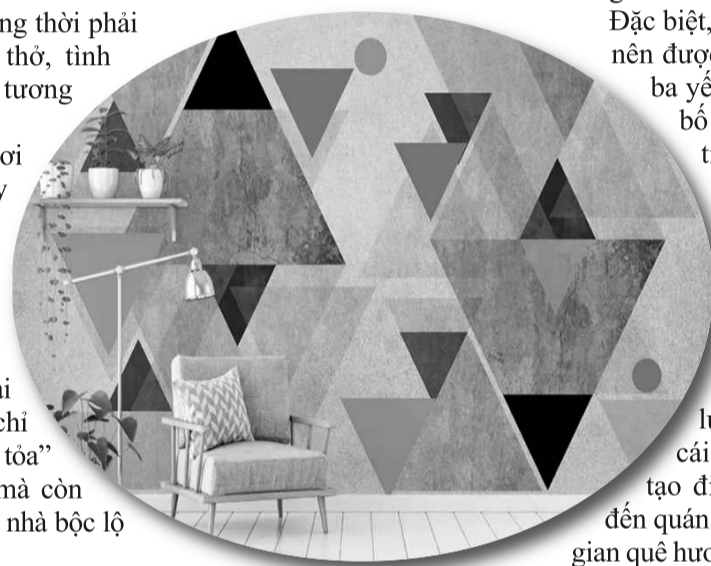
Một số xu hướng, trào lưu trang trí nhà cũng sẽ trực tiếp bộc lộ sự tâm tính, suy nghĩ của chủ nhân. Như có nhiều người chọn trang trí phòng theo phong cách tối giản, bằng việc hạn chế nội thất trong nhà, sử dụng đồ đạc với tông màu trung tính (trắng, đen, nâu cà phê, trắng ngà), họ tạo ra một thế giới riêng theo nguyên tắc “ít nhưng lại nhiều, càng ít càng tốt”. Có nghĩa đơn giản đến tận cùng, đơn giản hết mức có thể. Hay đó là những căn phòng

những tấm màn bằng voan màu hồng sẽ hấp dẫn hơn chiếc màn chống muỗi ở nhà rất nhiều. Hay nếu mua món đồ trang trí thuộc phong cách Artsy Aesthetic, khách hàng sẽ bị “lôi” vào những bức tranh chép lại của Vincent Van Gogh, Monet. Hoặc chẳng may trót mê đắm những vật dụng mang đậm hồn quê Việt Nam, người mua cũng dễ “nghiện” việc sắm sửa, lựa chọn những đồ mây, tre đan, chum nước, gáo dừa,...

Vì vậy, trước khi đầu tư vào việc tân trang nội thất, mọi người cần cân nhắc bằng những câu hỏi, đó là: “Nó có phải là món đồ mà tôi thực sự yêu thích không? Nó có phải là món đồ mà tôi có thể sẽ có và sử dụng trong nhiều năm tới không? Và nó có phải là một món đồ đa năng mà tôi sẽ sử dụng thường xuyên không?”. Nếu câu trả lời là có, thì việc mua sắm này sẽ là sự lựa chọn sáng suốt.

Đặc biệt, một căn phòng đẹp nên được đánh giá dựa trên ba yếu tố, sự hài hòa của bố cục, phù hợp với cá tính của chủ nhân và tiện lợi. Vì vậy, không nên hiểu trang trí căn phòng, là vứt bỏ đi tất cả những đồ vật cũ từng tồn tại. Một căn phòng đẹp, luôn có cả cái cũ và cái mới, như vậy mới tạo điểm nhấn. Như khi đến quán cà phê mang không gian quê hương mộc mạc, nhưng nếu xuất hiện thêm dàn trống, kèn trumpet bày biện phục vụ các đêm nhạc, thì luôn là điểm thu hút ánh nhìn của khách hàng.

Vì vậy, một căn phòng nên tận dụng những món đồ cũ vẫn còn tốt và đẹp, phối hợp hài hòa với các vật dụng mới. Giả dụ nếu người chủ đi theo phong cách “sống xanh”, chỉ cần dọn dẹp lại căn phòng, bỏ bớt đồ dùng không cần thiết, đặt một vài chậu cây hoa đá, xương rồng lên bàn làm việc. Sau đó, thêm vài cây xanh tại hành lang, lan can. Hoặc nếu không có lan can, chủ nhân căn phòng có thể treo những dây lá cây giả hoặc vài chậu lan nhỏ. **HƯƠNG NGỌC**

● Họa tiết hình vuông được trang trí trong phòng thể hiện cá tính độc đáo của chủ sở hữu.

tự thiết kế gắn liền với không gian xanh, gần gũi tự nhiên, đưa con người về với trạng thái cân bằng, bằng cách tạo thêm những chậu cây, giỏ hoa ở lan can.

Thay đổi nhưng không lãng phí

Thực tế, đồ nội thất nhà cửa hoàn toàn có thể “gây nghiện” vì mua sắm là một cách để giải tỏa áp lực. Đặc biệt hơn, những món đồ trang trí nhà cửa khiến cho người mua mê mẩn, vì độ thẩm mỹ và giá trị nghệ thuật không thể chối bỏ của chúng. Ví dụ như

THÔNG BÁO

1/ Thông báo thụ lý vụ án số 427/2022/TB-TLVA ngày 28/12/2022 của Tòa án nhân dân Quận 7 với yêu cầu khởi kiện của Ngân hàng TMCP Quốc Tế Việt Nam yêu cầu Tòa án:
- Buộc ông Lê Văn Phát phải thanh toán số tiền còn nợ của Hợp đồng tín dụng số 2081652.21; số 7242889.21 ngày 07/5/2021; Hợp đồng tín dụng số 9060258.21 ngày 23/6/2021; HĐTD số 4687430.21 ngày 01/11/2021; Đề nghị phát hành thẻ tín dụng quốc tế ngày 14/5/2021 là 8.156.635.186 (tám tỷ một trăm năm mươi sáu triệu sáu trăm ba mươi lăm nghìn một trăm tám mươi sáu) đồng tam tinh đến ngày 07/10/2022;
- Tiếp tục tính lãi, lãi quá hạn kể từ ngày 08/10/2022 cho đến khi ông Lê Văn Phát thanh toán xong toàn bộ khoản nợ theo các hợp đồng tín dụng đã ký và các đơn đề nghị giải ngân kiểm kê ước nhận nợ;
- Trong trường hợp ông Lê Văn Phát, không thực hiện hoặc thực hiện không đầy đủ nghĩa vụ trả nợ thì Ngân hàng TMCP Quốc Tế Việt Nam được quyền phát mãi tài sản thế chấp hoặc yêu cầu cơ quan có thẩm quyền kê biên, phát mãi tài sản để thu hồi nợ vay, các tài sản đảm bảo, cụ thể:
Quyền sử dụng đất, quyền sở hữu nhà ở và tài sản gắn liền với đất tại thửa đất số 387, tờ bản đồ số 2, địa chỉ: Số 105 Phạm Văn Thành, phường Tân Khánh, thành phố Tân An, tỉnh Long An (Theo giấy chứng nhận Quyền sử dụng đất, quyền sở hữu nhà ở và tài sản gắn liền với đất số phát hành CN 977019; số vào sổ cấp GCN: CS 04819 do sở tài nguyên môi trường tỉnh Long An cấp ngày 01/6/2018; cấp nhật thay đổi ngày 05/5/2021 đứng tên ông Lê Văn Phát)
Quyền sử dụng đất, quyền sở hữu nhà ở và tài sản gắn liền với đất tại thửa đất số 1095, tờ bản đồ số 2, địa chỉ: phường Tân Khánh, thành phố Tân An, tỉnh Long An (Theo giấy chứng nhận Quyền sử dụng đất, quyền sở hữu nhà ở và tài sản gắn liền với đất số phát hành CG 9811608; số vào sổ cấp GCN: CS 03185 do sở tài nguyên môi trường tỉnh Long An cấp ngày 16/3/2017; cấp nhật thay đổi ngày 05/5/2021 đứng tên ông Lê Văn Phát)
2/ Triệu tập đến: Thửa đất số 387, tờ bản đồ số 2, địa chỉ: Số 105 Phạm Văn Thành, phường Tân Khánh, thành phố Tân An, tỉnh Long An vào lúc 09 giờ 00 phút ngày 26 tháng 4 năm 2023 để tham gia chứng kiến việc xem xét thẩm định tại chỗ đối với 02 thửa đất trên.
3/ Triệu tập đến Tòa án nhân dân Quận 7; địa chỉ: Số 3 đường Tân Phú, phường Tân Phú, Quận 7, Thành phố Hồ Chí Minh:
- Vào lúc 14 giờ 00 ngày 24/4/2023 để trình bày ý kiến về yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn;
- Vào lúc 08 giờ 30 ngày 28/4/2023 tham gia phiên họp kiểm tra việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải lần 1;
- Vào lúc 09 giờ 00 ngày 19/5/2023 tham gia phiên họp kiểm tra việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải lần 2;
- Vào lúc 09 giờ 00 phút, ngày 09/6/2023 và 09 giờ 00 phút, ngày 30/6/2023 để tham gia tố tụng tại phiên tòa xét xử vụ án.

TÒA ÁN NHÂN DÂN QUẬN 7, TP.HCM

Bài học bảo vệ thương hiệu XUYÊN QUỐC GIA

Cho đến nay, đã xảy ra rất nhiều vụ kiện đình đám xuyên quốc gia liên quan đến vấn đề sở hữu trí tuệ, bảo hộ thương hiệu xuất phát từ những sơ suất không đáng có. Đó là những bài học lớn trong vấn đề bảo vệ thương hiệu mà bất cứ doanh nghiệp nào cũng cần học cho mình, ngay từ khi bước chân vào con đường kinh doanh.

● Nước mắm Phú Quốc là một trong những nhãn hiệu bị xâm phạm nhiều trên thị trường nước ngoài. (Ảnh: Khai Hoàn)

Suyt mất thương hiệu ở nước ngoài chỉ vì sơ suất

Thương hiệu quốc gia sớm “va vấp” với vấn đề thương hiệu là cả phê Trung Nguyên, một trong những thương hiệu Việt Nam sớm vươn ra thị trường quốc tế.

Được thành lập năm 1996, cả phê Trung Nguyên lúc khởi đầu chỉ ở quy mô nhỏ. Tuy nhiên, nhờ cách làm độc đáo, tiên phong thị trường về sự phong phú chủng loại cả phê lẫn cách kinh doanh cả phê nhượng quyền mới lạ thời điểm ấy, Trung Nguyên đã nhanh chóng mở rộng hệ thống đại lý lên gần 400 quán cả phê trong nước, theo hình thức nhượng quyền thương mại. Đồng thời, cả phê Trung Nguyên đã xuất hiện tại Singapore, Nhật, Hồng Kông (Trung Quốc), Trung Quốc, Australia ...

Dù phát triển “thần tốc”, nhưng thời điểm ấy Trung Nguyên vẫn chưa quan tâm đúng mức đến việc đăng ký bảo hộ nhãn hiệu tại nước ngoài. Năm 2000, một doanh nghiệp ở Mỹ là Rice Field Corp (ở tiểu bang California) hợp tác để nhập khẩu cả phê Trung Nguyên vào Mỹ. Tuy nhiên, khi Trung Nguyên tính đến chuyện đăng ký bảo hộ nhãn hiệu tại Mỹ, thì bất ngờ phát hiện Rice Field Corp đã nộp hồ sơ đăng ký bảo hộ với cơ quan chức năng của Mỹ đối với những nhãn hiệu: “Trung Nguyên - Cả phê hàng đầu Buôn Ma Thuột” và nhãn hiệu “Trung Nguyên” (bằng Tiếng Việt) ngay

sau thời điểm hai bên bắt đầu hợp tác.

Tháng 8/2001, Trung Nguyên nhanh chóng nộp hồ sơ đăng ký với nhãn hiệu “Trung Nguyên - nguồn cảm hứng sáng tạo mới” (bằng Tiếng Anh) và yêu cầu tuyên bố vô hiệu đối với hồ sơ của Rice Field Corp... mặt khác, Trung Nguyên song song tiến hành thương thảo, đàm phán với Rice Field.

Sau 2 năm thương thảo, Trung Nguyên mới lấy lại được thương hiệu. Rice Field nhận làm đại lý phân phối Café Trung Nguyên tại Mỹ. Thiệt hại ước tính của Trung Nguyên trong vụ việc này lên đến gần 1 triệu USD

Rút kinh nghiệm từ sai lầm, Trung Nguyên sau đó đã liên tục đăng ký bảo hộ thương hiệu tại hơn 60 nước và lãnh thổ trên thế giới.

Một vụ kiện tranh chấp thương hiệu cũng rất đình đám là vụ “Bà Hai Tô kẹo dừa” kiện giành lại thương hiệu tại Trung Quốc. Năm 1998, khi đang có doanh số tiêu thụ tại thị trường Trung Quốc rất cao, nhãn hiệu kẹo dừa Bến Tre của bà Nguyễn Thị Tô (tức Hai Tô) bỗng sụt giảm nghiêm trọng. Tìm hiểu, bà được biết có doanh nghiệp tên Rừng Dừa tại Trung Quốc làm giả thương hiệu Kẹo dừa Bến Tre. Tháng 8 năm 2008, bà được biết Rừng Dừa đã đăng ký độc quyền nhãn hiệu tại Trung Quốc được 8 tháng, chỉ còn ba tháng nữa là được cấp bằng độc quyền. Bà Hai Tô đã lặn lội sang tận Trung

● Kẹo dừa Bến Tre từng giành thắng lợi “vang dội” trong vụ khiếu nại chống hàng giả tại Trung Quốc. (Tư liệu)

● Quá trình đóng gói kẹo. (Ảnh: ST)

Quốc, cùng người phiên dịch đến trình bày sự việc tại Cục Quản lý hành chính Công thương nhân hiệu hàng hóa quốc gia nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa, nêu rõ những thiệt hại về kinh tế và luật pháp mà doanh nghiệp làm giả gây ra tại thị trường Trung Quốc và Việt Nam, đồng thời đề nghị hai vấn đề: từ chối cấp nhãn hiệu hàng hóa cho Doanh nghiệp Rừng dừa, dựa trên phân loại nhóm 30 (chủng loại kẹo theo quy định của quốc tế) và phê duyệt cho nhãn hiệu kẹo dừa Bến Tre với hình phân biệt là người đàn bà đeo kính.

Tháng 5 năm 1999, 8 tháng sau đăng ký, nhãn hiệu kẹo dừa Bến Tre được cấp bằng độc quyền sáng chế, cho phép lưu hành trên lãnh thổ Trung Quốc, đồng thời sản phẩm của doanh nghiệp Rừng Dừa được xác nhận là hàng nhái, không đủ tiêu chuẩn lưu hành. Bà Tô đem giấy tờ chứng nhận đến tận Đảo Hải Nam, nơi có công ty Rừng Dừa thuyết phục nhờ chính quyền địa phương xử lý toàn bộ số sản phẩm giả và đã được chính quyền địa phương hỗ trợ. Thậm chí, đài truyền hình của đảo Hải Nam còn làm đoạn phóng sự vinh danh quá trình giành lại thương hiệu của “người đàn bà xứ dừa”. Đây là một trong những chiến thắng mang lại nhiệt huyết cho hành trình đưa thương hiệu “xuất ngoại” đối với doanh nghiệp vừa và nhỏ trong nước.

Một trong những câu chuyện xâm hại thương hiệu dai dẳng

nhất có thể kể đến thương hiệu “nước mắm Phú Quốc”. Nước mắm Phú Quốc đã được công nhận xuất xứ tại 28 nước thành viên liên minh châu Âu, đã có 450.000 lít với tên gọi “nước mắm Phú Quốc” được bán ra tại thị trường này.

Tuy đã được bảo hộ, nhưng nước mắm Phú Quốc vẫn là một trong những thương hiệu bị xâm phạm nhiều hàng đầu.

Năm 2021, một hãng luật Việt Nam tại nước ngoài đã thông báo thương hiệu nước mắm Phú Quốc đã bị xâm phạm tại Hồng Kông (Trung Quốc) dưới tên của công ty Viet Huong Trading Company Limited. Tiếp đó, nhiều doanh nhân Việt khi tham gia các hội chợ, đi mua sắm tại nước ngoài cũng nhiều lần phát hiện nước mắm Phú Quốc có mặt tại một số nước lân cận, nhưng chỉ là hàng nhái của nước sở tại. Nhiều nhất là tại Thái Lan, nước mắm Phú Quốc bán nhan nhản nhưng lại “made in Thailand”.

Thực tế, đây không chỉ là câu chuyện dành riêng cho nước mắm mà còn của nhiều thương hiệu Việt Nam khác đang bị xâm phạm hàng loạt trên thị trường các nước lân cận như xoài Cát Hoà Lộc, gạo ST25 và một số loại mì ăn, bún khô các loại... Và hành trình để “đòi lại” thương hiệu có chỉ dẫn địa lý tại các nước là một hành trình rất đổi gian nan, kéo dài, chưa biết khi nào mới thực hiện rốt ráo được.

Bài học không bao giờ cũ

Trả lời báo chí về thực trạng các thương hiệu Việt bị “nhái” nhan nhản tại nước ngoài, ông Bùi Huy Sơn, Cục trưởng Cục Xúc tiến thương mại, Bộ Công Thương chia sẻ rằng, những đặc sản gắn liền với chỉ dẫn địa lý của các địa phương như xoài cát Hoà Lộc, bưởi Năm Roi, nước mắm Phú Quốc, bún bò Huế... bị xâm hại thương hiệu nhiều nhất. Theo ông Huy, những thương hiệu gắn liền với địa phương, quốc gia nhưng lại chưa được bảo hộ đúng mức ở thị trường nước ngoài nên dễ bị mượn danh, lợi dụng.

Quay lại với câu chuyện bà Hai Tô, người đàn bà miệt vườn xứ dừa, giới chuyên môn đánh giá, nguyên nhân bà thắng kiện tại Trung Quốc là bởi doanh nghiệp của bà đã có được căn cứ phát sinh, xác lập quyền sở hữu công nghiệp trên cơ sở quyết định cấp văn bằng bảo hộ của cơ quan nhà nước có thẩm quyền và theo quy định của Điều ước quốc tế mà Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên... Tuy nhiên, thực tế là nếu chủ doanh nghiệp Kẹo dừa Bến Tre có ý thức về thương hiệu sớm, đăng ký sở hữu tại thị trường Trung Quốc sớm hơn nữa thì có lẽ còn tránh được nhiều rắc rối đã xảy ra.

Theo các chuyên gia, mặc dù vấn đề bảo hộ thương hiệu, nhất là bảo hộ tại nước ngoài khá “nóng”, có nhiều bài học nhãn tiền từ các vụ kiện lớn nhỏ xưa nay, nhưng nhiều doanh nghiệp vẫn chưa đánh giá đúng mức tầm quan trọng của việc đăng ký bảo hộ thương hiệu tại nước ngoài. Có nhiều nguyên nhân được đưa ra như các doanh nghiệp Việt Nam chưa có ý thức bảo vệ nhãn hiệu. Nhiều doanh nghiệp trong nước chờ cho đến khi có thị trường xuất khẩu rồi mới đăng ký nhãn hiệu. Cạnh đó còn có tâm lý lo ngại thủ tục khó khăn và tốn kém, chưa nhìn thấy được lợi ích cụ thể.

Theo luật sư Huỳnh Phước Hiệp, Đoàn Luật sư TP HCM, thường thì doanh nghiệp quan tâm đến việc sản xuất và kinh doanh sản phẩm hơn là bảo vệ sản phẩm cho đến khi sự việc xảy ra nghiêm trọng mới cuống quýt tìm cách “chữa cháy”.

Theo luật sư Hiệp, sản phẩm của doanh nghiệp cũng giống như đứa con của mình. Doanh nghiệp nên bảo vệ nó hiệu quả nhất trước khi nhờ đến cơ quan pháp luật có thẩm quyền. Lực lượng thanh tra, kiểm tra tương đối mỏng trong khi hành vi sản xuất, kinh doanh hàng giả trong và ngoài nước ngày càng tinh vi thì việc phát hiện và xử phạt không đơn giản. Doanh nghiệp nên tạo ra những đặc điểm riêng cho sản phẩm của mình để tránh làm giả, cập nhật kiến thức pháp luật liên quan và đặc biệt là có lực lượng kiểm tra và phát hiện hàng giả để có biện pháp bảo vệ sản phẩm của mình. **TRẦN TRẦN**

Chuyện “họa sĩ điên” và những bức tranh “tinh”

Họa sĩ Đoàn Nguyên sống ở Sài Gòn và luôn muốn giấu đi thân phận, nơi chốn của mình. Công chúng biết anh nhiều trên mạng xã hội với cách vẽ tranh kỳ dị nhưng lại tạo nên những tác phẩm tươi sáng, ngập tràn sắc màu hy vọng.

Vóc dáng lạ lùng

Hỏi ông về “nơi chốn đi về”, ông xua tay “quan trọng làm gì, hãy nhìn vào tranh của tôi”. Hỏi anh rằng tranh của anh sắc màu rất đẹp, vàng rực, tươi sáng, ông chia sẻ: “Tôi dùng những ánh sáng đó để con em chúng ta nhìn thấy rõ hơn, vươn vào trong ánh sáng của vũ trụ đó”.

Trong trang phục rách nát, mái tóc dài dính bết và những vệt sơn loang lổ từ trang phục đến cơ thể, họa sĩ Đoàn Nguyên có một vẻ ngoài khá “điên” như cách anh tự gọi mình. Thậm chí, khi nhận được đề nghị phỏng vấn, họa sĩ hỏi ngược lại: “Tại sao bạn lại muốn hỏi chuyện một người điên như tôi?”. Các đoạn clip vẽ tranh của họa sĩ Đoàn Nguyên đang trở thành hiện tượng mạng xã hội bởi chất “điên” dễ thấy của anh.

Hỏi tại sao phải sống trong căn phòng chật hẹp, họa sĩ Đoàn Nguyên bật bạch với một thái độ mà nhiều người có thể xem là lập dị: “Vì cái thế giới này không hợp với tôi và tôi không muốn vào nhóm bè phái trong hội họa, tôi chọn sống cô lập

để đổi lấy sự bình yên. Chỉ có bình yên và tĩnh thì làm nghệ thuật mới xuất thân, thăng hoa được. Chân dung chân thực của tôi là nó ở trong cái tâm hồn, mà cái tâm hồn của tôi nó không ở cõi này”.

Tranh của Đoàn Nguyên hiện đang rất được công chúng ủng hộ và trả giá cao, nhưng theo ông cho biết không phải có tiền là mua được tranh của ông, vì nhiều khi anh không muốn bán. Việc bán tranh tuy thuộc vào cảm xúc chứ không chốt ở giá cả.

“Tranh của tôi được rất nhiều người yêu thích, ủng hộ, đặc biệt là các cháu sinh viên và các cháu nhỏ hơn nữa đều gửi lời nhắn là “yêu thích tranh của chú”. Tranh tôi hiện thực bức cao nhất là có giá 3.000 USD, nhưng không phải bức nào tôi cũng bán giá cao, nhiều người rất muốn mua của tranh tôi nhưng không đủ tiền mà phải mượn tiền bạn bè. Khi tôi biết được điều đó, tôi chỉ lấy một nửa số tiền” - Đoàn Nguyên cho biết.

Với mức giá như vậy, chăm chỉ vẽ tranh anh sẽ trở thành đại gia chứ không phải là “kẻ điên vẽ tranh” trên gác xếp bừa bộn, nhưng Đoàn Nguyên cho rằng “nghệ thuật có hứng mới làm được”.

“Rất lâu tôi mới vẽ được một bức, không phải lúc nào cũng có thể vẽ ra được. Tôi sống và chìm đắm vào trong hội họa để đưa ra những thứ mà số ít ai nhìn được. Tôi không muốn triển lãm mà muốn những người yêu nghệ thuật cùng xem và

thường lãm”, họa sĩ tâm sự.

Họa sĩ Đoàn Nguyên cho biết việc vẽ tranh theo phong cách kỳ dị như vậy không phải ai cũng ủng hộ, nhiều người đã chửi mắng ông trên mạng xã hội. “Rất nhiều người trên trang mạng đã chửi rủa tôi, không ủng hộ tôi cũng như làm ảnh hưởng đến sáng tác của tôi. Nhưng đó chỉ là ảnh hưởng nhỏ, giờ tôi đã không quan tâm về những lời nói đó nữa, mà chỉ quan tâm đến việc mà mình làm. Mình làm nghệ thuật mà quan tâm đến lời chửi rủa, trách mắng mình thì sẽ không bao giờ sáng tác được một tác phẩm có hồn

hoàn chỉnh”, Đoàn Nguyên chia sẻ.

Khi hỏi lý do tại sao ông không sống nơi rộng rãi hơn và có điều kiện tốt để sáng tác, họa sĩ Đoàn Nguyên cho rằng khi mình được sáng tác là hạnh phúc và không quan tâm quá nhiều những thứ xung quanh: “Tôi sống trong căn phòng nhỏ này vì nơi này nó rất yên tĩnh để cho tôi sáng tạo ra được nhiều tác phẩm. Về điều kiện như vậy tôi thấy rất bình thường, nhưng tôi vẫn còn hơn rất nhiều người lang thang ngoài đường họ còn không có chỗ ngủ. Quanh năm ngồi góc nhà để vẽ những bức tranh làm bạn những lúc cô đơn. Như vậy với tôi như là sự tồn tại”.

Tôn thờ sự tự do sáng tạo

Họa sĩ Đoàn Nguyên sống trong một căn nhà với đầy dụng cụ vẽ và các lọ màu. Cứ mỗi khi vẽ, họa sĩ lại uống thật say rồi “quần quai” bên tấm giấy vẽ với từng nét cọ. Có lần, ông đã uống cả lọ sơn rồi phải nhập viện. Tuy nhiên, ông chia sẻ lên trang cá nhân rằng: “Sơn màu của hội họa nó cũng gắn liền vào da thịt và máu, nên không thể nói nó là đồ bẩn được, tôi thấy nó rất thơm nên thử nuốt vào”.

Đặc biệt, đã từng có một đơn vị muốn ký hợp đồng quản lý trang của ông với yêu cầu ông không được phép chia sẻ trên mạng. Ông đã không đồng ý và sau đó đã kể lại việc này: “Một đơn vị đã liên lạc với tôi muốn ký hợp đồng và quản lý tất cả số tranh sau này của kẻ điên này vẽ ra và yêu cầu tôi không được đăng lên mạng. Việc này rất khó đối với tôi vì tôi là kẻ sống tự do, không thích tiếp xúc với thế giới bên ngoài, có cảm xúc mới

vẽ, không thích vẽ thì uống rượu ngủ, sống tự do tự tại, làm nghệ thuật tôi không muốn bị công ty quản lý”.

Ai Huỳnh, một người mê tranh của Đoàn Nguyên nhận xét về tranh của ông đó là “sự thăng hoa trong hội họa của người “họa sĩ điên”.

“Xem những bức tranh của ông, tự hỏi con người phải đạt đến bậc tinh hoa nào mới có thể mang đến những nét hoa thăng hoa như thế. Cứ mỗi khi vẽ, ông lại uống thật say rồi “múa” từng đường cọ, đường màu. Có chăng, men rượu giúp ông thoát khỏi trần tục để tranh của ông có thể thăng hoa đến thế? Cùng là “múa cọ vẽ”, nhưng sao một người tạo nên kiệt tác, một người khác lại khiến cộng đồng thấy qua chỉ biết phì cười.

Ông biến chiếc xe hay chạy thành một tác phẩm với các đường nét rực rỡ, màu mè. Ông sống trong một căn nhà với đầy dụng cụ vẽ và các lọ màu. Một đơn vị muốn ký hợp đồng để quản lý tất cả tranh của ông - người họa sĩ này không đòi hỏi tới. Hai nhà sưu tầm giảng cho một bức tranh của ông - ông đốt để tác phẩm đó chẳng thuộc về ai. Ông tự nhận bản thân là điên, nhưng có chăng ông lại là người tinh táo nhất?

Chúng ta chạy theo những quy luật đời thường của guồng quay cuộc sống cơm áo, gạo tiền. Và chúng ta được xem là người bình thường. Nhưng người bình thường như chúng ta có phải là “người tinh” khi một người tự nhận bản thân điên (và hay say mèm) lại có thể thoát khỏi quy luật đó để thăng hoa cùng đam mê hay nghệ thuật? Thật nhiều điều để chiêm nghiệm...”, theo Ai Huỳnh.

Người đời nói gì thì nói, Đoàn Nguyên vẫn tiếp tục làm công việc “kỳ dị” của mình và không quá bận tâm đến chuyện thiên hạ. Với ông, tác phẩm là nơi cư trú tuyệt vời nhất.

TUẤN NGỌC

“Có lẽ với Đoàn Nguyên, ngoài cái đẹp của sơn mài, ông không còn sự quan tâm nào khác, đặc biệt là tiền bạc ông lại càng không quan tâm. Trong buổi khai trương triển lãm “Nước thời gian”, họa sĩ chia sẻ: “Tôi không mở triển lãm để bán tranh. Đây là cuộc chơi vì nghệ thuật, người sưu tập và khán giả nếu đồng cảm thì mua. Không bán được bức nào cũng không sao cả”. Ông từng bị nhiều người xem là điên. Vì sao thế? Xin thưa, dòng tranh sơn mài mà Đoàn Nguyên theo đuổi dùng chất liệu Việt, cách làm Việt, biểu đạt rõ nhất tâm hồn Việt với chiều sâu thăm thẳm mà không chất liệu nào thể hiện được. Sơn mài quý ở chỗ vẽ nhiều lớp, khi mài hiện lên màu sắc ẩn hiện mới đẹp, riêng khâu ủ ấm và mài nhẵn đã chiếm rất nhiều thời gian. Và đặc biệt, để tạo những gam màu sáng cho tranh, họa sĩ phải vẽ bằng vàng, bằng bạc, các loại sơn... Điều đó khiến tranh sơn mài ngày càng ít lời cuốn gói họa sĩ.

Cũng dễ hiểu, giữa thời đại này, không ai có thể chạy theo một thứ đầu tư tốn kém nhiều như vậy. Khi được hỏi lấy gì nuôi sơn mài, người họa sĩ điên ấy đã bật cười: “Tôi có lương hưu. Hết lương thì tôi bán số tranh lựa tôi có...” (Trích đánh giá của Indochine House về họa sĩ Đoàn Nguyên)

● Tranh của Đoàn Nguyên đã được họa sĩ cho phép đăng báo.

VANG BÓNG MỘT THỜI

Danh họa Bùi Trang Chước – tài năng đặc biệt và lòng yêu nước nồng nàn

Danh họa Bùi Trang Chước tên thật là Nguyễn Văn Chước (21/5/1915 - 27/2/1992) là một họa sĩ tài năng hàng đầu của nền hội họa Việt Nam. Cả cuộc đời nghệ thuật của mình, ông đã sáng tác nhiều tác phẩm có giá trị cao, mang giá trị sử dụng lớn. Nếu như nhạc sỹ Văn Cao là tác giả Quốc ca Việt Nam, Nguyễn Hữu Tiến là người vẽ Quốc kỳ Việt Nam thì họa sĩ Bùi Trang Chước chính là tác giả của mẫu Quốc huy nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, nay là Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

Tác giả của mẫu Quốc huy Việt Nam

Danh họa Bùi Trang Chước, sinh năm 1915 - 1992, quê ở làng Phú Xá, xã Phú Thượng, huyện Từ Liêm (nay là phường Phú Thượng, quận Tây Hồ) Hà Nội. Thân sinh họa sĩ là cụ Hán Oánh, người đã thiết kế kiến trúc ngôi nhà cổ trên nền tòa trụ sở UBND Hà Nội hiện nay. Lúc 15 tuổi, ông mất mẹ, đến năm 20 tuổi thì mồ côi cha. Mặc dù được người chú ruột đang làm việc tại Sài Gòn đón tiếp vào nuôi ăn học, nhưng ông từ chối và ở lại Hà Nội theo học Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương.

Năm 1941, ông tốt nghiệp loại xuất sắc Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương và được mời về giảng dạy tại Trường Kiến trúc Đà Lạt. Năm 1942, ông là người Việt Nam và người Đông Dương đầu tiên vẽ tem thư và giấy bạc (tiền).

Tại chiến khu Việt Bắc, ngày 8/6/1951, Bộ Ngoại giao có Văn bản 467/NG về mở cuộc thi vẽ mẫu Quốc huy. Quốc huy là biểu tượng cao quý của mọi quốc gia trên thế giới. Quốc huy Việt Nam hàm súc, cô đọng và đầy đủ về đất nước và con người Việt Nam, đồng thời hàm chứa khát vọng tha thiết của một dân tộc yêu chuộng hoà bình cùng sự khẳng định chủ quyền thiêng liêng của quốc gia độc lập.

Cuộc thi thu hút đông đảo họa sĩ, kể cả sinh viên trường mỹ thuật tham gia. Năm 1952, ông được Văn phòng Phủ Thủ tướng giao việc vẽ mẫu Quốc huy Việt Nam.

Từ năm 1953 đến năm 1955, họa sĩ Bùi Trang Chước đã có hơn 100 bản vẽ nghiên cứu, phác thảo, bản vẽ chi tiết những đối tượng mà ông muốn thể hiện trong mẫu Quốc huy Việt Nam. Toàn bộ hơn 100 mẫu vẽ Quốc huy của họa sĩ Bùi Trang Chước có đủ loại hình vẽ, từ hình dáng bầu dục đứng hoặc ngang, hình tròn... vẽ chì, vẽ màu, phác thảo hoặc hoàn thiện... Rất nhiều chi tiết, hình ảnh đặc trưng của Việt

● Quốc huy Việt Nam của họa sĩ Bùi Trang Chước. (Ảnh minh họa)

● Bộ tem Làng Hùng Vương do họa sĩ Bùi Trang Chước thiết kế là bộ tem bưu chính cách mạng đầu tiên về chủ đề giỗ Tổ Hùng Vương. (Ảnh tư liệu)

Nam đã được họa sĩ sử dụng từ bông lúa, con trâu, cái đe, cây tre, Đèn Hùng, Gò Đống Đa, Khuê Văn Các, Chùa Một Cột...

Sau nhiều lần phác thảo, mẫu Quốc huy được trình lên Bác Hồ góp ý sửa chữa và được trưng bày lần đầu tiên tại Triển lãm Mỹ thuật 1954 ở Đại Từ (Thái Nguyên) để giới mỹ thuật và đồng bào góp ý.

Mẫu Quốc huy Việt Nam là hình tròn cổ truyền giản dị, giữa có ngôi sao vàng của Quốc kỳ, hai bên xung quanh là những bông lúa ôm lấy bánh răng công nghiệp, phía dưới là dải lụa có dòng chữ "Việt Nam Dân chủ Cộng hòa", hai đầu dải lụa quấn lên các bông lúa, mỗi bên 2 đoạn. Quốc huy có 2 màu đỏ vàng truyền thống dân tộc... được trình lên Trung ương, được Quốc hội Việt Nam khóa I, Kỳ họp thứ 6 (từ ngày 15 - 20/9/1955) phê chuẩn và Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 254 ngày 14/1/1956 ban bố mẫu Quốc huy nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Đến năm 1976, khi đất nước thống nhất, Quốc huy nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa được sửa đổi phần quốc hiệu là "Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam", được Quốc hội Việt Nam khóa V phê chuẩn ngày 2/7/1976, Chủ tịch nước ký sắc lệnh ban bố mẫu Quốc huy nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam từ 1976 đến nay được sử dụng trên toàn đất nước Việt Nam tại các cơ quan công sở chính quyền từ Trung ương tới địa phương.

Quốc huy Việt Nam còn được in trên giấy tờ quan trọng của công dân Việt Nam... Việc

● Mẫu Quốc huy của danh họa Bùi Trang Chước, tư liệu gia đình của danh họa.

Với giá trị và ý nghĩa to lớn, năm 2021, Bộ sưu tập bản phác thảo mẫu Quốc huy Việt Nam của danh họa Bùi Trang Chước được Thủ tướng Chính phủ ký Quyết định công nhận là Bảo vật Quốc gia. Bộ sưu tập trên sáng tác trong thời gian 1953 - 1955, hiện lưu giữ tại Trung tâm Lưu trữ quốc gia, Cục văn thư và Lưu trữ nhà nước.

Năm 2022, danh họa Bùi Trang Chước được trao Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học nghệ thuật, mà một tác phẩm trong hồ sơ xét giải là Quốc huy Việt Nam.

vẽ mẫu Quốc huy là một nhiệm vụ quan trọng, họa sĩ Bùi Trang Chước đã viết "... bên cạnh nỗi lo lắng là sự phấn khởi được trên tin cậy giao phó cho công việc hệ trọng này - đây là niềm vinh dự và tự hào của mình...".

Bản di bút "Tôi vẽ mẫu Quốc huy" của họa sĩ Bùi Trang Chước viết ngày 26/4/1985 đã kể rất cụ thể về hành trình sáng tạo mẫu Quốc huy. Ông viết: "... Phác thảo mẫu Quốc huy Việt Nam cuối cùng của tôi hồi đó là trình bày theo hình tròn, hai bên chung quanh là các bông lúa Việt Nam, có mấy bông rủ vào bên trong ôm cái đe ở giữa phía dưới, tượng trưng cho công nông nghiệp, dưới đe là dải lụa sau này có chữ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, hai đầu dải lụa quấn hai bên bông lúa từ dưới lên mỗi bên hai đoạn. Ở giữa phía trên, trong nền là ngôi sao vàng trên nền đỏ. Dưới ngôi sao gần giữa trung tâm nền là vòng cung mặt trời, có tia chiếu sáng chung quanh, gọi lên hình ảnh của buổi bình minh".

Mẫu Quốc huy này của họa sĩ Bùi Trang Chước được Trung ương duyệt và có ý kiến chỉ đạo chỉnh sửa một số chi tiết nhỏ. Khi đó, họa sĩ Bùi Trang Chước nhận nhiệm vụ tuyệt mật của Chính phủ là vẽ và in tiền, do vậy, việc chỉnh sửa một vài chi tiết đã được giao cho họa sĩ Trần Văn Cận thực hiện.

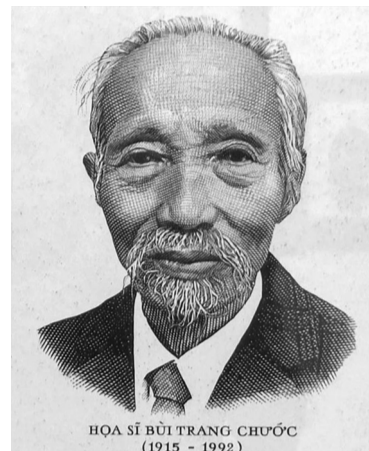
Và những tuyệt phẩm đi cùng năm tháng

Trong ký ức của bà Minh Thủy - con gái của danh họa Bùi

Trang Chước, để ra được mẫu vẽ Quốc huy cuối cùng, người cha thân yêu của bà đã không quản ngại từ việc lội ruộng nghiên cứu thật kỹ bông lúa đưa lên hình ảnh Quốc huy.

Kể từ sau năm 1945, ngoài tác phẩm Quốc huy Việt Nam, danh họa Bùi Trang Chước còn là tác giả của rất nhiều tác phẩm đồ họa khác đã và đang được Nhà nước ta sử dụng như: Biểu trưng Tổng Công đoàn (Nay là Tổng Liên đoàn Lao động); Các mẫu Huân Huy chương, Huy hiệu (Huân chương Sao vàng, Huân chương Hồ Chí Minh, Huân chương Độc lập, Huân chương Lao động...); Tiền giấy; Hơn 40 bộ tem về lãnh tụ, về anh hùng dân tộc, về đấu tranh cách mạng, về xây dựng đất nước... như "Chân dung Hồ Chủ tịch và bản đồ Việt Nam" (1951), "Chiến thắng Điện Biên Phủ" (1954), "Mạc Thị Bưởi" (1956)... đều là những bộ tem có giá trị thẩm mỹ cao, được vẽ công phu, tỉ mỉ, đạt đến trình độ "bạc thầy" của ngành đồ họa, trong đó bộ tem về chân dung anh hùng Mạc Thị Bưởi hiện đang được giới sưu tập tem ghi nhận là bộ tem Việt Nam có giá bán đắt nhất... ; Và, một điều mọi người ít được biết, mặt tiền trang trí Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng chính là một sáng tác phẩm của ông.

Không chỉ là một họa sĩ đồ họa, với hội họa, danh họa Bùi Trang Chước cũng là một trong số ít tác giả tiên phong tìm tòi sáng tạo với loại tranh sơn khắc, một thể loại không mấy người

● Họa sĩ Bùi Trang Chước - tác giả mẫu Quốc huy Việt Nam. (Ảnh Thế Hà)

dám dấn thân. Các tác phẩm sơn khắc của ông hầu hết hiện đã nằm trong Bảo tàng Mỹ thuật Quốc gia và trong các sưu tập tư nhân quốc tế.

Suốt cả cuộc đời cặm cụi lao động sáng tạo, điều lớn nhất mà danh họa Bùi Trang Chước để lại là tình yêu nghệ thuật, còn quyền lợi vật chất và nấc thang danh vọng cũng như địa vị, chức vụ ông không màng để tâm.

Danh họa Bùi Trang Chước đã được tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Nhì, Huân chương Lao động hạng Ba, Huân chương Kháng chiến chống Mỹ cứu nước hạng nhất của Nhà nước Việt Nam và Huân chương cao quý của Nhà nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào.

Ông cũng được Trung tâm tiêu sử quốc tế Cambridge của Liên hiệp Vương quốc Anh vinh danh vì sự nghiệp công hiến của ông trong hội họa, có tên trong danh sách "Danh nhân quốc tế" của tổ chức Who's Who (Ai là Ai) xuất bản lần thứ 13 (năm 1999) và trong danh sách "Những người xuất chúng vì quốc tế" xuất bản lần thứ 7 (năm 1998). Ngoài ra, ông còn được Nhà nước Dân chủ nhân dân Lào tặng Huân chương ISALA cao quý.

Cả cuộc đời danh họa Bùi Trang Chước là một hành trình sáng tạo không mệt mỏi, không màng đến lợi danh, là biểu tượng cho sự dâng hiến hết mình của người nghệ sĩ. Họa sĩ Lê Lam nhận định: "Nghệ thuật của họa sĩ Bùi Trang Chước là sự kết tinh một cách tài tình biệt tài của họa sĩ với lòng yêu nước sâu sắc mang đậm bản sắc Việt Nam".

Danh họa Bùi Trang Chước và vợ đã yên nghỉ trên quê hương Phú Thượng, Hà Nội. Cạnh đó là con phố bình lặng mang tên ông. Cuối cùng, tên tuổi và công lao của vị họa sĩ từng học tại Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương đã được tôn vinh.

Cái giá của “học”, “hùa” theo lừa đảo

Do làm ăn, buôn bán không thuận lợi dẫn đến nợ nần nhiều, vợ chồng Hưng, Yên đã dùng thủ đoạn gian dối, chiếm đoạt tiền của những người có nhu cầu mua đất. Hậu hành vi này, nhiều người vương lao lý vì “học”, “hùa” theo lừa đảo, trong đó có con dâu, người quen của vợ chồng Hưng, Yên.

Túng quẫn sinh nông nổi

TAND tỉnh Hưng Yên đã đưa bị cáo Lưu Thị Yên (SN 1960, là giáo viên nghỉ hưu), Bùi Thị Trang (SN 1987, cựu Phó Trưởng đại phát thanh TX Mỹ Hào) và Nguyễn Thị Ngọc Hà (SN 1982) đều ở Mỹ Hào, Hưng Yên ra xét xử về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản” và “Làm giả giấy tờ, tài liệu của cơ quan, tổ chức”.

Liên quan tới vụ án, tòa cũng đưa bị cáo Vương Nhật Quang (SN 1971, cựu Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Thị ủy Mỹ Hào), Lê Thị Oanh (SN 1988, ở Yên Mỹ, Hưng Yên) và Đàm Mạnh Dũng (SN 1983, cựu cán bộ Trường Cao đẳng Cảnh sát nhân dân I, ở Nam Từ Liêm, Hà Nội) ra xét xử về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”.

Theo hồ sơ vụ án, khoảng năm 2015, 2016, Đàm Mạnh Hưng (SN 1957, là cán bộ công an nghỉ hưu) cùng vợ là Lưu Thị Yên và con dâu là Bùi Thị Trang tham gia buôn bán bất động sản. Do làm ăn, buôn bán không thuận lợi dẫn đến nợ nần nhiều nên Hưng, Yên và Trang đã nảy sinh ý định lừa đảo những người mua đất để chiếm đoạt tiền.

Tài liệu điều tra thể hiện, trong khoảng thời gian từ năm 2017 đến tháng 10/2021, Đàm Mạnh Hưng, Lưu Thị Yên, Bùi Thị Trang đã đưa ra thông tin giả mạo, giới thiệu cho những người mua đất là bản thân có những suất đất ngoại giao giá rẻ hơn thị trường ở các khu liên kế thuộc khu đô thị Phúc Thành, phường Bàn Yên Nhân, TX Mỹ Hào và khu đô thị Lạc Hồng Phúc ở Nguyễn Xá, phường Nhân Hòa, TX Mỹ Hào. Hưng, Yên và Trang còn đưa những người có nhu cầu mua đất đến xem các lô đất trống tại các dự án, lấy thông tin, sơ đồ quy hoạch các thửa đất trên các trang mạng xã hội để những người có nhu cầu mua đất tin là thật đồng ý mua đất.

Để tạo lòng tin cho những

người mua đất, Hưng đã mua 1 con dấu giả có khắc tên Phòng Công chứng số 1 TX Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên. Sau đó Hưng, Yên, Trang tự soạn ra các hợp đồng đặt cọc, hợp đồng chuyển nhượng đất, giấy biên nhận tiền, giấy ủy quyền, phiếu hẹn và lời chứng của công chứng viên, tự ký chữ ký công chứng viên có tên Trần Tuấn Anh và sử dụng con dấu giả Phòng Công chứng số 1, đóng công chứng vào các giấy tờ và hợp đồng đó. Mục đích để các bị hại tin tưởng chuyển tiền đặt cọc hoặc tiền mua đất cho Hưng, Yên, Trang.

Trong quá trình thực hiện hành vi lừa đảo, Vương Nhật Quang, Nguyễn Thị Ngọc Hà và Lê Thị Oanh đều biết rằng Trang, Yên và ông Hưng không có đất để bán. Tuy nhiên, họ vẫn đứng ra bảo đảm, giao dịch, tìm người mua đất hoặc đóng giả là công chứng viên để cho Trang và Yên, ông Hưng lừa đảo bán hơn 100 suất đất không có thật cho 23 bị hại, chiếm đoạt tổng số tiền gần 92 tỷ đồng.

Cụ thể, Vương Nhật Quang mặc dù biết vợ chồng Yên, Hưng không có đất nhưng Quang vẫn khẳng định với các bị hại là vợ chồng Yên, Hưng sở hữu nhiều suất đất hoặc khi vợ chồng Yên, Hưng giới thiệu mua đất chung cùng với mình, Quang đã không phủ nhận làm cho các bị hại tin tưởng, chuyển tiền mua đất để vợ chồng Yên, Hưng chiếm đoạt...

Dùng giấy tờ giả để tạo niềm tin

Tài liệu điều tra thể hiện, vợ chồng Đàm Mạnh Hưng có mối quan hệ làm ăn với vợ chồng ông Phạm Gia H (SN 1971, ở Hải Dương), bà Lê Thị Thúy Ng (vợ ông Hưng). Cả hai biết vợ chồng ông Hưng làm nghề kinh doanh đồ gỗ, có tiềm lực về kinh tế.

Khoảng đầu năm 2017, vợ

● Toàn cảnh phiên tòa.

chồng Hưng đã nói dối, giới thiệu bản thân sở hữu và có khả năng mua được nhiều suất đất tại dự án Lạc Hồng Phúc và Phúc Thành 3 có giá rẻ hơn thị trường, đồng thời dẫn vợ chồng ông H đi xem các thửa đất tại 2 dự án trên. Vợ chồng ông H tưởng thật đã rủ ông Đặng Văn T và vợ chồng bà Đỗ Bích H, ông Nguyễn Hữu N cùng tham gia đầu tư mua đất.

Từ ngày 4/4/2017 đến ngày 6/7/2017, vợ chồng ông H đưa cho vợ chồng Hưng số tiền 23 tỷ đồng để mua chung 46 suất đất tại dự án Lạc Hồng Phúc cùng với vợ chồng Yên, Hưng. Ngoài ra, trong khoảng thời gian từ tháng 7/2017 đến tháng 10/2017, vợ chồng ông H còn đưa cho vợ chồng Yên, Hưng 10,9 tỷ đồng để mua 13 suất đất của vợ chồng Yên, Hưng tại dự án Lạc Hồng Phúc.

Để tạo lòng tin với ông H, bà Ng, vợ chồng Yên, Hưng và Trang đã làm giả 1 “Giấy biên nhận” thể hiện nội dung: Bà Phạm Thị Nhật là chủ đầu tư dự án Lạc Hồng Phúc xác nhận Lưu Thị Yên cùng với ông T, bà Ng, bà Bích H đồng sở hữu 207 suất đất tại dự án Lạc Hồng Phúc có giá trị là 207 tỷ. Hẹn đúng 25 ngày sau sẽ trả toàn bộ 207 suất đất cho bà Yên và làm giả 21 hợp đồng chuyển nhượng quyền sử dụng đất có đóng dấu của Phòng Công chứng số 1 TX Mỹ Hào thể hiện nội dung: Bà Phạm Thị Nhật bán đất cho vợ chồng Yên, Hưng.

Ngày 8/2/2018, vợ chồng Yên, Hưng cùng với Vương Nhật Quang (thời điểm đó là Phó Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Huyện ủy Mỹ Hào – là bạn của Trang) và Đàm Mạnh Dũng (là con trai của vợ chồng Yên, Hưng) mang giấy biên nhận trên đến nhà ông H, bà Ng. Tại đây, bà Yên đưa ra giấy biên nhận sở hữu 207 suất đất trên cho vợ chồng chủ nhà xem.

Vợ chồng Yên, Hưng, Vương Nhật Quang, Đàm Mạnh Dũng đều khẳng định việc Lưu Thị Yên sở hữu 207 suất đất là có thật. Quang còn khẳng định bản thân là người góp vốn sở hữu một số suất đất trong khu dự án nhưng không muốn rút về mà yêu cầu chủ đầu tư phải cho lấy hết 207 suất, đã lo đầy đủ thủ tục về đất, đồng thời hẹn sau 25 ngày sau chủ đầu tư sẽ hoàn trả toàn bộ số đó cho Lưu Thị Yên để Lưu Thị Yên trả đất cho ông H, bà Ng. Những ngày sau đó, Lưu Thị Yên cũng đưa cho vợ chồng ông H xem 21 Hợp đồng chuyển nhượng giả trên.

Tương thật, trong khoảng thời gian từ ngày 20/7/2018 đến ngày 7/12/2020, vợ chồng ông H tiếp tục đưa cho Lưu Thị Yên số tiền 2,1 tỷ đồng để Lưu Thị Yên lo hoàn tất các thủ tục cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất.

Tương tự thủ đoạn trên, Yên còn lừa đảo, chiếm đoạt tiền của nhiều người khác. Cơ quan chức năng xác định trong vụ án này, Lưu Thị Yên có vai trò chính, đã

thực hiện hành vi lừa đảo chiếm đoạt tổng số tiền hơn 54,5 tỷ đồng của 16 bị hại. Yên cùng đồng phạm khác đã khắc phục được tổng số gần 4 tỷ đồng, còn lại hơn 50,5 tỷ đồng.

Ngoài ra theo cáo trạng, Yên còn đồng phạm với Trang, Hà thực hiện việc làm giả 36 giấy tờ, tài liệu giả của cơ quan, tổ chức.

Thấy bố mẹ chồng lừa đảo, con dâu cũng “học” theo

Theo cáo trạng, cũng trong khoảng thời gian trên, thấy vợ chồng Yên, Hưng lừa vợ chồng ông H dễ dàng nên Bùi Thị Trang dùng thủ đoạn tương tự, nói dối với vợ chồng ông H về việc Trang cùng Vương Nhật Quang và Đàm Mạnh Dũng đã đầu tư mua chung nhiều suất đất tại dự án Lạc Hồng Phúc. Trang thỏa thuận bán cho vợ chồng ông H 31 suất đất không có thật tại lô L1, L2, L3 dự án Lạc Hồng Phúc để chiếm đoạt tổng số tiền hơn 7,6 tỷ đồng.

Từ ngày 28/7/2017 đến ngày 20/12/2017, vợ chồng ông H đã đưa tiền mua đất cho Trang, Quang, Dũng. Trong đó, Trang nhận số tiền hơn 6 tỷ đồng, Quang nhận số tiền 600 triệu đồng (sau đó đã đưa lại cho Trang), Dũng nhận 1 tỷ đồng (Dũng trả nợ hộ Trang 450 triệu đồng, còn lại 550 triệu đồng chi tiêu cá nhân). Khi nhận tiền, Quang và Dũng đều viết giấy biên nhận thể hiện nội dung nhận tiền để mua đất cho vợ chồng ông H.

Sau đó, do không có sổ trả cho vợ chồng ông H như cam kết, Trang cùng chồng là Đàm Mạnh Hà đã khắc phục cho vợ chồng ông H bằng cách chuyển nhượng thửa đất khác cho vợ chồng ông H với giá 2 tỷ đồng.

Cơ quan chức năng xác định Bùi Thị Trang đã chiếm đoạt của 10 bị hại tổng số hơn 37,4 tỷ đồng. Trang đã khắc phục được gần 13 tỷ đồng, còn chiếm đoạt hơn 24,5 tỷ đồng. Ngoài ra, Trang còn đồng phạm với Yên, Hà thực hiện làm giả 63 giấy tờ, tài liệu giả của cơ quan, tổ chức.

Với hành vi nêu trên, sau khi nghị án, HĐXX TAND tỉnh Hưng Yên đã tuyên phạt bị cáo Lưu Thị Yên tù chung thân về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”, “Làm giả tài liệu của cơ quan, tổ chức”. Cùng 2 tội danh trên, Bùi Thị Trang bị tuyên 24 năm 6 tháng tù, Nguyễn Thị Ngọc Hà 11 năm 6 tháng tù, Lê Thị Oanh bị tuyên 12 năm tù, Vương Nhật Quang 8 năm tù, Đàm Mạnh Dũng 8 năm 6 tháng tù về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”.

Đối với Đàm Mạnh Hưng, quá trình điều tra xác định ông Hưng đã có hành vi lừa đảo chiếm đoạt tài sản, làm, sử dụng con dấu, tài liệu giả của cơ quan tổ chức cùng Lưu Thị Yên. Ngày 1/7/2020, Đàm Mạnh Hưng chết nên không xem xét xử lý hình sự đối với Đàm Mạnh Hưng.

HỒNG MÂY

● Các bị cáo tại Tòa.

● Ảnh minh họa.

Hành trình từ “ngôi nhà” của các vị thần

● Babylon là một trong những thành phố nổi tiếng nhất thời cổ đại. Vườn treo Babylon từng được coi là một trong 7 kỳ quan của thế giới. (Ảnh minh họa: Internet)

Những thủ phủ của trí tuệ và nghệ thuật

Đó là “Metropolis - Lịch sử phát triển đô thị, phát minh lớn nhất của loài người” của nhà sử học Ben Wilson. Trong “Metropolis” thành phố, thủ đô - PV), đô thị hiện lên vừa mê hoặc vừa không kém phần thâm sâu. Wilson nói, ông không xem đô thị là một tập hợp các công trình kiến trúc hay trung tâm quyền lực, lợi nhuận. Mà với ông, đô thị là mọi góc ngách cư trú của con người, từ những con phố xa hoa đến những khu ổ chuột tồi tàn nhất. Mỗi mét vuông của đô thị là sự tương tác giữa môi trường, kiến trúc với cư dân sinh sống bên trong. Ông chỉ ra rằng đô thị là một thực thể biến đổi sống động, có khả năng vừa định hình lối sống, tư tưởng của các cư dân bên trong nó, lại vừa có thể thách thức các giá trị và hiểu biết của con người.

Đô thị hiện lên sống động như một thực thể. Những thực thể đó đã luôn tìm cách thích nghi với biến đổi khí hậu, thay đổi các tuyến đường giao thương, thay đổi công nghệ, tác động của chiến tranh, bệnh tật và biến động chính trị.

Để bàn về tinh thần đô thị cổ đại, Uruk - được xem là khởi nguồn của Iraq là đại diện đầu tiên được Ben Wilson lựa chọn. Thành phố này xuất hiện như tâm điểm của thế giới, là biểu trưng cho chiến thắng của nhân loại trước thiên nhiên với cảnh quan áp chế gồm đền, tháp cao, tường thành kiên cố, kênh đào rộng lớn với nền nông nghiệp phát triển. Tiếp đó, ta lại đi đến Harappa (là một địa điểm khảo cổ ở Punjab, Pakistan. Địa điểm này lấy tên từ một ngôi làng hiện đại nằm gần dòng chảy cũ của sông Ravi. Ngôi làng Harappa hiện nay có cự ly là 6 km từ địa điểm khảo cổ cổ đại. Địa điểm của thành phố cổ chứa những tàn tích của một thành phố được gia cố thời kỳ đồ đồng. Thành phố này được tin là đã có đến 23.500 cư dân và có diện tích khoảng 150 ha vào thời điểm lớn nhất của nó trong giai đoạn trường thành Harappan (2600-1900 trước Công nguyên) để sùng sờ trước một đô thị sơ hữu xã hội hoàn mỹ trong mơ và

lối kiến trúc quy hoạch đi trước thời đại đến không tưởng và người dân sống sung túc với hoạt động thu mua và kinh doanh kim khí tinh xảo.

Đi tiếp đến Babylon (Irap) khoảng 2000 năm TCN, thành phố này được xem là thủ phủ của trí tuệ và nghệ thuật, lại vừa là một tội đồ phóng túng, thành phố tội lỗi của thế giới. Theo Ben Wilson, trái với Harappa, Babylon biểu tượng tối hậu cho sự nổi loạn của loài người. Babylon nổi loạn và lộn xộn, nhưng chính nhờ mô thức đường phố không lồ và diện tích hoành tráng của thành phố mà nó được xem là biểu tượng văn minh của Lưỡng Hà.

Trải qua hàng ngàn năm lịch sử, những đô thị cổ đại không chỉ có sự biến đổi về diện tích hay cách thức xây dựng mà ta còn thấy được đi lên rõ rệt của văn hoá. Athens hay Alexandria, không thiếu những dữ kiện để minh chứng cho một thành phố đạt được những thành tựu văn hóa rực rỡ với nền cộng hoà vận hành trơn tru, các hoạt động cộng đồng được diễn ra thường xuyên. Có thể thấy các thủ đô càng lớn, dân số càng nhiều thì sự gắn kết với thành phố lại càng sâu sắc và chúng định hình cho bản sắc cá nhân của cư dân bên trong.

Đi ngay sau văn hoá chính là sự phát triển của tín ngưỡng và thần linh. Uruk là nhà của một vị thần, Harappa còn chẳng có thầy tế, nhưng đến Babylon, thành phố này đã trở thành nhà của cả một mạng lưới các vị thần. Babylon hiện lên phức tạp hơn, được thiết kế như hiện thân của quyền năng tối thượng, cả quyền năng thần thánh lẫn quyền năng thế tục.

Nhưng dù là những siêu đô thị ở đỉnh cao chói lọi đi chăng nữa thì chúng cũng không thể thắng nổi tự nhiên. Với những phát hiện của giới nghiên cứu và khảo cổ, những siêu đô thị đời đầu đã phải khuất phục trước thời gian. Lượng mưa giảm sút, sự thay đổi dòng chảy và chuyển hướng của gió mùa đã giết chết cư dân. Hoặc đơn giản là họ rời đi khi nhận thấy không còn lại gì cho mình nữa. Kết quả là mặt trời, gió, mưa và cát đã kết hợp để nghiền nát

● Tháp đồng hồ Big Ben tại thủ đô London, Anh. (Ảnh: Pak Times)

Có một hành trình xuyên suốt hơn 6.000 năm, khám phá qua 26 thành phố, đô thị với những cái tên nổi bật như Babylon, Athens, London, Paris, New York, Los Angeles, Lagos... để nghe câu chuyện huy hoàng, đầy sắc màu về lịch sử phát triển của đô thị. Và hiểu rõ cách các thành phố không ngừng vận hành để trở thành động lực uơm mầm cho những phát kiến vĩ đại nhất của nhân loại.

những thành tựu buổi ban đầu của loài người.

Và phía sau vẻ hào nhoáng, lấp lánh

Con bùng nổ đô thị hoá bắt đầu tại châu Âu tính từ thế kỷ 12. Bước vào giai đoạn mới với nhiều biến động chính trị, quân sự và văn hoá bắt đầu bởi cuộc Thập tự chinh. Việc cướp bóc, mở rộng lãnh thổ, truyền bá văn hoá đã mở ra thời đại của tiền, tín dụng và giao thương, châu Âu trẻ hoá từ đó và các đô thị tại Đức, Ý, Pháp và Bồ Đào Nha cũng được hồi sinh.

Bất chấp những thành công và sự vươn mình rực rỡ về thương nghiệp, các đô thị vẫn là những môi trường khắc nghiệt và tàn nhẫn. Đô thị tại Đức, Ý, Pháp và sau này là Bồ Đào Nha là một mớ hỗn độn, là tâm bão của các tranh cãi, chiến tranh, âm mưu chính trị và tôn giáo. Không cần phải đến khi Cái chết đen ập đến vào thế kỷ 14 thì người ta mới nhận ra tuổi thọ của người dân sống ở nông thôn cao hơn 50% so với cư dân thành thị. Đặc thù chính chiến và mật độ dân số gia tăng trong quy mô có hạn của thành phố tạo điều kiện có lợi cho vi khuẩn. Kiến trúc Gothic nhìn từ xa thì trang nhã nhưng nếu phóng to vào các khu dân cư, ta sẽ thấy các đô thị này là những cái bẫy chết người. Tiêu chuẩn vệ sinh kém, sống gần động vật, thị dân châu Âu sống cùng với chất thải của họ.

Nhưng xét ở khía cạnh đời sống tinh thần, văn hoá ở châu Âu có thể bị chậm lại do hậu quả nặng nề của dịch bệnh nhưng nó chưa bao giờ ngừng đi lên. Không chỉ sôi nổi với những lễ hội rực rỡ sắc màu, những màn trình diễn cộng đồng, những vở kịch, truyện ngụ ngôn bài thơ và hội họa thì đã thuộc hàng kiệt tác, các nước châu Âu thời kỳ này còn nổi tiếng bởi quyền tự do công dân và tư tưởng chính trị cấp tiến. Hàng loạt tên tuổi từ hội họa, thơ văn như Dante, Boccaccio hay Bernt Notke đến những nhà tư tưởng như Thomas Hobbes, Descartes sẽ luôn luôn gắn liền với thời đại của mình.

Con người luôn dành rất nhiều thời gian trong lịch sử để lo lắng

về hiệu ứng bào mòn của đô thị lên các giá trị luân lý và sức khỏe tinh thần, bởi sự đối lập của nó với bản ngã tự nhiên và bản năng con người. Đô thị nuôi sống cư dân nhưng nó cũng nuôi dưỡng sự xấu xa và làm nảy sinh những bệnh lý xã hội.

Những đại dịch lớn của thế kỷ 19 đã định hình các đô thị hiện đại bởi chúng buộc người ta phải phát triển kiến trúc, vệ sinh và quy hoạch mới. Ben Wilson lần lượt đi qua các siêu đô thị London, Paris, Amsterdam, New York,... để thấy rằng đô thị này kế thừa những tòa nhà ngoằn ngoèo, ngôi nhà lộng lẫy, quảng trường thời thượng, cửa hàng xa xỉ.

Chưa dừng ở đó, thế kỷ 21 này, người ta có thể nhìn thấy tầm vóc của sự đô thị hóa từ ngoài không gian, qua những đốm sáng lấp lánh trên bề mặt Trái Đất vào ban đêm. Việc xây dựng nhà chọc trời trên toàn cầu đã tăng 402% kể từ thời điểm bước sang thiên niên kỷ mới. Sự phát triển đột ngột theo chiều đứng của đường cảnh quan đô thị hiện ra rõ ràng trên cả hành tinh. Loài người đã thành công thể hiện khao khát của mình - khao khát được quảng bá về sự hùng cường của đô thị trên chân trời cảnh quan.

Thế nhưng, phía bên trong các đô thị hào nhoáng kia vẫn còn những con phố nhỏ bẩn thỉu và nguy hiểm, đầy rẫy người ăn xin và gái điếm, còn đời sống cư dân thì hỗn loạn và chật cứng theo mọi nghĩa. Ở đó đời sống thành thị là sự phóng túng và thách thức đối với các chuẩn mực đạo đức.

Chưa dừng tại ở việc thay đổi lối sống của con người, trải qua các cuộc thế chiến, những vụ khủng bố, biểu tình khiến thị dân ở thành thị có xác suất chịu các vấn đề rối loạn tâm trạng và rối loạn bồn chồn cao hơn nhiều so với những người ở nông thôn. Theo Ben Wilson, thành phố bóp méo tâm hồn, tạo áp lực lên thần kinh, mài xơ tâm trí và lá phổi của chúng ta bởi đồng hỗn độn của tiếng ồn, sự ô nhiễm và mật độ đông đúc quá mức.

Và rồi, sự lây lan nhanh đến mức khiến người ta phải sùng sốt của COVID-19 vào năm 2019-

2020 trên khắp hành tinh này cho thấy virus lây lan thông qua các mạng lưới mối quan hệ xã hội phức tạp, cả bên trong lẫn giữa các đô thị. Thời điểm đó, khi những cư dân đô thị đi tìm sự an toàn ở vùng đồng quê, họ thường phải đối mặt với sự thù địch không chỉ vì họ đến và mang theo bệnh tật, mà còn vì đã bỏ rơi những người sống cùng đô thị với họ.

Và như thế, với tất cả các hoạt động xây dựng và lý thuyết trong suốt thiên kỷ qua, vẫn không ai biết được các đô thị vận hành như thế nào. Chúng quá phức tạp, thâm sâu và dễ tổn thương. Chúng vươn mình rực rỡ nhưng rồi cũng sụp đổ theo thời gian. Các siêu đô thị đầy quyền lực, cơ hội và thúc đẩy nhiều nguồn cảm hứng nhưng cũng bóp méo tâm hồn, mài xơ tâm trí và lá phổi của chúng ta bởi sự chật chội, ô nhiễm và nguy hiểm của những ngõ hẻm. Đó là một môi trường cộng sinh và sinh tồn không ngừng nghỉ.

Ben Wilson bước đi trong vẻ đẹp và sự xấu xí, niềm vui và nỗi khổ, và trong hàng loạt những điểm phức tạp và đối nghịch bất thường của các siêu đô thị, đã khẳng định những thành thị không tưởng này chính là phát minh vĩ đại nhất của loài người. Với Wilson, các đô thị về sau sẽ không được định đoạt bởi các nhà kỹ trị hoặc các nhà quy hoạch tổng thể mà sẽ được tạo ra và trải nghiệm một cách sâu sắc nhất, bởi hàng tỷ người đang sinh sống bên trong. Nhân loại vẫn sẽ khéo léo và ứng biến với các thay đổi trong tương lai và chúng ta sẽ vẫn thành công với các siêu đô thị, bởi quá khứ... và hiện tại vẫn đang chứng minh điều đó...

PHƯƠNG UYÊN

Nhà sử học Ben Wilson sinh năm 1980, là tác giả của cuốn sách bán chạy *Empire of the Deep: The Rise and Fall of the British Navy* (The Sunday Times bestseller), và cuốn sách *What Price Liberty?* đoạt giải Somerset Maugham. Ngoài viết sách, ông còn làm tư vấn cho rất nhiều chương trình lịch sử truyền hình nước Anh.

Dùng mạng xã hội tích cực đem nhiều lợi ích cho cộng đồng

Mạng xã hội có những mặt trái, mang một số tác hại đối với đời sống giới trẻ là có thật. Nhưng cạnh đó, có không ít người đã dùng mạng xã hội một cách tích cực, hiệu quả, đem lại nhiều lợi ích cho cộng đồng.

Công cụ kết nối, làm thiện nguyện cho cộng đồng

Không thể phủ nhận, ở thời đại số, mạng xã hội khi dùng đúng cách đã trở thành một công cụ đắc lực trong rất nhiều công việc, trong đó có hoạt động cộng đồng, thiện nguyện.

Thời gian qua, rất nhiều tổ chức tình nguyện đã hoạt động hiệu quả, huy động tốt sức mạnh cộng đồng nhờ các phương tiện mạng xã hội. Các bạn trẻ thiện nguyện đã sử dụng phương thức kêu gọi bằng cách đưa ra những thông tin cụ thể về chương trình lên Fanpage của nhóm và trang cá nhân của từng thành viên.

Nhiều nhóm có cách thức hoạt động minh bạch, rõ ràng, nội dung, hình ảnh chân thực về những hoàn cảnh, mảnh đời thực sự cần được giúp đỡ. Thông qua mạng xã hội, các thông tin này toả lan, thu hút sự chú ý của dư luận, nhận được nhiều ủng hộ về vật chất, tinh thần. Nhờ đó mà nhiều hoàn cảnh khó khăn đã được giúp đỡ, nhiều chương trình thiện nguyện ý nghĩa như xây cầu, làm đường, trao xe đạp, trao học bổng, làm đồ chơi sáng tạo, chiếu phim... cho trẻ em nghèo, vùng sâu, vùng xa đã được thực hiện.

Bạn Nguyễn Thị Hải Yến, 28 tuổi, kỹ sư công nghệ thực phẩm đang làm việc tại một thương hiệu bánh kẹo, đồng thời là trưởng nhóm từ thiện Lá Cỏ chia sẻ: “Nhóm mình chuyên các hoạt động hỗ trợ trẻ em nghèo như ủng hộ quần áo cũ, xe đạp, cặp sách cũ... Trước đây nhóm mình hoạt động âm thầm, tự kêu gọi bạn bè, người thân quen ủng hộ, quy mô khá nhỏ. Tuy nhiên, từ năm 2019, sau khi nhóm quyết định đăng hình ảnh, thông tin về các chương trình cộng đồng lên mạng, đã có nhiều người chung tay góp sức với nhóm. Số thành viên tăng gấp 3 lần, đồng thời với sự ủng hộ của cộng đồng, nhóm đã thực hiện được nhiều chương trình ý nghĩa như trao một số quỹ học bổng cho trẻ em vùng sâu ở Đồng bằng sông Cửu Long, trao xe đạp cho trẻ em vùng xa làm phương tiện đi học, tổ chức các chương trình Tết, Quốc tế Thiếu nhi, Tết Trung thu và Giáng sinh cho

● **Nữ bác sĩ thực hiện clip về tác hại của kem trộn.** (Ảnh từ clip kênh DrChubby)

trẻ em nghèo với quy mô không nhỏ”.

Hải Yến chia sẻ: “Nhiều người thường phê phán mạng xã hội có nhiều tác hại cho giới trẻ. Nhưng mình nghĩ, nếu sử dụng đúng cách, mạng xã hội sẽ phục vụ cho chúng ta rất nhiều. Như việc làm thiện nguyện của các hội nhóm hiện nay. Tất nhiên, vẫn có những trường hợp lợi dụng mạng xã hội để trục lợi từ thiện. Chính vì thế, các nhóm hoạt động từ thiện cần hơn hết là công khai, minh bạch, rõ ràng về các hoạt động và tài chính thì có thể đi lâu bền”.

Trên mạng xã hội có Fanpage “Com 5.000 Hà Nội” khá nổi tiếng. Nhóm do bạn Lê Thị Linh Hương (SN 2001, sinh viên năm cuối Trường Đại học Kinh tế, Đại học Quốc gia Hà Nội) lập nên nhằm mục đích tạo ra những bữa ăn giá rẻ, hỗ trợ người dân lao động trên địa bàn TP Hà Nội. Nhóm được đánh giá hoạt động rất bài bản, minh bạch. Bạn Linh Hương đã lên kế hoạch truyền thông cho từng tuần và số lượng bài theo ngày để các tình nguyện viên cùng nhau thực hiện.

Fanpage “Com 5.000 Hà Nội” đã trở thành cầu nối giữa nhóm và các nhà hảo tâm. Hiện nhóm đã thực hiện được gần 75 nghìn suất cơm trao đến những người lao động và sinh viên nghèo.

Khó có thể kể hết những nhóm cộng đồng đang hoạt động tích cực trên mạng xã hội lẫn ngoài đời. Họ có thể là những sinh viên chuyên tổ chức các chương trình dạy chữ cho trẻ em lang thang, là những nhóm chuyên tổ chức dọn rác ở các khu đô thị, khu du lịch, nhóm sinh viên hội họa vẽ tranh cho các bức tường loang lổ, cứu hộ chó, mèo gặp nạn...

Những hành vi tốt đẹp của những con người tích cực ấy diễn ra trong cuộc đời thực, nhưng không thể phủ nhận, họ đã dùng đến mạng xã hội như một công cụ hữu hiệu để tìm đến những người cùng chí hướng, để kết nối, lan toả những chương trình đầy ý nghĩa, giúp ích cho đời, cho người.

Khi chuyên gia... lên mạng

Không ít những chuyên gia, những người giỏi có nhiều kiến thức hữu ích cho cộng đồng.

Trong số đó, có không ít các bác sĩ tài giỏi. Với thực trạng nhiều bệnh viện bị quá tải, nhiều người dân vùng sâu, vùng xa, các tỉnh thành chưa thực sự tiếp cận tốt với y tế, thì việc các bác sĩ lên mạng tư vấn, tuyên truyền thông tin y học là rất cần thiết cho người dân.

Một trong số các bác sĩ nổi tiếng trên mạng hiện nay là Hoàng Quốc Tường (Bệnh viện Nhi đồng 2, giảng viên ĐHY Dược, TP HCM), còn có “nickname” gần gũi là “dr Chuột”. Bác sĩ Hoàng Quốc Tường sở hữu kênh drhoangquocuong trên Tiktok với 300.000 lượt theo dõi và kênh “Bác sĩ Hoàng Quốc Tường” nổi tiếng trên Facebook cũng với hàng chục ngàn lượt theo dõi. Bác sĩ Tường rất thường xuyên cập nhật thông tin y tế dành cho trẻ nhỏ, các kiến thức hữu ích về nuôi con, đồng thời giao lưu, tư vấn cho các mẹ bỉm sữa. Với tính cách trẻ trung, vị bác sĩ “KOL” này nói chuyện rất gần

● **Bác sĩ Hoàng Quốc Tường nổi tiếng trên mạng với kênh tư vấn kiến thức bệnh nhi hữu ích.** (Ảnh kênh bác sĩ Hoàng Quốc Tường)

gũi, hài hước, thậm chí còn cập nhật các điệu nhảy bắt trend hay hát tặng các khán giả. Mỗi video đăng tải đều thu về hàng nghìn tương tác.

“Mình chỉ là một bác sĩ nhi khoa rất bình thường. Mình chơi Tiktok vì muốn mang đến những điều tích cực và thông tin khoa học để ba mẹ chăm con tốt hơn”, đó là lời giới thiệu bác sĩ Tường nói trong một clip đăng trên kênh Tiktok của mình.

Một vị bác sĩ khác cực kỳ được yêu quý trong cộng đồng nói riêng và cư dân mạng nói chung là bác sĩ Trương Hữu Khanh, Trưởng Khoa Nhiễm - Thần kinh, Bệnh viện Nhi đồng 1 (TP HCM). Bác sĩ Khanh là vị bác sĩ đầy tâm huyết, chuyên môn cao, đã dành cả đời để cứu chữa cho hàng nghìn bệnh nhi.

Từ nhiều năm trước, bác sĩ

Trương Hữu Khanh đã bắt đầu dùng mạng xã hội như một kênh hữu hiệu để giúp đỡ bệnh nhân. Vị bác sĩ có biệt danh “bác sĩ mê con nít” thường xuyên đăng tải kiến thức về bệnh nhi, lập ra danh sách hàng trăm câu hỏi và câu trả lời thường thức cho cha mẹ các bé.

Mùa dịch, bác sĩ Khanh từng livestream hướng dẫn chăm sóc cho hàng vạn F0 giữa lúc bản thân đang dương tính... Vị “bác sĩ quốc dân” là thần tượng của hàng ngàn ông bố, bà mẹ và các em nhỏ.

Còn có không ít bác sĩ trong các lĩnh vực khác như thẩm mỹ, lão, xương khớp, tim mạch... sở hữu những kênh Facebook, Tiktok hàng chục ngàn người theo dõi, thường thực hiện những video clip cung cấp kiến thức chuyên môn cực kỳ hữu ích cho cộng đồng. Có nữ bác sĩ thường lên mạng “vạch trần” những tác hại khủng khiếp của mỹ phẩm giả, kem trộn... đến mức bị các thành phần này hăm dọa nhưng vẫn tiếp tục tuyên truyền kiến thức đúng đắn cho mọi người.

Còn có những luật sư, chuyên gia luật xây dựng các kênh chuyên tuyên truyền, tư vấn pháp lý cho người dân thông qua những trường hợp cụ thể, thú vị và thời sự. Có những thầy, cô giáo 9x dùng mạng xã hội như một cách để dạy các em học sinh về ngoại ngữ, toán học, lan toả tình yêu của các em với các môn học thường bị các em “chê khó” như Văn học, Lịch sử, Địa lý... Những chuyên gia dinh dưỡng, bằng kiến thức, bằng cách thể hiện sinh động từ những bữa ăn ngon lành cần đổi về dinh dưỡng, đã lan toả đến cộng đồng cách ăn uống, cách sống lành mạnh, bảo vệ sức khoẻ thông qua thay đổi nhận thức về ẩm thực...

Mạng xã hội là một thế giới “ảo”. Thế nhưng, nhờ những con người hảo tâm, năng động, cái sự “ảo” ấy đã được biến thành hành động thiết thực, đem lại những lợi ích, những giá trị tích cực cho cộng đồng.

Có thể thấy, mạng xã hội có sức mạnh lớn lao nhưng cũng chỉ là một công cụ. Điều quan trọng là mỗi người nhận thức như thế nào, sử dụng nó như thế nào để tạo ra những điều tốt đẹp cho cuộc sống chính mình, cho mọi người mà thôi.

TRẦN TRẦN

● Bảo hộ sở hữu trí tuệ giúp tăng khả năng cạnh tranh cho sân khấu "Tinh hoa Bắc Bộ".

Nâng sức cạnh tranh trong du lịch bằng sở hữu trí tuệ

Đăng ký bảo hộ sở hữu trí tuệ giúp du lịch tạo dựng niềm tin với khách hàng và đưa thương hiệu du lịch vươn tầm quốc gia, quốc tế. Nhiều sản phẩm du lịch nổi tiếng đã tạo dựng được thành công nhờ chính tên tuổi thương hiệu của mình.

Tạo dựng niềm tin cho khách hàng

Sở hữu trí tuệ (SHTT) trong du lịch là một trong những vấn đề quan trọng trong việc phát triển du lịch và định vị thương hiệu. Những năm gần đây, các địa phương đẩy mạnh bảo hộ SHTT trong du lịch để khai thác tốt lợi thế cạnh tranh và nâng cao vị thế sản phẩm du lịch. Việc đăng ký bảo hộ (SHTT) cho các sản phẩm du lịch, giúp tạo dựng niềm tin về chất lượng dịch vụ của sản phẩm du lịch đó trong lòng khách hàng.

Trong quá trình phát triển kinh tế đất nước và hội nhập khu vực, quốc tế ngày càng mạnh mẽ, sâu rộng như lâu nay, SHTT đã trở thành một vấn đề quan trọng, đặt ra nhiều yêu cầu cần phải được nhìn nhận và bảo hộ về mặt pháp lý. Tuy nhiên, thực tế hiện nay cho thấy, nhiều tổ chức, cá nhân vẫn chưa nhận thức chính xác và đầy đủ về SHTT cũng như các vấn đề liên quan. Tình trạng vi phạm các quyền SHTT tràn lan, phổ biến, phức tạp và khó kiểm soát, chủ yếu tập trung nhiều vào các nội dung tên thương hiệu, tên sản phẩm du lịch... Một trong những nguyên nhân chính dẫn đến tình trạng này là ý thức tôn trọng quyền SHTT của người dân còn kém, một số trường hợp do chưa có cơ chế tiếp cận các quy định pháp luật liên quan nên không nhận thức được về hành vi trái pháp luật của mình.

Theo doanh nhân Phạm Hà, Chủ tịch Lux Group - doanh nghiệp chuyên cung cấp các dịch vụ du lịch hạng sang, thời gian qua, nhiều trải nghiệm du lịch sáng tạo từ chất liệu văn hóa đã được đón nhận, như: Tinh hoa Bắc Bộ, giải mã Hoàng thành Thăng Long, đêm linh thiêng Hòa Lò... Việc phát triển du lịch sáng tạo tại Hà Nội đã góp phần làm đa dạng và nâng cao chất lượng cho hệ thống sản phẩm du lịch, tăng khả năng cạnh tranh, bảo tồn giá trị văn hóa, thu hút sự tham gia của cộng đồng vào phát triển du lịch. Tuy nhiên, đã có tranh chấp sáng tạo liên quan đến bản

● Khách hàng nhầm lẫn vì đến sai địa chỉ thương hiệu chính gốc. (Ảnh: Thu Hằng)

quyền sở hữu sản phẩm thực cảnh "Thuở ấy xứ Đoài" với "Tinh hoa Bắc Bộ"; nhiều doanh nghiệp du lịch Hà Nội có tên gần giống nhau gây nhầm lẫn, như: Hanoi-tourist, Hanoitourism... Không ít sản phẩm du lịch bị sao chép trắng trợn, nhiều sản phẩm xuất xứ vẫn bị mất thương hiệu.

Tại các làng nghề du lịch, đăng ký bảo hộ SHTT cũng được quan tâm trong nhiều năm gần đây. Thực tế tại các làng nghề cho thấy, việc được bảo hộ nhãn hiệu đã giúp kiểm soát chất lượng, nâng cao uy tín, giữ gìn danh tiếng và xúc tiến thương mại cho sản phẩm, góp phần nâng cao được giá trị sản phẩm, giải quyết việc làm, tăng thu nhập cho người sản xuất; đồng thời, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, giữ gìn và phát huy giá trị sản phẩm của địa phương, tăng thu ngân sách địa phương góp phần phục vụ phát triển kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, vẫn có nhiều vụ việc liên quan đến SHTT diễn ra. Chẳng hạn tình trạng 2 đơn vị du lịch cùng làm về sản phẩm làng nghề truyền thống nhưng sử dụng cùng một tên thương hiệu, gây hiểu lầm cho khách du lịch là điều không hiếm thấy. Nhiều vụ việc vi phạm SHTT trong du lịch dẫn đến các vụ kiện kéo dài ròng rã nhiều năm.

Đối với người sản xuất, việc bảo hộ thương hiệu cho đặc sản địa phương sẽ giúp người sản xuất sản phẩm có được lợi thế cạnh tranh trên thị trường; giúp nhà sản xuất duy trì được lượng khách hàng truyền thống, thu hút khách hàng tiềm năng; tăng doanh số và lợi nhuận; giúp nhà sản xuất đưa sản phẩm thâm nhập thị trường thuận lợi, mở rộng thị trường xuất khẩu và giúp

nhà sản xuất chống các hành vi cạnh tranh không lành mạnh (đối với các hành vi chỉ dẫn sai lệch nguồn gốc của sản phẩm). Chẳng hạn, vài lựa Hà Đông là một trong những sản phẩm nổi tiếng trên thị trường và thu hút hàng nghìn lượt khách du lịch mỗi năm. Tuy nhiên, không ít lần khách du lịch than phiền vì sự giống nhau của các thương hiệu sản phẩm lựa. Điều này dẫn đến việc cạnh tranh không lành mạnh.

RecSports Việt Nam là một DN hoạt động cung cấp dịch vụ du lịch thể thao và giáo dục thể chất. Các sản phẩm dịch vụ công ty cung cấp mang tính sáng tạo cao. Tuy nhiên, vừa rồi một số đơn vị đã nhái tên thương hiệu và copy dịch vụ, khiến công ty bị ảnh hưởng không nhỏ, doanh thu bị sụt giảm và tổn hại uy tín hình ảnh công ty xây dựng lâu năm.

Một sản phẩm du lịch hay một điểm đến du lịch muốn phát triển không chỉ cần thị trường biết đến, mà quan trọng hơn là cần giữ chân du khách bằng sự tín nhiệm. Sự tín nhiệm đó chỉ có thể được duy trì nhờ vào hệ thống tiêu chí chất lượng và kiểm soát chất lượng của mỗi loại tài sản trí tuệ. Khai thác tài sản trí tuệ trong du lịch là hướng phát triển bền vững, giúp các địa phương khác vừa gìn giữ được bản sắc văn hóa, đồng thời có thể mang lại lợi ích kinh tế cho chính địa phương đó.

Bảo hộ thương hiệu sản phẩm du lịch

Nhờ khẳng định tên tuổi thương hiệu, sản phẩm du lịch tạo dựng được niềm tin với khách hàng, trở thành điểm nhấn và dễ dàng vươn lên trên thị trường. Theo Phó Giám đốc Sở Du lịch Hà Nội Trần Trung Hiếu, việc bảo hộ nhãn hiệu hết sức cần thiết đặc biệt đối với các doanh nghiệp, cá nhân có mối quan hệ thương mại quốc tế hoặc có sự cạnh tranh cao trên thị trường. Việc đăng ký bảo hộ SHTT cho các sản phẩm du lịch giúp tạo dựng niềm tin về chất lượng dịch vụ của sản phẩm du lịch đó trong lòng khách hàng. Mặt khác, việc đăng ký nhãn hiệu, chỉ dẫn địa lý giúp DN, nhà sản xuất mở rộng quy mô sản phẩm, dịch vụ, sức cạnh tranh cao góp phần quảng bá du lịch địa phương, quốc gia.

Bên cạnh đó, việc bảo hộ SHTT cho các sản phẩm du lịch sẽ là một công cụ đắc lực, trong việc tăng độ nhận diện và ghi nhớ của khách du lịch với một điểm đến du lịch hoặc một sản phẩm du lịch.

Để phát huy hiệu quả giá trị của tài sản trí tuệ trong phát triển ngành Du lịch, Phó Cục trưởng Cục SHTT (Bộ KH&CN) Nguyễn Văn Bảy cho rằng, các địa phương cần phải lựa chọn ưu tiên phát triển tài sản trí tuệ có tính liên kết với cộng đồng địa phương và khả năng tham gia vào chuỗi du lịch; nên xây dựng thương hiệu điểm đến du lịch. Nhãn hiệu tập thể, nhãn hiệu chứng nhận, chỉ dẫn địa lý nếu được sử dụng một cách chiến lược sẽ là công cụ SHTT hữu hiệu để thực hiện việc tiếp thị tập thể, quảng bá sản phẩm và dịch vụ của địa phương.

Bên cạnh đó, cần xây dựng, quản lý và khai thác tốt các nhãn hiệu tập thể, nhãn hiệu chứng nhận. Coi trọng uy tín chất lượng của sản phẩm, dịch vụ nhằm bảo đảm phát triển bền vững, bảo tồn được các sản phẩm truyền thống, nâng cao giá trị sản phẩm, dịch vụ. Và cũng cần có chính sách quản lý, hỗ trợ kịp thời, hiệu quả, bảo hộ quyền SHTT không chỉ trong nước mà còn sớm bảo hộ ở nước ngoài.

Các doanh nghiệp du lịch, đơn vị hay cá nhân cung cấp dịch vụ du lịch cần hiểu rõ và coi SHTT, nhãn hiệu hay chỉ dẫn địa lý hàng hóa là tài sản. Cần xây dựng các tài liệu hướng dẫn, ấn phẩm, dữ liệu về SHTT trong du lịch Thủ đô, là cơ sở để doanh nghiệp du lịch và nhà cung cấp dịch vụ du lịch hiểu đúng về vai trò về SHTT và thực hành nó trong hoạt động du lịch.

Về cơ chế chính sách liên quan đến SHTT trong lĩnh vực du lịch cần cụ thể và chi tiết hóa thể chế, chính sách tác động đến khai thác SHTT để phát triển du lịch. Cụ thể các chính sách thừa nhận giá trị SHTT trong du lịch, chuyển nhượng quyền sử dụng SHTT, giải quyết các tranh chấp. Xây dựng hệ thống tiêu chí, xác định giá trị thương hiệu du lịch, nhãn hiệu du lịch giúp khách hàng nhận diện uy tín của doanh nghiệp và tạo động lực cho doanh nghiệp khai thác SHTT mở rộng kinh doanh. Xây dựng các quy định, quy chế về công bố, công khai SHTT trong du lịch.

THAI NGÂN

● Nhiều thương hiệu du lịch tên giống nhau mục đích lừa đảo.

(Nguồn: Internet)

HÀN QUỐC:

Nhóm tội phạm dụ học sinh dùng ma túy tổng tiền phụ huynh

Theo báo Korea Heral, dư luận Hàn Quốc những ngày qua xôn xao vụ những người lạ mặt tiếp cận học sinh bên ngoài các trường luyện thi ở thủ đô Seoul để phát miễn phí các chai đồ uống có chứa ma túy, sau đó tổng tiền gia đình của các học sinh này.

Tổng tiền phụ huynh lên tới 100 triệu won

Với lời quảng cáo giúp tăng cường trí nhớ và sức tập trung, các nhà chức trách sau đó đã phát hiện loại đồ uống này bị pha ma túy đá (methamphetamine) và thuốc lắc. Nhân chứng cho biết, 4 nghi phạm mặc trang phục như nhân viên bán hàng đã phân phát đồ uống có tâm ma túy vào ngày 3/4 trên đường phố Daechi-dong – một quận được biết đến là thánh địa luyện thi. Đây là nơi có hàng ngàn trường luyện thi và được xem như thánh địa giáo dục tư nhân của Hàn Quốc.

Sau đó, 7 sinh viên uống đồ uống trên có các triệu chứng bất thường và dương tính trong một cuộc kiểm tra chất cấm. Một phụ huynh cũng đã uống đồ uống này. Theo các nguồn tin, một số người cũng đã thử uống vài ngụm rồi ném đi vì chúng có vị “rất lạ”.

Theo cơ quan điều tra, những người phát đồ uống đã hỏi các học sinh về thông tin liên lạc của phụ huynh. Sau đó, đường dây ma túy này đã liên lạc và tổng tiền các cha mẹ khoản tiền 100 triệu won với lời đe dọa báo cáo con cái của họ với cảnh sát về tội sử dụng ma túy.

Ban đầu, 4 nghi phạm phát đồ uống tại quận Daechi-dong khai rằng, họ không biết đồ uống này tâm ma túy, mà họ chỉ là nhân viên bán thời gian tìm công việc làm trên mạng. Sau đó, cuộc điều tra cũng phát hiện các nguyên liệu được đưa về từ Trung Quốc và ban đầu, nhóm tội phạm đã pha chế 100 chai nước có chứa ma túy. 10 chai trong số này đã được phân phát cho học sinh, 30 chai bị cảnh sát tịch thu và 60 chai còn lại đã bị phi tang.

Hai người bị tình nghi dàn dựng vụ lừa đảo mang họ Gil và Kim, đã bị giam giữ ngày 7/4 và ra hầu tòa ngày 10/4. Hai nghi phạm khác ở Trung Quốc gồm một công dân Hàn Quốc họ Lee khoảng 20 tuổi và một công dân Trung Quốc họ Park, khoảng 30 tuổi, đang bị cảnh sát truy tìm. Cảnh sát thủ đô Seoul cho biết họ đã xin lệnh bắt giữ hai nghi phạm này và yêu cầu sự hợp tác từ chính quyền Trung Quốc.

● Nghi phạm vụ phát đồ uống có chứa ma túy ở Hàn Quốc bị cảnh sát Seoul áp giải đến tòa án.

Tim cách ngăn chặn

Đây không phải là lần đầu tiên ma túy gây rối loạn khu phố sang trọng này. Năm ngoái, các phụ huynh đã lan truyền tin đồn rằng kẹo và tờ rơi tâm ma túy đang được phân phát cho học sinh gần công trường và các học viện tư nhân. Các học sinh sau đó được yêu cầu không nhận thức ăn hoặc quà tặng từ người lạ. Theo các bài đăng trên mạng, các vụ việc tương tự từng xảy ra và nhắm vào các sinh viên ở Gangnam vì họ là “khách hàng mua ma túy trong tương lai”.

Sau vụ việc mới nhất, Tổng thống Hàn Quốc Yoon Suk Yeol đã ra lệnh quyết liệt truy đuổi tội phạm. Ông Yoon yêu cầu huy động “mọi năng lực điều tra để triệt phá các tổ chức phân phối và buôn bán ma túy, cũng như truy tìm và thu hồi đến cùng số tiền thu được từ những tội ác đó”. “Vụ việc gây sốc này đã ảnh hưởng đến các học sinh trung học”, ông Lee Do-woon, người phát ngôn của Tổng thống Yoon cho biết.

Ngay sau phát hiện sự vụ nghiêm trọng này, Văn phòng Tổng thống Hàn Quốc cho biết Cảnh sát đô thị Seoul sẽ điều tra vụ việc. Cảnh sát đang tìm kiếm những kẻ chủ mưu cấp cao và những hành vi phạm tội khác mà các nghi phạm có thể đã thực hiện trước đó.

Từ ngày 10/4, cảnh sát đã được triển khai đến 710 trường trung học cơ sở và trung học phổ thông trên khắp Seoul từ 15 giờ đến 17 giờ để ngăn tội phạm ma túy nhắm vào thanh thiếu niên.

Có thể thấy, vụ việc cho thấy các sinh viên trẻ tuổi đang ngày càng có nguy cơ bị tội phạm liên quan đến ma túy nhắm vào. Theo các chuyên gia, cần có các hướng dẫn và biện pháp phòng ngừa phù hợp để đối phó với sự gia tăng đáng kinh ngạc và bảo vệ học sinh trước ma túy.

Hàn Quốc đang đối mặt với một cuộc chiến khó khăn để kiểm soát tội phạm liên quan đến ma túy ở thế hệ

trẻ. Theo dữ liệu mà Ủy ban Chính sách của Đảng Tự pháp thu được từ trang web của Văn phòng Công tố viên tối cao, năm 2022, số thanh thiếu niên phạm tội ma túy đã tăng gần 8 lần so với năm 2013.

“Bây giờ không phải là lúc để làm sáng tỏ ai đã sử dụng ma túy, mà là vạch ra kế hoạch chi tiết dài hạn về cách ngăn chặn ma túy tràn vào đất nước. Vì một số học sinh đã sử dụng đồ uống, chúng tôi phải ngăn chặn để các em không trở thành những người sử dụng ma túy, thông qua các chương trình giáo dục phù hợp. Đây là cách chúng ta chiến đấu chống lại cuộc khủng hoảng ma túy đang gia tăng”, ông Jeon Kyoung-soo, người đứng đầu Viện Tội phạm ma túy Hàn Quốc cho biết.

Trong bối cảnh tội phạm ma túy không có dấu hiệu giảm bớt, giáo sư Yoon Heung-hee tại khoa Nghiên cứu ma túy và rượu của Đại học Hansung (Seoul) nhắc lại sự cần thiết của các chính sách nghiêm ngặt để kiểm soát ma túy xâm nhập vào Hàn Quốc. Giáo sư Yoon cảnh báo rằng ma túy đang hoành hành trong xã hội và kêu gọi chính phủ Hàn Quốc đưa ra các chính sách có thể ngăn chặn buôn lậu ma túy ngay từ đầu.

“Chính phủ cần tìm kiếm các chính sách có thể ngăn chặn buôn lậu ma túy ngay từ đầu bởi vì một khi ma túy được đưa vào trong nước, nó sẽ nhanh chóng lan rộng đến mức không thể kiểm soát được”, giáo sư Yoon nói, đồng thời cảnh báo rằng Hàn Quốc không còn là quốc gia “không có ma túy”.

Sau vụ việc, Bộ Giáo dục Hàn Quốc cho biết họ đã phân phát các hướng dẫn do cảnh sát đưa ra cho từng cơ quan giáo dục cấp tỉnh. Các hướng dẫn nêu cách học sinh nên phản ứng khi có người lạ tiếp cận mình và cách báo cáo với đường dây nóng 112 nếu gặp trường hợp tương tự như vụ việc ở Daechi-dong. **HOÀI THU**

Hàng ngàn công nhân hái chè tại Bangladesh bị bệnh phong đe dọa

Năm 1998, WHO tuyên bố nguy cơ lây nhiễm bệnh phong đã bị loại trừ. Thế nhưng gần đây, hàng ngàn công nhân hái chè tại Bangladesh phải lần nữa đối mặt với căn bệnh nguy hiểm này.

Theo tổ chức từ thiện phi chính phủ Leprosy Mission, các đồn điền trà thuộc vùng Sylhet (đông bắc Bangladesh) có khoảng 600.000 công nhân và đa phần là phụ nữ. Đây là nơi có tỉ lệ mắc bệnh phong cao nhất thế giới.

Được thành lập với mục đích nâng cao nhận thức phòng chống và hỗ trợ điều trị bệnh phong trên toàn cầu, Leprosy Mission có văn phòng làm việc tại 10 quốc gia châu Phi và châu Á. Mới đây, họ đưa ra thông kê đáng ngại: nguy cơ mắc bệnh phong đã tăng lên mức 15 ca/10.000 người ở Sylhet, cao hơn rất nhiều so với tỉ lệ dưới 1/10.000 người trên toàn Bangladesh. Hầu hết gia đình các công nhân hái chè đều có người nhiễm bệnh.

“Trong các đồn điền chè của Sylhet, bệnh phong đang lây lan với tốc độ chưa từng thấy trước đây”, bác sĩ Benjamin Rozario, nhân viên y tế thường trực tại văn phòng Leprosy Mission ở Bangladesh - cho biết. Tháng trước, cô Alice Cruz - báo cáo viên đặc biệt của Liên Hợp quốc (LHQ) về nhiệm vụ chấm dứt phân biệt đối xử với người mắc bệnh phong - cảnh báo: số ca nhiễm bệnh còn tiềm ẩn tại Bangladesh rất có thể đang tăng cao.

Tổ chức Leprosy Mission đã tư vấn, chữa trị cho hơn 1.600 ca nhiễm bệnh phong tại các đồn điền Bangladesh từ năm 2017. Chuỗi phòng khám sức khỏe di động của họ được đặt tại nhiều nông trang trồng chè. Với những người có dấu hiệu nhiễm bệnh, bác sĩ và nhân viên y tế cộng đồng sẽ thăm khám, can thiệp điều trị sớm. Leprosy Mission cũng cung cấp dịch vụ tư vấn - chăm sóc lâu dài để người bệnh giảm nguy hiểm lẫn di chứng do căn bệnh để lại. “Với rất nhiều công nhân nơi đây, chi phí khám chữa bệnh tại bệnh viện quá đắt, giao thông cũng quá bất tiện” - bác sĩ Rozario cho biết, “Thế nên chúng tôi muốn “mang” dịch vụ y tế thiết thực đến giúp họ”.

Trong chuyến thăm Bangladesh hồi tháng 2 vừa qua, cô Alice Cruz đại diện LHQ bày tỏ quan ngại rằng cam kết xóa sạch bệnh phong trước năm 2030 của chính phủ nước này “sẽ rất khó đạt được” giữa bối cảnh thiếu hụt ngân sách cùng hành động cụ thể như hiện nay. Cô nhấn mạnh, “tốc độ tăng trưởng kinh tế nhanh chóng ở Bangladesh vẫn chưa cho thấy tác động tích cực lên mục tiêu đẩy lùi bệnh phong”.

Philip Gain - nhà nghiên cứu kiêm giám đốc điều hành Hiệp hội Môi trường và phát triển con người, tổ chức phi chính phủ đấu tranh vì công bằng nhân quyền và môi trường ở Bangladesh - tin rằng: điều kiện sống khắc khổ “đang ảnh hưởng từng ngày” lên sức khỏe những công nhân hái chè. Nhiều người bị suy dinh dưỡng. Nếu mắc bệnh nghiêm trọng, họ khó tiếp cận các cơ sở y tế vốn đang tồn tại rải rác, ít ỏi và thường cách xa nơi làm việc.

“Công nhân không được hưởng chế độ nghỉ phép thường niên hay nghỉ thai sản. Quanh đồn điền chè cũng không thể tìm ra hệ thống phòng tắm giặt, nhà vệ sinh, trong khi 95% lực lượng lao động tại đây là phụ nữ. Bữa ăn trưa nghèo nàn của họ diễn ra ngay ngoài trời, gần nơi làm việc” - Gain nói. Chuyên gia này cũng chỉ trích việc nhiều chủ đồn điền trả lương thấp với lý do đã cung ứng sẵn chỗ ở, dịch vụ giáo dục, chăm sóc sức khỏe cho công nhân. “Trên thực tế, điều kiện sinh hoạt họ đem đến cho người lao động chỉ ở mức cơ bản”.

THU THƯƠNG

Pháp luật
VIỆT NAM

● Tổng Biên tập
TS VŨ HOÀI NAM

● Phó Tổng Biên tập:
HÀ ÁNH BÌNH
TRẦN NGỌC HÀ
VŨ HỒNG THÚY

● Tổ chức thực hiện:
BÙI THỊ XUÂN HOA

● **TÒA SOẠN:** Số 42 ngõ 29 Nguyễn Chí Thanh, phường Ngọc Khánh, quận Ba Đình, Hà Nội.
*ĐT: (024) 37245180
* Fax: (024) 37245178
* Email: baoplvn2014@gmail.com.
● **GPXB** số 86/GP-BTTTT ngày 06/03/2014 do Bộ TTTT cấp.
● **Giấy phép sửa đổi, bổ sung** số 290/GP-BTTTT ngày 22/9/2014 do Bộ TTTT cấp
● **Thiết kế mỹ thuật tại Tòa soạn.**
● In tại Cty TNHH MTV In báo Hà Nội Mới; Cty In Ba Đình.

● **Văn phòng đại diện:**
TP HCM: 200C Võ Văn Tần, P5, Q3, TP HCM.
*ĐT: (028)38181281 * Email: plvnp2@gmail.com.
Khu vực ĐBSCL: 109 Trần Văn Hoài, Ninh Kiều, Cần Thơ
*ĐT: (0292) 3819009 * Email: canthophapluatvn@gmail.com.
Duyên hải phía Bắc: 10 Hồ Sen, Lê Chân, Hải Phòng.
*ĐT: 0973465555. Email: vanphongplvn@gmail.com;
Miền Trung và Tây Nguyên: 92 Hoàng Văn Thụ, Pleiku, Gia Lai.
ĐT: (0269) 365 8888 - 0963 111 333
* Email: baophapluat.mientrungtaynguyen@gmail.com
Lào Cai: Số 581, đường Hoàng Liên, phường Kim Tân, thành phố Lào Cai.
ĐT: 0903211537
Phú Thọ: đường Nguyễn Tất Thành, Việt Trì; ĐT: 0981391333.
* Email: vutienplvn@gmail.com;
Quảng Ninh: 87 Nguyễn Văn Cú, Hồng Hà, Hạ Long *ĐT: 0913093581
* Email: vucongthanhl@gmail.com
Nam Định: 455 Trường Chinh, TP Nam Định *ĐT: 0978295869;

Nghệ An: 93 Nguyễn Thị Minh Khai, TP Vinh, Nghệ An *ĐT: 0916635077
* Email: ngotoanbc@gmail.com

Thừa Thiên - Huế: 22 Nguyễn Lương Bằng, TP Huế *ĐT: (0234) 3888666 - 0903209099;
* Email: quangtam07@gmail.com

Khánh Hòa: 125 Hoàng Hoa Thám, TP Nha Trang *ĐT: 0905555722.
* Email: leanhduc.plvn@gmail.com

Lâm Đồng: 181 đường 3 tháng 2, phường 4, TP Đà Lạt *ĐT: 0914876019. * Email: longbc07@gmail.com

Đồng Nai: 134 Phan Trung, Biên Hòa *ĐT: (0251) 6273279 - 0918442754.
* Email: huynhngochieu7979@gmail.com.vn

Tiền Giang: 242 Nguyễn Công Bình, Trung An, Mỹ Tho, Tiền Giang. *ĐT: 0888616767.
* Email: duchien.plvn@gmail.com

Liên hệ thông tin - quảng cáo: Nguyễn Sinh Hùng - ĐT: 0349610152

MÀ ĐẶT BÁO: B51

Giá: 7.300Đ
(BẢY NGHIN BA TRĂM ĐỒNG)